HUNYADY JÁNOS.

Quo potuit civem populus perducere liber
Adscendit, supraque nihil, nisi regna reliquit.
Lucan.

Sig. de Perger del. Blas. Höfel sc.

HUNYADY JÁNOS.

Históriai Dráma.

Irta

Kisfaludi Kisfaludy Sándor.

BUDÁN.
A' Királyi Magyar Universitás' betűivel
18[illegible].

Karacs script.

MINDEN MAGYAR HAZAFINAK

EGYGYENKÉNT ÉS ÁLTALLYÁBAN.

Szeressük a' Hazánkat! — Éllyünk, — hallyunk
Érette! — Istenért! — Hazánkért! —

Hunyady Jánosnak vég-lehellete.

ELÖ-SZÓ.

A' Hunyadyak. Ezen Czím alatt volt gondolatom és szándékom egy nagy Magyar Históriai Drámát írni két Részben, úgy mint: Hunyady János, és Hunyady László. Epopéa helyett Drámába öntve azért, mert az Epopéákat többnyire csak a' Tudósok esmerik meg, a' Drámákat pedig minden ember, — még a' Hazának Leányai-is. —

Az első Részt, Hunyady Jánost, közre bocsátom, azon édes hazafiúi hiedelemmel, hogy ezen legnagyobb Magyarnak rajzolattya kedves lészen minden Magyar előtt. A' második Rész meg készül-e vagy nem, magam sem tudom. Azonban Hunyady János már magában is egy Egész.

A' történet' elö adásában Palmát, Heltayt, és Fesslert követtem, — ezen utólsót annyira, hogy egész Dialogusok találtatnak belöle szabad Jámbusokban irtt Drámámban. Ha a' Világnak legnagyobb Dramaticussa, Shakespeare, a' leg szegényebb Kronikákból

is egész Dialogusokat vehetett Drámájiba, mért ne én? — azt, a' mit bele valónak, illőnek találtam? — Ezt arra az Olvasóra nézve mondom, a' kiről előre feltehetem már, hogy róla szót fog tenni. De Ő néki azt felelem, hogy Drámámat nem úgy irtam, mint Poéta, hanem mint Hazafi — a' ki Hazájának minden tehetsége szerint szolgálni kíván; és ezt, reménylem, el értem: mert Hunyadym, nem azért, mivel én írtam, hanem azért, mivel olly nagy Hazafi volt, a' miként itt színre állíttom, minden időben Hazafiságra búzdíttó Dráma lészen, valamikor a' Haza veszedelemben forgand; és nem csak minden Magyart, hanem minden Nemzetbélit is Hazafiságra gerjeszthet. — Valamíg emberek lesznek, Hazafiak is lesznek a' Világon, — ha bár én nevemmel egygyütt felejtve leszek is. — Irám Sümegen 1814.

HU-

HUNYADY JÁNOS.

Pulchrum eminere est inter illustres viros;
Consulere patriae; parcere afflictis; fera
Caede abstinere; tempus atque irae dare;
Orbi quietem; saeculo pacem suo:
Haec summa Virtus; petitur hac coelum via.

Seneca Trag.

A' Hódíttó.

Egy Óriás az emberek köztt:
Jobbjában a' vérengező kard:
Ballyában a' Népek' nyakát
Igázni készűltt járom érczből; —
Büszkén, kevélyen, nagy robajjal jön megy
A' Nemzetek köztt a' Világon.
Előtte rettenet, halál; —
Utánna inség, döglelet.
Törvénnye önkény, és erő.

A' Hazafi.

Legjobb, legédesebb Szülöttye,
Neveltttye a' törvényhozó nagy Testnek;
Mívének élettel halállal
Védője, Gyámolyója, Megtartója.
Egész valója, minden érzeménnye
És gondolattya a' Haza,
'S Nemzet körűl forog, — 's azonnak
A' fénnye, boldogsága, híre és neve
Egygyetlen egy nagy tárgya, 's kívánsága
Éltének. A' mit tud 's tehet, —
Értelme, és értéke, 's minden Virtusa
E' czélra van szentelve, szánva. —
Megvetve néz a' népre, melly
Balúl itél felőle vakságában;
'S mégis javát munkállya ennek. —
Az elhatalmazó, Hazát és Nemzetet
Dúló veszélynek, — a' hatrát álthágó
Törvénytelenségeknek Ő nagy
Szívét eladdíg szegzi ellent, míg azt
Dobogni, verni érzi a' mellyében: —
Úgy áll az elfajúltt Csoport köztt,
Mint egy dicső váromladék
A' jobb 's nagyobb előidőből.

S Z E M É L Y E K.

ÖTÖDIK LÁSZLÓ. Magyar és Cseh Király, Ausztriai Főherczeg.
HUNYADY JÁNOS. Magyar Ország' Királyi Helytartója.
SZILÁGYI ERZSÉBET. Hunyady János' Felesége.
HUNYADY LÁSZLÓ. Hunyady János' idősb Fija.
HUNYADY MÁTYÁS. Hunyady János' kissebbik Fija.
SZILÁGYI MIHÁLY. Hunyady János' Sógora, utóbb Helytartó.
CZILIAI ULRIK, GRÓF. A' Királynak Anyabáttya. Első Tanácsnok.
GARA LÁSZLÓ. Nádorispán. A' Királynak Anyabáttya.

SZÉCHY DIÉNES. Esztergomi Érsek. VITÉZ JÁNOS. Nagyváradi Püspök. ORSZÁGH MIHÁLY. Országbírája. PERÉNYI JÁNOS. Tárnokmester. BÁTORY IMRE. Zászlós Úr. KANIZSAY LÁSZLÓ. ROZGONYI SEBESTYÉN. ROZGONYI RAJNÁLD. BODÓ GÁSPÁR. MADARASZ GYÖRGY. HORVÁTH PÁL.	A' Hunyady Háznak Baráti.
UJLAKY MÍKLÓS. Erdélyi Vajda. LINDVAI BÁNFY PÁL. Zászlós Úr. THURÓCZY BENEDEK. Varasdi és Zágori Ispán. GISZKRA JÁNOS. Sárosi Ispán. A' Cseh Latrok' Vezére.	A' Cziliai Grófnak Baráti.

KAPISZTRÁN JÁNOS. Cseri Barát. A' Keresztes Nép' Vezére.

PALÓCZY MIHÁLY. HAMPÓ JÁNOS. ANDRÁSY IMRE. NYÁRY BENEDEK.	Szilágyi' Hadnagygyai.

TOLDY BÁLINT. Szilágyinak Zászlótartója.
LAMBERGER. Egy Német Úr.

ÁGNES

ÁGNES. Egy Főnembéli Cseh Kis Asszony; A' Királynak Kedvese.

GARA MÁRIA. A' Nádor' Leánya.

EGY KIRÁLYI UDVARNOK.

GARA' CSELÉDGYE.

TÖBB PÜSPÖKÖK.

KÁPTALANBÉLIEK.

A' VÁRMEGYÉK' ISPÁNNYAI, KÖVETTYEI AZ ORSZÁGGYŰLÉSEN.

MAGYAR LOVAGOK, HŐSEK.

NÉMET URAK, LOVAGOK. A' Cziliai GRÓF' kísérőji.

KERESZTES NÉP.

FEGYVERES NÉP.

SZERZETESEK, REMETÉK. Kik énekelnek.

(Történt 1455ben, és 1456ban. Több helyeken.)

ELSŐ

ELSŐ FELVONÁS.

(Bécs. A' Királyi Palota. Oldalt a' Trónus.)

ELSŐ JELENÉS.

A' Király, Cziliai Ulrik.

U l r i k.

Megérkezének a' magyar Főrendek;
Királlyokat közökbe kérni,
Az Ö követségeknek egygyik tárgya.

K i r á l y.

Hunyady köztök itt - e vallyon ? —

U l r i k.

Hogy gondolod, hogy János itten volna?
Ki a' magyar Király' hatalmát,
Ki a' magyar Nemzet' tehetségét, és
szívét, eszét úgy birja mint sajáttyát; —
Ö, a' kinek tekintetétől
A' Várak, és Vitézek egygyig függnek, —
Mint gyermek attyától miként függ,
Miként Uroktól függnek a' hív szolgák? —

A Ö,

Ö, a' hatalmas és kevély
Fogná-e Lászlóhoz magát alázni?
Ki csak nevét hordozza a' Királynak, —
Mert csak neved Király, hatalmad nincsen.

K i r á l y.

Örömre kezde gerjedezni szívem,
A' mint szokott mindenkor a' Magyarnak
Tekíntetére. Illy fanyar
Érzést belém, mond, mért csepegtetsz
Batyám, örűlő szívemet hogy marja?
Illy véleménnyel mért szorongatsz?
Félelmeket lelkembe mért versz? —
A' Lengyel Ulászló' keserves este
Hunyadyt ollyan állapotba
Helyhezte, hogy akarnia
Kellett csak a' kedveltt Vezérnek,
'S legott Király volt vólna a' Hatalmas; —
'S én, egy jusomtól elvetett
Bús árva nem tudnám, hová
Hajtsam szegény fejem'. Ha akkor
Markába' volt már a' Királyság,
Mért adta másnak? mért adá énnékem? —
Ö volt az, a' ki engemet
Fridrik' kezéből, hogy Királlyá
Tehessen, úgy csafart ki tűzzel vassal.

U l r i k.

Úgy mint Ulászlót: Azt is Ö,
Hogy elveszeszthetné, Királlyá tette;
Meglett, — 's Ulászlót, a' Gonosznak,
Véráldozattyát esni, Várna látta.

ıgy emberek' tulajdonit
:tvén magára a' Lator,
' Jó' 's Igaznak köntösében
ll, érdemekkel csallya a' Világot.
tudgyá 's láttyá csak maga,
íkor, miképp' 's hol kell Tenéked veszned;
ogy eltöröltetvén Tebenned
ıigmond' Királyi Háza 's fénnye,
elyette 's trónusán ez ebfaj üllyön.
tartya is jussát ehez:
inthogy Anyádnak Áttya egykor,
·délyben özvegysége terhét únván,
lelgetett annyának ontá
lébe meggyúladtt szerelmét;
ezen tilos játéknak Ö lett volna —
y hírlelik, fattyú gyümölcse? —

K i r á l y.

zünny már meg, óh Bátyám, imígy zavarni,
ly kétes, és mérges beszéddel,
' szívemet fejemmel egygyütt.
isztellek és becsüllek, Ulrik, téged',
gy mint ki Egy valál Anyám' Annyával;
int azt, ki legfőbb tisztemet
Királyi képemet viselted
indég igaz 's hűséges indúlattal; —
e, a' kit a' Nép, a' magyar,
gy szívvel, egy lélekkel attyának tart;
it úgy szeret, kedvell 's imád, —
it a' Keresztény nagy Közönség úgy áld,
s védelemnek oltalomnak
all Izmael' vad népe ellen, —

Kit tisztel a' Világ, csudál 's magasztal,
A' Század' első Bajnokát, Hunyadyt,
Ne bántsd! — külömben arra kénszeríttesz,
Hogy lelkedet veszett kajánnak mondgyam.
Hírét nevét irígyled a' Dicsőnek,
Vetélkedő Bátyám, csak inkább valld-meg! —

U l r i k.

Fel-felkap a' Hír 's a' Szerencse
Gyakorta egygyet, kit csudál szájtátva
Az, a' ki orránál továbbat nem lát;
'S útóbb megint csudállya, hogy — csalódott.
Gyakorta hírt nevet kap érdem nélkűl
Az ember: a' Sors' és Szerencse'
Játéka ez csak. Hírt nevet veszt vétke
Nélkűl az ember: a' Szerencse'
Játéka szintúgy: a' fogyó és tellő
Holdnak világához hasonló tűnemény. —
Öcsém! Királyom! hadd beszéllyek!
Hadd mondgyam, a' mit mondanom már meg kell
Ámbár megint ki kellyen is
Esnem kegyelmedből, Királyom: —
Ha bátor Eiczingert teszed helyembe
Ismét: — Szeretlek, féltelek; —
Mondom Tenéked, én Királyom:
Trónusra vágy ez a' Hunyady —
Kit úgy magasztalál imént;
Sőt már Király is a' hatalmas Álnok: —
Ő osztya, a' mint kénnye tartya,
Baráti köztt el rendre a' tisztséget;
Az, a' ki Néked embered,
Megvetve és lenyomva tőle,

Kö-

Köszönnye, békében ha élhet,
A' Tartományt Ö rójja-meg.
Ö néki nyújt a' Pór adót.
Ö néki tellik a' Királyi kincstár.
Hősek Vitézek tőle függnek.
Ö szerzi a' törvényeket.
Kénnyére tesz, köt, bont maga
'S intéz el Ország szerte mindent.
Tiéd csak a' Királyi név, czím és fény;
Övé magáé a' tehetség;
Ö a' hatalmas és erős. —
De a' mi most még a' Tiéd időig,
Elkapja Tőled végre azt is, —
Elhúnytt Atyáid' trónusát.
'S akkor szerencsét emlegethetsz még Te,
Ha a' kegyelmes Hunyady,
Hogy élly szegény, megengedi;
'S Apád', temérdek birtokából
Oda vet Tenéked egy falat kis Tartományt,
Miként az ebnek vetni csontot szoktunk.
'S ha Önn tehetségével Ö,
Vagy más keresztények' segítségével,
A' Büszke, el nem éri feltett czéllyát,
Majd a' Törökkel lép kötésre Ellened.

K i r á l y.

Elég! Elég! ne szólly tovább! —
Ég a' fejem, — szívem habot vet.

U l r i k.

Tudod, mi történt már miátta 's általa? —
Két ízben immár mennyi népnek Vérét

Áldoz-

Áldozta légyen a' Töröknek? —
Kiáltsatok fel Égbe Várna,
'S Rigómező, tí vérhelyek! —
Vesztébe' hagyta volt elárúltt népét,
Ö mint az álnok róka viszsza szökvén.
Mint a' tüzes Vitéz Jagyellót
Kezébe játszá Amuráthnak,
Majd Ámuráth' dühösb fijának
Markába úgy fog Téged' is keríttení.
Azért törekszik minden úton módon
Lecsalni Tégedet Budára.
Már akkor ez volt néki titkos czéllya,
Midőn erővel kérte a' Császártól
Számodra a' magyar Koronát, —
Számodra, a' mint hírdeté —
De csak magának hajtogatta Ö azt.
Alázat a' lajtorja, mellyen
Magasra hág a' Nagyravágyó;
De hátra rugja bezzeg akkor azt, midőn
Czéllyát elérvén, nincs reá szüksége
Többé. Imígy cselekszik majd Hunyady is. —
Megásva immár a' Verem,
A' mellybe esned kell, ha nem vígyázol.
Kinyújtva vannak a' Reád ütő kezek,
'S kivonva a' Vérpallosok,
Kik éltedet gyilkolni készek.
Azért, Öcsém, ha jót akarsz,
Üsd a' szeget Te viszsza szeggel:
És a' helyett majd, hogy Te menny le Hozzá,
Te hívjad és rendeld Magadhoz
Öt' újra fel. — Némelly követtől még talán
Majd többeket fogsz érteni.

Ki-

K i r á l y.

(Nyúghatatlankodva, és Ulrikra borúlva.)

Bátyám! minő kétségbe döntél
Engem' szegény tapasztalatlant! —
Olly zűrzavar keblem, fejem,
Hogy nem tudom, mit gondolok, —
És nem tudom, mit érezek.

U l r i k.

Lám megparancsolád neki,
Hogy jönne Hozzád Bécsbe, most is;
Feljött-e hát Atyád 's Barátod Hunyady? —
Mert engedelmes és fejet hajt
Urának a' jó 's hódoló hív jobbágy.
De a' kevély, kit még Királlyánál is
Nagyobbra fúj fel vágygya, dölffe,
Az már — különben nem cselekszik.
Majd többet ád tudtodra a' követség.

K i r á l y.

Hadd jőjjenek.

U l r i k.

Míg én elejbek mengyek,
Tessen Tenéked trónusodra ülni:
Szükséges a' Királynak, illendő is,
Alattvalójához szavát
Királyi fényből adni és felségből;
Hogy lássa, és rettegje Benne
Urát az életnek 's halálnak.

(Elmegyen.)

K i-

K i r á l y.

(Sohajtva.)

Bajos, veszélyes állapot,
Szorúltt, szegény sors a' Királyság!
(Fellép a' trónusra. — Elöl a' Cziliai Gróf, 's utánna a' magyar Követek belépnek.)

MÁSODIK JELENÉS.

A' Király, Cziliai Ulrik, Gara, Ujlaky, Perényi, Bátory, Bánfy.

G a r a.

Felséges Úr! Királlya a' Magyarnak,
'S azoknak, a' kiket megáldott Isten
Személyed által, jó Urunk, idvez légy! —

K i r á l y.

Isten hozott fel, Bátya Nádor, hozzám,
És Títeket mindnyáján, Ország' Gyámolyi!
Zászlós Urak! — 'S mi jó, mi rossz hirt hoztok?

G a r a.

Sem jót, sem — olly felette roszszat,
Hogy láz lehetne búra vagy örömre.
Sokféle a' tárgy és nyomos,
Melly hogy elintéztessen, úgy a' mint kell,
Elődbe terjesztyük 's közöllyük; —

Hogy

Hogy a' Hazának szent szerelme által
Tanácskozásinkban megérvén,
Majd Rákoson, vagy más helyen, hol tetszik,
Javára a' Nemzetnek egygyenként mind
Arany gyümölcsöket teremjen.
A' hogy' 's mikor parancsolandod,
Felséges Úr 's Király, Elődbe adgyuk.
Csak egy az, a' miért könyörgünk újra,
A' népnek — Úrnak, Pórnak a' nevében, —
Nevében a' Nagynak 's Kicsinynek:
Tessen Tenéked, hív magyar Népednek
Keblébe lakni jönni 's élni,
A' mint fogadtad kegygyel egykor.
Törvénnye Országuknak ezt kívánnya,
'S ohajtya néped' hív szerelme.
Királyi képektől igazgattatni,
Bizonytalan sors, és nehéz valóban:
Mert a' parancsolat erő' hijával
Jövén az ollyantól, ki nincs felkenve,
Az engedelmesség alázat nélkűl,
És csak vonódva megy elejbe
A' nép' feléről, melly ha fékje nyomja,
Megrázza azt, 's eltépni is nem retteg.

K i r á l y.

Tí, kikben én mind annyi hív barátot,
'S Kormánysegédet érdemest szemlélek!
Tí kétfelé oszlott magyar népemnek
Kormányi, Nádor! Vajda! — és Tí,
Perényi! Bánfy! Bátory! —
Mind szívesen látott nemes Vendégim!
Örömmel űlök Véletek'

Én

Én öszve, népemnek javát munkálni. —
De — Hunyadyt nem látom itten
Közöttetek? — Jánost, kire
Most legnagyobb szükségem, és
A' kit külön parancsolat
Mellett idéztem én magamhoz Bécsbe? —

U l r i k.

Királlya' felséges parancsolattyát
Megvetni egy Alattvalónak
Illetlen, és vétkes — merészség.

P e r é n y i.

Úgy van,
Míg engedetlenségre késztő ok nincs;
De — —

B á t o r y.

(Tüzesen.)

Hunyadyt, Királlya' hív szolgáját,
Jánost, Hazája' gondos Attyát
E' vád, akárki mondgya, nem érdekli.
(Haragos szemekkel nyílazza a' Cziliait.)

G a r a.

Ő Bécs helyett a' véghelyekre ment alá,
A' hol baráti, Sógora
Szilágyi, és László fija,
Bodó, meg' a' két Rozgonyi,
Kanizsay, és még sokan,
Mind nagy tehetségű 's hatalmas
Urak, sereggel gyűjtik, és készíttik

Szá-

Számára a' Vitézeket.
Személlye helyt íme' levélben
Kívána megjelenni Felségednél.
(Általadgya a' Királynak Hunyady' levelét.)

U l r i k.

A' Hős-sereg, mi végre kell most néki? —
Nincs háborúnk. — Hol, és ki ellensége?
Ki tartson attól, hogy reá csap Hunyady?
Ha Bécsiek mí itt ne tartsunk, kiknek
Baráttya nem volt Ő soha? —
(Csúfolódva.)
Miólta meg van verve Friczbég,
Fél 's retteg otthon a' Török;
És megvonúlva bús gyalázattyába,
Feléje sem mer nézni a' Magyarnak.
Imígy dicsekszenek magok
Jánosnak, a' Nagynak, kevély Baráti,
Úgy hallom. —

P e r é n y i.

(Felgerjedtt haragját elnyomván.)
Én ezt még soha
Sem Ő-magától, sem vitéz barátitól, —
Ámbár igaz lehetne, hogy fél a' Török,
Mert ostorát esméri, — nem hallottam.
Kérkedni nem természete
És nem szokása a' való érdemnek.
A' tollasok' Királlya, a' dicső Sas,
Fellengve járván a' magasban
Az égi tartományokat,
Csenddel lebeg fenn, 's nem kiáltya, mit tesz;
Mi-

Midőn szemettyén a' kakas
Bár egy araszszal légyen is csak fellyebb
A' tyúkseregnél, csattogatva szárnyát,
Már is kevélyen kurjogattya,
Ki és mi, és hol légyen Ö:
Amúgy cselekszik Hunyady,
A' Bajnokok' Királlya 's fénnye:
Egész Világ csudáltta, tette
Ha meg van egyszer téve, osztán hallgat.

B á t o r y.

Jánosnak eddig semmi tettét
Irígygye sem mondhattya helytelennek.
Ha hadra készül, fontos okra nézve
Cselekszi Ö azt, bölcs Vezér' módgyára,
Ki tudgya, hogy előre készen állni
A' csalfa ellenség előtt tanácsosb,
Mint a' zavarban kapni jobbra balra,
Hijába, mint a' megszorúltt vad
A' mardozó ebek között:
Mert a' tapasztaltt és igaz közmondás;
Ha Béke kell, hát hadra készűlly,
Törvénnye minden nagy 's okos Nemzetnek.
Lajos Királyunk hajdanában,
'S alatta a' Magyar, csak ezzel lett nagy.

G a r a.

Legalább Hazánk' határjain
Csend, béke, 's nyúgalom van, Istennek legyen
Hálá az Égben; A' Török nem mozdúl,
A' mint tudósítt minket onnan a' Hír.

K i r á l y.

'S hát Vajda! mért állasz te itt olly szótlan,
Hol minden egygyik véleménnyét
Tudtunkra adgya? — Mint van Erdély? —

U j l a k y.

Most kezd üdűlni a' Rigómezőn nyertt,
'S szegényt soká' kínóztta sebből.
(Perényit érdekelve.)
A' Bajnokok' Királlya ott nem nagy fényt,
Annál nagyobb ínséget és gyalázatot
Hagyott nyomában; most is érzi,
'S egy könnyen azt el nem felejti Erdély.
Egyéberánt Beszterczé' Grófja
Fejdelme is már szint' egész Erdélynek.

B á n f y.

Ma holnap Ö Király' Királlya lészen,
Ha még tovább is így tekerhet
Embert időt újjára folyvást.

B á t o r y.

(Magában, haraggal.)
Magadat 's körűlted a' mi Szép, Jó és Nagy,
Mindent emésztni, dúlni, és gyilkolni
Agyarkodó, pokolszülötte
Fene Szörny, Irígység! Isten' átka!
Fészket te itt rakál magadnak. Innen
Okádod a' szegény Magyarra,
Egygyesre 's mindnyájára mérged' árját.

U l r i k.

(A' felhevűlést elmellőzni akarván, Perényihez.)

'S hát — mint van a' Kincstárnak állapottya,
Perényi? — Ő Felsége tudni
Kivánnya.

P e r é n y i.

Mint előbb, üres még most is.
A' háborúk, mellyek követték egymást;
Elzálogoltt jószágainknak,
'S koronás Királyunknak kiváltására
Fizettetett nagy somma pénzek, minden
Jövedelmit Országunknak elnyelték volt.
'S ha Hunyady, mint Attya a' Hazának,
Saját magáét nyújtva nem segítt vala
Minket, tehát — —

U l r i k.

(Perényi' szavát elvágván.)

Mind tudgya Ő Felsége
Azt, a' mit ez tett, vagy amaz.

B á t o r y.

Sok az valóban, a' mit Ő tett!

U l r i k.

A' mit tehet, tegyen kiki:
Mert tartozik Hazája' hasznát, és javát
Segélni, és emelni minden ember.

Gara.

Az, hogy sokat tett volt Hunyady,
Tagadhatatlan. Ö sokat tett,
Megvallyuk azt mindnyájan itten.
Nincs is közöttünk senki olly igaztalan,
Hogy meg ne esmerné az érdemnek becsét;
De még az is tagadhatatlan, hogy csak
Besztercze' Grófja, annyi földnek,
Jószágnak, és szintén egész Országnak
Nagy birtokossa, a' kit a' szerencse
Gyermekkorában ölbe kapván,
Azólta mindenkor kezében hordoz, —
Csak Ö tehet sokat közűlünk.

Ulrik.

Mert a' miket tesz, helyre hozza néki
Mind, a' Töröktől nyertt temérdek zsákmány.

Király.

(Felkel.)

Népemnek ügyében beszéllek,
És végezek majd holnap. Addig
Is jó szerencsét. (Garához) Bátya Nádor itt maradsz.
(A' Követek, Garán kivűl, mind elmennek. A' Király lelép a' trónusról.)

HAR-

HARMADIK JELENÉS.

A' Király, Cziliai Ulrik, és Gara.

K i r á l y.

Lássuk tehát, mit ír, 's miképpen menti
Az, a' kit úgy gyűlöltök, elmaradtát? —

U l r i k.

Beszédgye ollyan lessz, tudom, mint tette.
De bár mi méltatlan erántad,
Kíméld magad', szerelmes Ifjú,
'S szívedbe, drága élted' ártalmára,
Mérget ne engedgy csúszni.

K i r á l y.

(Neheztelve, hogy olly gyermeknek tartyák.)

Bízzátok rám!
Szóval talán csak meg nem öl még engem? —
(Hunyady' Levelét olvassa.)
„ Itten Hazám' határi köztt én tisztelem,
'S fejhajtva tellyesíttem, a' mit
Felséged, én Uram 's Királyom,
Törvény szerínt parancsoland énnékem;
De most, midőn tisztem, 's Hazámmal
Egy testbe forradtt szívem azt kívánnya,
Hogy Nemzetemnek oltalmára itt legyek; —
Más részt veszélybe mennem, a' Természet'
Törvénnye tiltya; — megbocsáss Királyom,
Ha most az egyszer tellyesítni

El-

Elmúlatom parancsodat.
Hazámat a' Török keletről
Iparkodik megnyomni, döntni;
Személyemet Nyúgodt felől a' Német
Agyarkodik lesthányva megkeríttteni,
Maga tudgya, melly gyalázatos szándékra, —
Talán azért, hogy azt halálba ontsa.
Jó kémeim vannak nekem
Konstantinopolban; tudom, mit főznek
'S koholnak ottan a' Magyar' vesztére.
Jó kémeim vannak nekem fenn Bécsben,
A' hol, ha most Rudolf uralkodnék még,
A' bölcs, igaz, jámbor Királyi Bajnok,
Súlyos csapással vágna a' Gonoszra,
Ki trónusát bűnökbe bátorkodnék
Keverni rossz tanácsival. —
Szeretett Hazámnak hív fija,
'S Királyom' emberséges és hív Tisztye,
Az onnan és amonnan is rám mordúltt
Veszéllyel itt kívánok én megvíni. —
Keserű jutalmát látom én valóban
Szolgálatimnak, tetteimnek! —
Hogy ezt szemedre hányom; — én szégyenlem.
Kegyelem nekem nem kell; de azt, megvárom
Attól, kit én tettem leginkább Urrá
Hazámba', hogy igaz legyen — Hívéhez."
(A' Király megütközve, 's mintegy bámúlva, hol Ulrikra, hol Garára tekint.)

U l r i k.

Mi nyelv ez? — Illy kevélyen egy Király sem
Beszéll Alattvalójihoz.

 G a r a.

Gara.

A' Büszke már Budán is így beszéllett;
'S gondolkozását többen is javallák,
Sőt mondhatom, néhányt kivéve,
Valamennyen, a' Világi és Egyházi.

Király.

Nem hittem én, megvallom, azt Jánosról,
Hogy illy makacs dölf lakjon a' Szívében.

Ulrik.

Mint Mester a' gyermeknek, úgy szeretné
Te Néked ő kiszabni, mit miként tégy.

Király.

(Haragos gondolatokba merûlve)

Hiszen nem Ö tett engem' Úrrá? —

Ulrik.

(Garának szemébe vág, és súgva mondgya néki.)

Szikrát fogott, — csak rajta, rajta!

Király.

(Felhevûlve.)

Király valék én már Anyám' méhében? —
Én mondhatom felőle inkább, nem de,
Hogy Ötet Úrrá tettem? — Én
Adám kezébe Népeim' kormánnyát? —

G a r a.

Nem háladó kebelbe hintéd,
Uram, kegyelmed' magvait.

U l r i k.

Ismérem én a' kémeket, kikről szóll:
Eiczing az, és a' czimborája;
Az dolgozik Jánossal egy műhelyben.
Takarta a' csalárd soká, de most már
A' titka Szívének kipattant, és a'
Napnál világosb belseje.
Feltételét a' homlokán hordozza.
A' Szorgalom, mellyel viselte tisztét,
Csak nagyravágyásának, és tilalmas
Szándékinak volt fátyola.
Csak félelem vagy büszkeség
Az, a' mi tartóztattya Ötet attól,
Hogy engedelmeskedne, és fejhajtva
Hódolna felszenteltt Urának:
Az — vétke' és tettének árúlója;
Ez — büszke megvetése Felségednek.
A' Vakmerőnek ezt ha így elnézed,
Ha büntelen dúlhattya Ö Alattád
Székét Királyi Öseidnek;
Hát nem sokára Téged', és minket Veled,
A' féket eltépő, erős oláh Zsivány
Lever, nyakunkra hág, 's hadával eltipor.

G a r a.

Így vélekedtünk akkor is már,
Én 's egynehány zászlós Urak,

Hívebb 's igazb szolgáji Felségednek,
Midőn könyörgénk: egy Tanácsot rendelly,
(Ulrik némán bizonyittya Gara' beszédgyét.)
Egy több személyből öszveállót,
Melly csalhatatlan és szent lenne,
A' végre, hogy Királyi Helytartódnak
A' tetteit rostállya és ítéllye,
'S vagy helybe' hagygya, vagy pedig gátollya.
De — (Vállat vonítt) ennek is nyakára hágott,
'S alá veté magának a' Hatalmas.
A' Vajda 's többen szóllyanak bár,
Kik mind baráti voltak eddig;
De most tovább nem tűrhetik már dölfét.

Király.

(Érzékenyen.)

Fájdalmas érzemény, az embert
Gyűlölnöm, a' kit úgy szerettem
'S tiszteltem én, mint egy Atyát! Most elhiszem,
Ámbár igen fáj, a' miket mondátok.
Védangyalomban Ördögöt
Egyszerre, megvallom, nehéz volt lelnem.
Azt véltem én, nem csalhat a' népnek szava;
Azt véltem, a' kit a' Világ Igaznak
Jámbornak állítt, ollyan is valóban.
Most látom én, hogy megcsalódtam;
'S megtérni késő is talán eszemnek? —
(Indúlattal kezénél ragadgya mint a' kettőt.)
Barátim és Bátyáim! a' kik illy erős
Kötéllel én hozzám lekötve vagytok,
Tí légyetek védelmem és oltalmam,
Ha kell 's midőn kell, Ellene! —

Ulrik.

U l r i k.

Jobbágyi hívségünk ha tántorodni
Képes lehetne is, de a' vérség, melly
Hozzád csatol minket, szerelmes jó Öcsénk,
Változhatatlan mind örökké.

G a r a.

Eszünk 's karunk a' mit tehet,
Néked legyen szentelve 's trónusodnak.

K i r á l y.

Rátok hagyom 's bízom magam' mindenképp.

U l r i k.

Tí ketten, azt már látom, egymás
Mellett nem állhattok felette
A' népnek: annak vagy Neked szükséges
Lészen lelépni; — Nincs egyéb mód benne.
Te hogy maradhass, annak el kell menni;
És hogy Te élhess, Hunyadynak halni kell.

G a r a.

Más mód ki nem ment a' veszélyből.

K i r á l y.

(Kis ideig gondolkodva, 's azután vállát vonítva.)

Legyen tehát úgy — már ha meg kell lenni! —

U l r i k.

Ennek pedig nem Pártosi
Köztt a' Magyar Földön, hanem
Itt kell, azoktól meszsze, megtörténni;
Itt Bécsben, a' hol nincs ki védelmezze.

K i r á l y.

Nem! Arra én ugyan nem állok.

U l r i k.

Bizzad reám! nem éppen itten Bécsben;
És nem szemed' láttára szintén.
Csak hogy Magyar ne lássa estét,
És értte minket fel ne dúllyon. —
Irj néki, hívd Magadhoz a' követség
Által kegyes hízelkedő szavakkal,
Nyomos dolog' közlése végett.
Mond, újra tartassz a' Töröktől,
Új háború kél elleneḍ; —
Mond, bölcs Tanácsadóra, mint Ő, —
Mond, hogy tapasztaltt Hadvezérre, mint Ő, —
Mond, hogy reá magára van szükséged.
Vesd el Magad', 's kérleld, Király, jobbágyodat.
Igaz, nem illendő, de szükség,
Kivált az illyen állapotban:
Egyébaránt is színre történik csak.
Sokszor sokat kell tenni egy Királynak,
Általlya bár a' szív, Politikából;
Mindenkor úgy volt, 's úgy marad mindenkor:
Mert rajtok a' Királyokon, rajtok volt,
'S rajtok marad mindég az átok,

Hogy

Hogy ők csalattatván, ha jót akarnak,
Hát csalniok szükség viszontag. —
Sajnos panaszszal emlegesd, hogy Benned,
Ki néki annyi háladással tartozól,
Olly szívet, olly lelket gyaníthat,
Melly a' mi Jó 's nagy volna, olly visszáról
Érezve és gondolva tudná
Megitélni. — Mond, hogy fájt Tenéked,
Illyen gyanúval tőle megsértetned;
De megbocsáttasz már előre, — jőjjön.
'S ha hogy Királyi nagy szavadnak
Hitelt tovább is kétes adni,
Menedéklevéllel a' határon
Ott fogja várni egy követség, — jőjjön.
Írásba tévén ezt, Te küld el néki.
A' többi osztán mind az én gondom lessz.
Elejbe menvén a' határon
Többed-magammal, ottan — én majd végzek,
Én-rám, Te-rád, 's magára nézve véle —
Örökre. Hogy' 's miképp, ne kérdezd. Bízd rám!
Elég az: én megmentelek,
És megfelelni tettemért,
Te Néked, a' Világnak, és magamnak
Mindenkor itt és kész leszek.

G a r a.

Melly nagy szerencse egy Királynak
Egy illy barát, illy szolga, egy illyen rokon! —
Kísérje a' szerencse, Bátyám, tettedet!

K i r á l y.

K i r á l y.

(Ulrikhoz.)

Intézd-el a' mint legtanácsosb.
Csak azt kötöm ki, hogy ne én, akárki más
Visellye vesztének nevét;
És veszszen-el most — még elõbb,
Hogy sem kilobban a' Had a' Törökkel.
(Nyúghatatlankodva.)
Olly Zűrzavar keblem — fejem — hogy — —

U l r i k.

Egygyik hatalma a' Királyi
Felségnek az, hogy bár mi véres tettet
Kövessen el, lehánnya mossa könnyen
Okát magáról, 's annak a' nyakába
Kerítti, a' ki hív serény szolgája;
Tisztúlva állván Ő előtte
A' benne megbotránkozott Világnak.
Hunyady' vesztének palástyát
Nyakamba öltöm én, — kerítsd bátran reám. —
Vídúlly fel. Ágnes, a' kegyes Szép,
Rég vár, tudom. Királyi kedvesére.
Gyakortà fogja még komor köd lepni,
'S megszállni a' gond homlokod'.
Akkor legottan a' szerelmet,
Vagy a' Barátságot keresd fel:
Új élet ömlik ott beléd, örömmel
Váltván fel a' bút, 's felderűlsz.
Mennyünk, ha tetszik, bút örömmel
Cserélni, — mennyünk a' Kegyeshez!
(Elmennek.)

NE-

NEGYEDIK JELENÉS.

(Hunyad Vára. Napkelet. A' Vár előtt.)

Hunyady János.

(Egyedűl.)

Egyszer tehát ismét te benned
Nyúghattam, édes Hunyadom! —
Harczok, csaták izgattak, és veszélyek
Tördeltek ifjú és megértt koromban;
'S már a' megaggott, a' megőszűltt, roncsoltt
Vén bajnok, el sem végezett pályával,
Készűl örök nyúgtára dűlni,
Kedves tanyám, csendes magános
Öledben. — Így kívánkozik,
Ordíttva így vágy megszokott barlangja'
Csendgyébe a' Tigrissel és Párduczczal
Küszködni ráúntt vén Oroszlány. —
Hijába! — mert örök csaták' dühétől
Hányattni és vettetni, mint a' vésztől
Felforgatott, zajogva habzó tenger, —
Ez a' te sorsod, Nemzetem! —
'S mint a' mezőben száz tavaszt virított
Felségben álló, meszszeterjedtt büszke Tölgy,
Menedéke és árnyéka sok Vándornak,
Ezer madár' hajléka és nyúgalma,
Kivűl üvöltő fergetegtől
Tépettni, szaggattatni; — villámoktól
Sújtatni, tördeltetni, — és lassanként
Elfogyni díszben és erőben; —

Belől

Belől az önn-neveltt, takartt, és tápláltt
Férgeknek és hangyáknak ártó
Dúló marásitól enyészni, veszni, —
Szegény Hazám, ez a' te sorsod! —
És ez magamnak sorsa, 's házomé is. —
Mert öszve van kötözve, édes
Hazám te, sorsom a' tiéddel:
Mi elszakaszthatatlanúl egymásé
Vagyunk, — te szintén úgy enyim, mint én tiéd.—
Talán utólszor látlak, édes Hunyadom! —
Talán utólszor nyúgszom én most benned,
Sasfészkem, édes Kedvesim köztt? —
Ki tudgya, mit rejt a' jövendő! —
Kettő az ellenségem: Isten tudgya,
Ki dönt meg a' kettő közűl majd! —
Talán Királyom, a' kit én véremmel
Emeltem a' trónusra, az lessz
Majd gyilkosom? — Csak azt ne engedd, Istenem!
Csak azt ne, hogy ezer veszély, baj 's gond köztt
Sok vérrel, életáldozattal
Szerzett nevem' hírem' gyalázat fedgye. —
Avvagy, ha ezt sem érdemelhettem meg,
Legalább ne vonnya estem a' Hazát is
Magával a' veszélybe, egygyek lévén. —
(Hunyady Mátyás Attya körűl ácsorog. János folytattya beszédgyét.)
Levegője, napja, földgye Hunyadomnak!
Tápláld, erősítsd csonttyait,
Vidítsd, derítsd fel csüggedő bús lelkét,
És bánatos szívébe, Sáfárodnak,
Önts édes érzeményt! — Csak egyszer,
Még egyszer éleszd fel valómat

Java-

avára Nemzetemnek és Hazámnak! —
' még ki sem pihenttnek ismét
j harczra kell majd kelni nem sokára. —
l fogja a' Hazának állapottya
zívét egészen hív fijának:
incs kedv, öröm, míg a' Hazát boldognak
em tudgya, annak a' világon;
Halmozza bár reája a' szerencse
inden javát kívánatos kincsének:
incs búja, nincs bánattya, míg Hazáját
eszély nem éri; ostromollya bár Öt'
agán, ezer felől ezer bal 's viszszás
Eset, mirígygyének, dühének
Legsúlyosabb csapásival.
A' győzhetetlen bú azért nyom engem',
Mert nagy veszélyt látok feletted Nemzetem! —
(Észre veszi Mátyást.)

ÖTÖDIK JELENÉS.

Hunyady János, Hunyady Mátyás.

H. János.

Illyen korán már, nyúghatatlan, mond, hol
Csavarogsz te? —

H. Mátyás.

Engem' a' Nap ágyban
Ritkán talál; 's ha ott talál keltével,

Ott-

Ott hágy az engem Délben is. —
Lovagid körűl forogtam, ott múlattam.
Sok nincs meg, a' kiket szerettem:
Elvesztek, azt mondgyák. Leginkább bánom
Telekyt, beszédes, nyájas emberünket;
Legalább az elbeszéllte nékem mindég,
Mi, hol, mikor történt, 's miképpen.
Megtudtam én Ő-tőle mindég
Azt, hol valál, és mit tevél Te. — Óh Apám
Te édes! engedd, hadd beszéllyek én is
Szívem szerént egyszer Tevéled.
Mindég lesem már tegnap ólta,
Hogy Téged' én egyszer magán kaphassalak.
Az Urak ha majd eljönnek, — itt lesznek pedig,
Mihelyt megértik, hogy Te itt vagy, —
Akkor megint hallgatni kell fiadnak.
Azt jól tudod, hogy mindenütt bucsút jár —
Attyához a' Magyar Nemesség.

H. János.

Csak rajta hát! mond meg, mi dolgod énvelem?

H. Mátyás.

(Kis ideig gondolkodva néz Attyára.)

Vertt vagy-e, vagy verettlen? Azt szeretnén
Én Tennmagadtól hallani.

H. János.

Mi gondod arra büszke gyermek? —

H. Mátyás.

Mi gondom arra? — 'S hát Apámnak
Dicső nevére vagy gyalázattyára
Mi gondom? — Az, hogy részt veszek,
Úgy mint Te, mindenikben én is.
(Hunyady János mosolyogva hallgattya Mátyásnak tűzes beszédgyét.)
Rigómezőn hogy megszalasztott a' Török,
Sem enni nem tudtam, sem inni
Szégyenletembe' búmba'; — láttál volna csak?
Még nézni is csak félve mertem másra. —
Én győzedelmedről ugyan hallottam
Valamit; de azt Tőled szeretném érteni, —
Tőled magadtól; hogy egész csordúlttig
Megtellyen a' fiúi szív örömmel.

H. János.

Hogy hát ne szégyenlyed magad', negédes,
Hallyad magamtól: győztem; úgy mint mindég,
Mikor magam vezettem a' hadkormányt.
Győztem, fiam! mert a' Magyarral volt megint
Az Isten és a' jó szerencse, a' kik'
Segédgye és malasztya nélkül
Hijába köttyük fegyverünket. —
Mindenkor a' szerencse sem dicsőség;
És nem gyalázat a' szerencsétlenség.

H. Mátyás.

Ezen szavadnál itt eszembe
Jut hajdan eldöltt Bajnoka
A' még szabad 's derék Görög Nemzetnek:
Annak

Annak dicsőség volt elesni ;
'S meggyőzni Őt', szégyen gyalázat.
Ama' Leonídás, Apám,
Derék Vitéz volt, 's nagy Hazafi. —

H. J á n o s.

Halmokra hullott a' Török,
Kit a' Magyarnak bús haragja
Elért dühös boszszús kezével.
És ezt magamtól hallanod,
Legyen tehát elég Tenéked.

H. M á t y á s.

Hálá az Istennek szerencsés harczodért!
Az Ujlaky, és Bátory
Negédes Úrfiak letépték volna már
Minden dicsőségét nevednek :
„ Bezzeg megadta volt Apádnak, —
„ Leczkét adott Apádnak ismét a' Török, —
„ Ő sem külömb, — Ő sem nagyobb, mint mások.
Ezt hallanom mindúntalan, nehéz volt.
Bezzeg megadtam én is osztán nékik,
Hallyad csak : a' múltt nyáron, itt Hunyadon,
Éppen nevednek innepén, —
Igen sokan valának a' vendégek ;
'S mí estve hadjátékot indítottunk.
Rigómezőt ábráztuk a' csatánkban,
Ők a' pogánytábort vezérlék ketten,
Az Újlaky, tudn'illik, és a' Bátory ;
Én a' magyart magam, 's — Te voltam.
Mí csak tízenketten valánk, — ők húszan.

Egy szép hatalmas szürke Ményt tett Bátory
András fel annak, a' ki győz, jutalmúl.
A' fegyverünk öklünk 's karunk volt
Egyedűl; nem engedett egyébbel víni
Bíránk, az ősz Úr, azt itélvén,
Rossz vége lenne tréfa - játékunknak,
Jól vélte; mert valóban úgy volt volna;
Harczunkat így is vér boríttá:
Mert ennek orra, szája vérzett annak.

H. János.

Mond meg tehát: vertt vagy-e, vagy verettlen?—

H. Mátyás

(Büszkén vállat voníttva.)

A' szürke, harczunk' díjja, — itt van Hunyadon,
E' kis Rigómezőnkön én és a' Magyar,
Nem a' Török lett nyertes, — Úgy van.
Paripámat a' Szendrői történetnek
Díjjába 's emlékére vedd el tőlem,
Apám! — ne vesd-meg e' csekély ajánlást:
Mert mondhatom felőle, hogy véremmel
Kerestem és erőmmel én azt.
A' Bátory erősen állott 's küzdött;
Ő véle végeznem nehéz voltt;
A' többi mind leverve állott félre, —
Csak ketten, Ő és én maradtunk. Végre
Levertem Őt' is; vérbe hagytuk egymást.

H. J á n o s.

(Nyájaskodva.)

Illyen Vitéztől, a' mit ád, illendő
Hogy elfogadgyam. E' helyett tenéked én,
Ha érdemes léssz, oldaladra kardot,
Lábodra sarkantyút adok.

H. M á t y á s.

(Tüzes örömmel ugrik Attyának nyakába.)

Apám! —

(Csak hamar mérsékli Örömét ismét.)

De mondmeg: érdemem'
Ki fogja megbírálni itten? —
Az ittvalók között valóban
Ollyant csak egygyet sem tudok;
Ha csak Magad vagy Bajnokid nem? —

H. J á n o s.

Az erős Oroszlány férjfiak, —
Te légy, — te féreg; — a' taréjos Csirkét
Negédgye, nézd, mint borzogattya? —

H. M á t y á s.

Ambátor én még csak kölyök, de szintúgy
Mint ők, oroszlányfaj vagyok.
Nincs ember, a' kinek ne mernék
Szemébe bátran nézni a' világon.
Uram 's Apám vagy énnekem Te,
'S a' földön első ember, a' mint mondgyák, —
'S a' legnagyobb bajnok 's vitéz;

Még

Még is Tenéked is szemedbe nézek
Még akkor is, midőn haragszol, —
Feltéve azt, midőn nem én vétettem.

H. János.

(Alig titkolhatván el atyai örömét: Félre.)

A' büszke, lelkes, nagyra termett gyermek!
Erős oroszlányfaj valóban! —
Hálá Tenéked Istenem! megáldál
A' házi boldogság' legédesb
Örömével! — ámbár részt vehetnem
E' szent gyönyörűségbe' módom
'S időm igen ritkán esik.
A' lelkes és szíves kegyes Aszszonytól
Illy nagy reményű két gyümölcs, —
(Égbe emelt szemekkel.)
Óh áld meg őket Istenem Teremtőm!

H. Mátyás.

Apám Te édes! mondanék
Valamit Tenéked én, ha kedved és időd
Lehetne meghallgatni engem'? —

H. János.

Szólly bátran, édes gyermekem! —

H. Mátyás.

Apám! az én kedves barátim,
Xenophon, Plutárk, Virgyil, Lukán,
És Lívius, és Curtius, —

Igen derék nagy emberek mind;
Szeretem 's becsülöm őket, és
Sokért nem adnám azt valóban,
Hogy vélek a' Püspök megesmerkedtetett;
De most megúntam őket immár,
Minthogy csak ülve, fekve társalkodhatom
Ő vélek. Én inkább szeretnék
Olly híres és nagy dolgokat cselekvő
Bajnok lehetni, a' kiről ezeknek
Mit írni tárgyok volna.

H. János.

Majd idővel
Fiam, ha felnőttél, 's megértél, —
Akkor midőn eszednek és szívednek
Hasznát tudod majd venni, — akkor,
Ha jámbor és igaz maradsz, ki tudgya, —
Lehet belőled ollyan ember.

H. Mátyás.

Szerelmes édes jó Apám!
Óh vigy el engem' most magaddal! —

H. János.

Akkor, ha eljövend időd, elviszlek.
Most gyenge gyermek vagy te még,
Ki dupla hatszor jönni menni gólyát,
Fecskét Hunyad felett alig láthattál.
Elég korán ment harczba lám Bátyád is;
Te sem maradsz sokáig itthon.

H. Mátyás.

Elhidd Apám, hogy én nem a' fészekbe
Való vagyok már; mert sokat bajlódik
Anyám velem; 's nekem nehéz, és sajnos
Ezt tudnom, éreznem magamban.
Gyakran midőn fiúi szívemnek fáj,
Hogy szinte rág, mar, és gyötör,
Anyámat ellenem haragra,
Méregre felgerjedve látnom;
Erősen azt teszem fel: így, amúgy leszek
Békével, — így vonom magam' meg; —
Haszontalan! — legottan elragad megint
Maradhatatlan, nyúghatatlan,
Mindég magas tetőkre vágyó
Természetem, 's eremben egyre
Forró szilaj vérem. — Taníttóim magok,
Kérdezd meg őket, százszor is megvallyák,
Hogy én ezer vénebb 's nagyobbnál
Többet tanúltam és tudok.
Azt, a' mi egy Magyar Nemesnek otthon
Kell, mind tudom; most azt szeretném, 's azt kell
Már megtanúlnom, a' mi legszükségesebb
Mind Néki, mind Hazánknak: — a' Vitézkedést,
A' harcznak és erőnek észszel szívvel
Űzött ezer 's többféle mesterségét.
Nem csak Hunyadról, 's nem csupán magamról, —
Egész Hazámról illik és kell nékem
Már a' Magyar' javára gondolkodnom;
A' hol magamnak hírt nevet,
A' hol Hazámnak fényt hatalmat

Szerezhetek ; —

(János atyai örömébe elmerűlve hallgattya Mátyást.)

Hol élet és halál köztt
Ordítt, dörög, villog, csatáz
Az embereknek fergetege,
A' háború, — az én helyem már ott van.
Oda vágyok én már szívszakadva.

H. János.

Embert, nem illyen gyenge gyáva gyermeket,
Neki váltt, erős, és bátor embert illet
A' harcz' veszéllye. Szívedet
Örökre félénkké kicsinnyé tennék
Ijedelmi. Ember kell oda.

H. Mátyás.

Nagyobb az én szívem koránál.
Azért keményítettem én tehát meg
Valómat a' sok munka 's terhek által? —
Azért tanúltam volna szomjúságot
Éhséget a' hidegben és melegben
Szenvedni? Fergetegben és Záporban,
Zivatarba', hóba', szélbe' és essőbe,
Lovag gyalog járkálni, menni jőnni? —
Éltem veszéllyével, mikor menydörgött,
És villogott és csattogott,
A' hegytetőkön, szirteken mászkálni? —
Az Ég alatt, a' Föld felett meghálni? —
Azért tanúltam volna én hát mind ezt,
Hogy itt Anyámnak őrje lévén,
Szájtátva, túnyán, resten, ásítozva

Sze-

Szemléllyem, itt — ott, a' dicsőség' földgyén
Mások mi szép hírt és nevet keresnek? —
Kinőttem én a' dajka kézből.

H. János.

Holnap, ne búsúlly, végzek én eránted.
Idődre gyermek vagy te még; de
Minthogy időd előtt imilly
Jól megtanúltál férjfi lenni,
Én téged' emberré, vitézzé teszlek.
De megtanúld előre azt is:
Az engedelmesség legelső, 's legfőbb
Erkölcse a' Bajnoknak; ez hibázván
Nincs érdem a' Vitéz erőben.
Mert nem szabad kénnyén, szabott határban
Kell járni a' Bajnoknak, a' mint a' Fő
Kiszabja úttyát néki, módgyát rendgyét;
Köszönet külömben nincs Vitézségedben;
Nem hasznos, inkább káros a' Közjónak.
Eszedbe' tartsd ezt. Most te tűrj, és várj még.
Ha látom azt, hogy megtanúltad ezt is,
Hát nem sokára Dajka ölből téged
Én bajnok oldalamra mellém veszlek,
'S a' harczba elviszlek magammal;
(Mátyás szilaj örömmel ugrik Attyának nyakába.)
Eredgy te a' lovag Sereghez mostan.
Anyád jön, a' mint hallom. (Mátyás elmegyen.)

HATODIK JELENÉS.

Hunyady János, azután Erzsébet.

H u n y a d y.

(Örömmel néz Mátyás után.)

E' gyermeknek
A' lelke, szíve, vére tűzláng.
(Az Ég felé emeltt szemekkel.)
Te a' Teremtés' míveit vezérlő
Nagy Lélek! intézz jóra benne mindent! —

E r z s é b e t.

(Férje elejbe lépvén.)

Ha gondgyaidnak szántad a' szép reggelt,
Szerelmes édes Férjem! — inkább várok.
Bocsáss meg a' Hozzád sovárgó szívnek;
De olly sovány fösvény idő jár
Hunyád felett, hogy csak rövid napokra, söt
Órákra enged által a' Sors Téged'
Házodnak, és azoknak, a' kik
Testekkel és a' lelkeikkel
Egészen a' Tiéid. Óh!
Az illy szerencsét lesni kell szívünknek.

H u n y a d y.

Szívemre jöjj, Szívemre óh Te Kedves!
Ki által emberlétemet háromszor
Áldá meg a' nagy Isten itt a' Földön.
(Forrón ölelik egymást.)

Te

Te hív, szerelmes Párja életemnek,
Szülője két lelkes fajomnak!
Ki mindenik külön Remekje lészen
A' férjfiúi érdemeknek.

Erzsébet.

Kiválva Nemzőjök, Te lévén
A' gondolattya, érzeménnye
Egész valómnak, a' midőn én
Fogantatások ólta őket
Méhembe' hozdoztam, 's magamból —
Magammal úgy tápláltam és neveltem
Hírednek és nevednek a' Világra
Széjjel kitündöklő dicső fénnyében; —
Miként fajoztak volna másra? —
Miként ne lettek volna ők
Nagy lelked' és szíved' sugári? —

Hunyady.

(Erzsébet Aszszonyt kezénél fogván.)

E' két fiúnak nagyra termett
Valója; Virtusokra, érdemekre,
És díszre, becsre, hírre, névre vágyó
Tűzlelke, — minden Szépre, Jóra, Nagyra
Felolvadó, és bajnoki
Lángokkal égő szíve, — mind ez
Egyedűl csak édes, gondos, és nagy lelkű
Annyok' szerelmes míve, a' Te érdemed.
Enyim csak az, hogy férjed és attyok vagyok;
Es ez legédesebb szerencsém nékem, —
Ez boldogítt engem' leginkább

Éltem-

Éltemnek annyit változó sorsában.
Mert én Hazámnak 's Nemzetemnek embere
Lévén, sem attyok gyermekimnek,
Sem férje édes Hitvesemnek eddig
Szívem szerínt még nem lehettem.

E r z s é b e t.

Én is Hazámnak hív Leánya lévén,
Ennen szerelmemet Hazámnak
Áldozni régen megtanúltam.
Haj! öszvekeltünk ólta én, csak többnyire
Özvegy, igen ritkán lehettem
Férjemnek édelgő ölében
Szerelmet élő és lehellő Aszszony.
Váltig törekszem és igyekszem,
Magamat Hazámnak szent szerelme által
Magamon 's nememnek gyengeségén
Fellyűl emelni, 's megtagadni
Szívemnek érzeménnyeit; —
Hijába! kedves Párja, és magzattya
Után sohajtoz, és kiáltoz szívem
Mindszűntelen. Nincsen Hazánkban Aszszony,
Anya nincs; ki Nemzetének annyit áldoz,
Mint én Tebenned 's gyermekimben.

H u n y a d y.

Mind egy az áldozat, legyen nagy,
Legyen kicsiny, ha mindene
Az áldozónak.

Erz-

Erzsébet.

Ekkorig boldognak
Tarthattam én még veszteségem',
Minthogy, ha Párom, vagy öregbik
Fiam nem is, de birtokomban
Volt még szerelmem' egygyik édes záloga,
Lelkére és testére nézve
Eleven szakasztott mássa Nemzőjének,
Magános, és örömkerűltte özvegy
Bús napjaim' vígasztalója,
Mátyás, szerettem kedvesem;
De Ő is, ámbár gyenge gyermek
Még, már kivágy, a' Sasfi ként, fészkéből,
És felsovárog a' dicsőség'
Napjához, Attya', Báttya' példájára.
Ivanics, Thuróczy, kiknek a' bölcs
Vitéz után sokat köszönhetünk, alig
Bírhatnak immár a' tüzével.
Az egy Vitéz tarthattya zabolyában
Öt' még, — de ám Ő sem fenyíték által,
Hanemha okkal, móddal, és szép szóval.
Nem retten Ő meg semmire;
Ellenben a' kegy 's kérelem
Mindég szelíd bárányt talál Ő benne. —
Ha egyszer itt hágy engem' Ő is, —
(Kifakadó könnyeit titkolni akarván.)
Akkor valóban lelke kedve vesztett,
'S talán közönséges pityergő aszszony,
'S anya lessz belőlem Hunyadon.
(Hunyadynak mellyére dűl.)

Hunya-

H u n y a d y.

(Megindúlását elnyomván, felséges hanggal.)

Szilágyi Erzsébet! Mihállyal,
A' nagy Vitézzel, a' Török-rettentő
Bajnokkal egy test, egy azon vér,
Egy szív alatt termett mag, egy téjjel neveltt
Olly nagy 's vitéz magyar faj! — Édes Párom! —
Szerelmes édes Annya gyermekimnek!
Ne légy Hazádhoz mostoha! —
Első az Isten; Ö utánna a' Haza:
Óh, légy leánya, híve a' Hazának
Inkább, előbb, mint gyermekidnek! —
Én élek érttetek, — 's ha kell, meg is halok
Én érttetek; de a' Hazáért,
A' Nemzetért halálba ontom,
Ha kell, egész házom' magammal egygyiltt.

E r z s é b e t.

(Felemelkedve.)

Kemény, de nagy Szív! nagy Hazafi!
Te életedben még balúl
Soha nem cselekvél; engedek Tenéked
Azért, akár mit és miként cselekszel.

(Vitéz János és a' többi fellépnek.)

HETEDIK JELENÉS.

Hunyady János, Erzsébet, Vitéz, Bodó, Madarász, Kapísztrán.

H u n y a d y.

Nézd itten a' Nagyváradit,
Házomnak érdemes baráttyát.
Isten hozott Hunyadra hív Barátom! —
Midőn az ember tégedet még
A' Káptalanban Papjaid köztt
Gondol, Te már itt vagy, — hozott az Isten! —
(Megöleli, 's a' többivel is egygyenként kezet fog.)

E r z s é b e t.

A' jámbor és igaz barát
Mindenkor áldás és szerencse
A' háznak; annyival nagyobb minékünk
E' drága, ritka, bölcs, tudós jó férjfi,
Vígasztalónk, atyánk, taníttónk.
Mi nyúghatatlan volt te értted Mátyás;
Hozott az Isten! —
(Körűlnézi a' Jelenvalókat.)
Óh ha így szállhatná
Mindég az áldás házomat! —
(Egygyik kezével Hunyadyt, másikkal Vitézt fogja.)
Szívemnek egy a' híjja még csak;
Egyéberánt bátran magának tarthat
A' nagy Világ mindent, — nekem több nem kell.

Vitéz.

V i t é z.

Szeretem, becsülöm, tisztelem szívemből
E' Házat, olly sok érdem' és dicsőség'
Felséges Egyházát: Magyar Hazánknak
'S Rómának innen árad a' Világra
El fénnye, híre, és hatalma:
Imígy ereszt világot, éltető erőt
A' Földgomolyra a' Nap a' magasról,
E' Ház szerencsém' temploma,
Oltára háláimnak. A' mi jót vehet
Az ember itt a' Földön, az mind innen
Ömlött reám; 's így a' mi Jó
Származhatik belőlem, az megint ide
E' Házba follyon viszsza életemből.
Úgy áldmeg Isten Hunyadyt, mint szívem
Kívánnya, 's lelkem értte buzgón
Imádkozik! —

K a p i s z t r á n.

Mí erre Áment mondunk
Valamennyen itten. Béke és dicsőség
E' Háznak! — Ennek lelki testi érdeme
'S bajnok-hatalma által újra 's szebben
Virágzik innen túl keresztye
A' Bethlehemben Születettnek. —
Áldás Hunyad' Vitéz Urára!
Ezer közül az Isten Öt' választá
Erejét hatalmát itt alatt hirdetni,
'S az emberekkel szerte esmértetni:
Ö lessz az Angyal, a' ki az
Egész Keresztyénységet eltiporni

In-

Indúltt dühös Sárkányt lefogja
Tapodni a' Világ' határit végig
Riadó dicső örvendetes robajjal.

Hunyady.

Tiéd karom, nagy Isten, és Hazámé!
Fordítsd, ha úgy tetszik, dicsőségedre,
És Nemzetem' javára, oltalmára! —
Mindnyájan, a' kik itt körűlttem vagytok,
Szívem' baráti, életem' bajtársai!
(Kapisztránhoz.)
Kivált Te jámbor Szent Atya,
Ki szembetűnőképpen áldott vagy sok
Menybéli kegygyel és malaszttal! —
Ne légyen itten terhetekre,
A' mit fiamról Véletek közölni
Jónak találtam, tőlem itt megérteni,
Míg házom a' jövő menő vendéggel
Egészen el nem tellik, és szívünkben
Meg nem rekednek a' Barátságnak csak
A' csendben ömlő érzeményi.
Igen bizonytalan, Barátim,
Melly perczenetben kell meg' itten hagynom
E' házat, és mikor kerűlök ismét
Hunyadra: — Mátyás már megúnta
A' dajka-ölt; erővel ember lenne.
Korát tekintvén gyenge még a' gyermek;
De teste, szíve, lelke, és elméje,
Most Annya, majd
(Vitézre mutat.)
e' ritka Férjfi által

Szeretet 's barátság köztt kegyes gondokkal
Táplálva és mívelve lévén, meszsze
Haladgya már korának állapottyát;
Azok közé törekszik Ő békétlen',
Kik léték' embertársaiknak szép, jeles,
Nagy tettek által tudni adgyák.
Mindent magára hagyni, tőlem
Nagy oktalanság volna 's vétek;
De néki nem kedvezni semmit
Dicséretes vágygyában, annyi volna, mint
Az Ég felé repülni vágyó Sasfiat
Szoros galambfészekbe zárni, fojtani.

V i t é z.

Intézni kell, nem fojtani
Emelkedő lángját az ifjú szívnek.
Nevelésnek a' hibája mindég,
Ha Lepidus lessz, a' kiből tán Caesár
Lehetne, nagy tulajdonára nézve.

K a p i s z t r á n.

Úgy vélem én is. A' Vitézség
Tulajdon és természetes
Erkölcse minden Férjfiúnak;
Egyházinak Világinak szükséges;
Ez által őrzi, tartya, védi
Az ember, a' mi néki édes, drága, szent;
Éltét, magát, nemét, vagyonnyát.
Csak a' Vitéznek áll erősen
Hazája és vallása a' veszélyben.
Észtől vezéreltt szíve által lett Úr

A'

A' Föld 's az állatok felett a' férjfi.
A' Gyáva, a' Félénk — bolondgya,
Játéka minden zörrenő levélnek.

H u n y a d y.

Azért tehát, hogy e' dicső láng
A' nagyra születettben el ne fúllyon,
Hanem korával nőjjön inkább,
Öt' holnap a' kardommal áltövedzem,
'S beiktatom jeles Vitéz rendünkbe;
Valamint tevék idősb fiammal; —
Valamint cselekvék énvelem Jóltévőm,
Nevelőm, Királyom, boldogúltt Zsigmond Úr,
Mátyás' korát alig haladtt időmben.
Holnap tehát Hunyadon innep lészen.
(Kapisztránhoz.)
Akkor Te jámbor Szent Atya,
Vitézze a' Szent Hitnek és Vallásnak!
Vitézze a' keresztnek! áldmeg Ötet
És fegyverét. —
(A' Többiekhez.)
És Ti Barátim!
E' gyermeket bajtársnak elfogadni,
Magatok' ne szégyenlyétek.

B o d ó.

Mint fájna szívünknek, ha tudnánk,
Hogy ezt gyaníthatod felőlünk? —
Csupán neved, vagy, a' mi több, árnyékod,
Elég dicsőség már minékünk.

Erz-

E r z s é b e t.

(Fájdalommal.)

Mátyás fiamtól is tehát már
El kell szakadnom? — Haj! mi lessz szívemből! —

H u n y a d y.

Nem úgy Anyó, nem! Itt marad
Ö még Tenálad, és tanúl tovább is.
Csak hogy ne tartsa Öt' kötözve,
Csak hogy ne nyomja Öt' korának
Porázza. Így jól lessz, Barátim, nem de? —

Vitéz, és a' Többi.

Jól lessz! igen jól! — Bölcsen!

M a d a r á s z.

Én szívemből
Örvendek e' történeten.
E' gyermekért, azt mondhatom
Lelkemre, — én élek halok.

V i t é z.

Hát én, ki Öt' közöttetek legjobban
Esmérem? — Óh hallyad Hunyady!
Hallyad Te nagy lelkű Anya,
Kinek tejével szopta, a' mit
Ö benne most méltán csudálunk, —
Milly érzemény csirázik a' szívében:
Minapában egykor elbeszéllvén néki

A'

A' régi Rómának dicső történetit,
A' lelke mint emelkedett szemlátomást;
A' szíve mint dagadtt, — 's miképpen csillogott
Gondolkodó arczában ellábadtt szeme,
Egyszerre köny fakadtt szeméből; —
Csecsemő korától fogva sírni
Nem láttam Őtet még soha; —
Kérdvén, mi okból sírna, azt felelte:
„ Azért, mivel sorsom Kolosvárott, 's nem
Rómában engedett világra lennem, —
És ennyi esztendők után:
Akkor szerettem volna élni, és ott, —
Nem most, nem itt; — most itt Apámon
Kivűl alig van egynehány nagy ember."

H u n y a d y.

Mi lessz ezen korán megértt gyermekből! —

B o d ó.

Ki jön felénk amott sebes lépéssel? —
Mátyást vezetve? — Rozgonyi,
Ha nem csalódom? — Ő, 's pedig Nándorból.

NYOLCZADIK JELENÉS.

Rozgonyi Rajnáld, Hunyady Mátyás, és az Előbbiek.

H. Mátyás.

(Rozgonyi' kezét fogva.)

Apám! Barátunk Rozgonyi!
E' perczenetben érkezett Nándorból.

Erzsébet.

(Magában.)

Jó a' barát, de rossz bizonnyal a' hír!

Rozgonyi.

Apánk! Vezérünk, Hunyady, idvez légy!
Mindnyájatoknak jó szerencsét Hunyadon! —

H. János.

Isten hozott Vitéz Barátunk!

Rozgonyi.

Hálá az Égnek! jól jövék Hunyadra.

H. János.

'S mi hírt hozál Szilágyitól minékünk? —
Előre is gyanítottom immár.

(Az utólsó beszédek alatt Erzsébet Aszszony Mátyást ölelgette. Mátyás egy tüzes ölelés után kifejtőzik Annya' Karjaiból, és Rozgonyira figyelmez.)

Roz-

Rózgonyi.

(Körültekínti a' Jelenlévőket.)

Itt nincs okom, hogy titkolódgyam,
Látom, barátunk minden ember. —
Szilágyi Sógorod köszöntet Téged',
Köszönti Húgát általam, 's jelenti:
Hazánkra Napkelet felől rettentő
Nagy fergeteg, nagy háború vonódik:
A' büszke, boszszús, és dühös Mohammed
Vesztére törvén a' Magyarnak,
'S egész Kereszténységnek, olly temérdek
Harczolni keltt Törökkel indúl ellenünk,
Hogy annyi embert egy csoportban
Képzelni is már rettenet.
Most a' napokban érkezett kémünknek
A' híre szóról szóra ez.
Nagy esküvéssel hirdeté Mohammed,
Hogy Néki vagy Tenéked el kell veszni.
Szilágyi és László fiad,
(Ki általam köszönti Attyát Annyát,)
Nándort, az Országnak lakattyát,
Egész erővel, mind halálig védik;
Ők a' csapást, a' míg lehet, kiállyák;
Ők, a' mit ember tenni képes, megteszik; —
De a' Hazára, nem magokra nézve,
Kérnek, siess alá; — halandók ők is.
Egyedűl Tebenned bíznak és reménylenek.

Erzsébet.

(Félre.)

Szorúltt Hazám! kedves fiam! —

H. J á n o s.

Mind ezt előre láttam, és jelentést
Már tettem is Rómába a' Pápának.
Sőt kértem a' Császárt magát is,
Ki bár ha fösvény, jó Keresztény,
Segíttse tő szomszédgyait;
Segíttse viszsza nyomni a' dühös pogányt:
Mert ez ma minket, holnap Ötet dönti.
Ígérte is, hogy tíz ezerrel
Jövend, ha rá kél, védni Onokáját.
De — tedd magad, ha jót akarsz — közmondás.

R o z g o n y i.

Egy Posta érkezett Budáról is, talán
Jobb hírrel. Itt jön. Nézd! — ha nem csalódom.
(Horváth Pál sietve lép be.)

KILENCZEDIK JELENÉS.

Horváth Pál, és az Előbbiek.

B o d ó.

Horváth barátunk!

R o z g o n y i.

Ő valóban;
Majd meg sem esmérem sietségemben.

Hor-

H o r v á t h.

Idvezlet és áldás Tenéked, jó Apánk,
János, Barátidtól Budáról.

H. J á n o s.

Isten velünk, 's a' hív Barátság!
Örömöt te sem hozál, Barátom? —

H o r v á t h.

A' jó idő, úgy látszik, eltűnt
Egészen a' Hazánk' egéről.
Szeretet, barátság, tisztelet hozott ide
Engem' Tehozzád illy sebes futással;
'S megelőztem a' száraz, hideg,
És lomha szolgálat' menését.
Előbb elindíttá Hunyadra Dóczyt
A' Nádor, egy levéllel, — a' Kiralytól —
Mint sem megérkezése Bécsi
Követinknek a' fülembe jött;
De Dóczy bár Estvére érkezhessen.
Arad felé kerültem Öt' el.

H. J á n o s.

A' Bécsi ellenség, tudom,
Roszszabb az alsónál: Csatával nyilván
Üt ez mi ránk, és a' Vitézebb nyertes
Az öszvemérkezett erőben;
Ott lesben áll a' gyilkos, és orozva csap
A' rókaként a' Védtelenre.

Hor-

H o r v á t h.

Megérkezett hát a' követség Bécsből:
Leveledre olly halálos ellenséged
Lön a' Király, hogy Töle jót már sem magad
Ne várj, sem a' kik Híveid, ne várjanak
Ötőle legkissebb kegyelmet többé.
Ö szépen ír Tenéked; édes szóval
Hízelkedik, kedvez — ne hídgy szavának;
És Bécsbe hív; ha jót akarsz, ne menny — maradgy!
Az álnok Ulrik' czimborája győzött;
Lelkét egészen a' Királyba önté;
A' gyáva gyermeket magáévá tevé
Egészen, — Ö uralkodik: László csak
Árnyéka és viszhangja néki.
Veszély halál vár nyiltt karokkal mindenütt,
Az Érsek, Országh, Bátory, Perényi ezt
Izenik Budáról általam Tenéked.
Bizonyittya ezt Eiczing barátod;
Ezt súgta titkon Ágnes is,
Kiben csak az kár, hogy — Királyi Ágyos.

E r z s é b e t.

Hatalmas Isten! nincs-e hát kezedben
Latrokat büntetni ostor? —

K a p i s z t r á n.

Tanúld meg Aszszonyom, Barátném!
Jobbjában Istenünknek a' kegyelmek,
A' Jámborok' áldó jutalma; —
Ballyában Istenünknek a' nagy ostor,
Feddő jutalma a' Gonosznak,

Érdem

Érdem szerínt függőbe' vannak szűntelen.
Ő tudgya, itt ezt áldani, —
Csapkodni ott azt, mint 's mikor kell.
A' Jóra, Bölcsre, és Igazra
Bízzuk magunkat, 's őket is.
A' Jámbor, a' nagy Bajnok, a' ki
A' Felfeszítettnek keresztyét védi,
A' Hív 's Igaz viszont megoltalmaztatik.

E r z s é b e t.

Hiszek 's reménylek Szent Atya!
Mert édes enyhet lel szavadban szívem.

V i t é z.

Akármi történnyék, tudom, hogy Attyát
A' Nemzet el nem hagygya, a' míg csak lehet.

H o r v á t h.

Mindent megírt az Érsek a' szentséges
Atyának.

K a p i s z t r á n.

És mindent megírok Néki
Legitten én is volttaképpen.

H. J á n o s.

Mennyünk Barátim! és ne hagygyuk házi
Örömiknek és a' hív Barátság' kedvinek
Szenteltt kevés időnket a' bú
És aggodalmak által ellopattni.

A' sok lator, gonosz, irígy Gazember
Ezt a' kies természetet pokollá
Tenné; — ne engedgyük! — 's emelkedgyünk fel
Az önnönérzés által a' menybéli
Felséghez, a' ki láttya, tudgya, esmeri
Minden lehelletünket. — Így volt mindég;
Keverve volt mindenkor a' Jó Roszszal.
Gyarlók vagyunk szegény Halandók;
Azért kövessük a' dicső Megváltót:
Az ellenünk-vétőknek adgyunk szíves
Bocsánatot; de el ne hagygyuk
Tiprattni általok magunkat.
Kiki megfelellyen a' hol áll a' helynek.
Kiki tellyesíttse, a' mivel lélek szerínt
Istennek, embernek 's magának tartozik,
Ég Föld szakadna törne bár fejére.
Bízzunk egyéberánt az Égbe. Mennyünk!
(Valamennyen elmennek. Erzsébet és Mátyás indúlatosan ragadgyák meg Hunyady János' kezét menttekben.)

MÁSODIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

(Egy falú közel Bécshez. Két felől erdő. Az út a' falún megy hoszszat. A' történetnek helye a' szélső ház.)

Hunyady János, Rozgonyi Sebestyén, Horváth Pál.

H u n y a d y.

Nyilvánvaló istentelen Szándékjok.
Így bánnak ők velem, Barátim! —
Láttyátok, a' Kaján Irígység által
Így lessz pokollá a' Világ, —
Így lészen ördöggé az ember.
Olly régi hív szolgálatimnak díjja az,
Hogy készen áll majd mindenegygyik
Tipródni hóhérkodni rajtam.

R o z g o n y i.

Jelen vagyunk mí, édes Apja minden
Magyarnak, élni halni értted, és Veled.

Hor-

H o r v á t h.

Csak öszvekonczoltt testeinken
Mehet keresztűl úttyok életedhez.

H u n y a d y.

(Megrázván mind a' kettőnek kezét.)

Mit monda csak Lamberger?

R o z g o n y i.

Azt beszéllé,
Hogy Bécsen innen egy követség vár Terád,
Menedék-levéllel, fényes és olly számos,
A' millyen olly nagy érdemekhez illik,
Mint a' Tiéid; ennek Ulrik
Maga a' Vezére; 's a' Király Bécs' végén
Kíván elejbéd jönni egy sátorban.
A' hely pediglen, a' hová idéztek, ez.
Megelőztük őket; — 'S jól esett. Csak jőjjenek.

H u n y a d y.

Égig kiáltó gyilkos álnok szándék! —
Kedves Barátim! úgy van-e
Rendelve minden, a' miként intéztem?

R o z g o n y i.

Úgy van. Ne kételkedgy felőlünk.
Szavad minékünk szent egyéberánt is.
Majd jobb felöl Öcsém, bal oldalról Bodó,
Hátúl pediglen Kanizsay ütnek

Rea-

Reájok ő lovagjaikkal, —
Mint a' dühös szélvész, midőn kerekbe
Forogva, mindent a' mi nincs a' földhez
Szegezve, lábáról ledönt, elkap, seper.
Lovagjaink köröskörűl itt
Lappangnak a' házokban; intésemre
Kirohannak, — a' hány ember annyi villám —
Leverni azt, ki Rád haraggal,
Vagy szájvoníttva merne nézni.
Jaj volt teremni annak, a' ki
Fejedre nem retteg kezét emelni.
Jobb és bal oldaladnak én és Horváth
Leszünk halálig el nem álló Örjei.
(Körültekíntve tüzesen.)
Csak nézd amott-meg' itt-meg' ott -és mindenütt,
Valahol csak egy kis hézagot vészsz' észre, mint
Szikrázik egy pár Sas-szem a' házokból.
Intésemet várják, lesik. Csak jönne,
Csak jönne már a' Cziliai Tigris.
Mint borzad Ö akkor, midőn véletlen
Itt majd Oroszlányokra bukkan.

Horváth.

Csak jönne! a' méreg habot vet bennem.
Hadd ferdenénk vérében a' Zsiványnak.

Hunyady.

Mondám Baratim! senkinek ne véttsetek,
Valamíg reám nem támad egygyik.
Nem lessz barátom, a' ki másképpen tesz.

Horváth

Ott por keletkezik. Talán ők jönnek? —

Hunyady.

Közelget a' porfelleg; — ők bizonnyal.
Magát Zsiványok ellen oltalmazni,
Nem tiltya, sőt javallya a' Természet.

Rozgonyi.

Ott vannak; — ott ragyognak; a' lóról most
Szállongnak. A' csapat derék. Jaj néktek!

Hunyady.

Hadd jöjjenek helyünkbe hozzánk.
(Cziliai Gróf kisérőjivel sebesen fellép, és az első beszéd közben mindgyárt körűlyeszi Hunyadyt.)

MÁSODIK JELENÉS.

Cziliai Ulrik, Lamberger, több Német Urak és Lovagok. — Hunyady János, Rozgonyi Sebestyén, Horváth.

Ulrik.

Melly ritka nagy szerencse, Téged'
Egyszer megint földünkön itt láthatnunk!
Hozott az Isten, Hunyady!

És

És Títeket mind, érdemes nagy jó Urak! —
Ha nem csalódom, Rozgonyi? —
(Kémlés végett körűl néz mindent.)
Megvallom azt, hogy én Királyom'
Képét viselvén itt, Hunyadyn
Lett volna à' sor, hogy magát
Hozzám alázza, a' Királynak tartozó
Jobbágyi tisztelet' jeléűl.
Egyéberánt is a' tiédnél régiebb
Fejdelmi vérből származó jeles nemem,
Önnön Királyoddal rokon személyem,
Megérdemelték volna, hogy helyembe
Te jőjj; — de én ezt nem tekintém.

Hunyady.

Hahogy követ vagy, 's a' Királytól küldve
Hozzám, Te tartozál helyembe jönni.
Én meszsze földről jöttem úgy is,
Midőn Te sétálást tevél csak.
Időn kivűl van itt azon versengni most,
Mellyik nemesb vagy régiebb közűlünk.
Hahogy az Emberség, Igazság,
Öszinte jámbor lélek és szív, 's több illy
Tulajdonok tesznek nemessé minket;
Hát jól tudom, mellyik nemesb közűlünk.
Jobb hagygyuk ezt most abba'. Hol tehát a'
Menedéklevél? —

Ulrik.

Nincs arra most szükséged.
(Ekkor Kanizsay hátúlról, Rozgonyi Rajnáld Jobbról, Bodó balról az ő Lovagjaikkal, — és két felől a' házokban rejtve

rejtve volt Lovagok ott teremnek, és az Urakat egészen körűlfogják. Ulrik, és a' Német Urak és Lovagok megháborodnak.)

. . . .

HARMADIK JELENÉS.

Kanizsay, Rozgonyi Rajnáld, Bodó, és az Előbbiek.

H u n y a d y.

(Haragosan.)

Hol a' Király?

U l r i k.

(Ögyelegve.)

Nem meszsze — itt Reád vár.

K a n i z s a y.

(Tüzesen.)

Ne hidd Hunyady! A' Királynak
Eszébe' sem volt, hogy kijőjjön Bécsből.
Végére jártam mindeneknek.
Hálóba kívánt a' Csalárd keríttení
Téged' velünk egygyütt; de — roszszúl sűlt el.

H u n y a d y.

(Lambergerhez.)

Hol a' Kiraly? — hol a' Levél?
Te szólly, hazúgságnak követtye, — szólly most.

L a m b e r g e r.

(Rettegve.)

Úgy mondta Ő Nagysága, — hogy itt —
Nem meszsze volna a' Király.
Ö adgyon arról számot, a' mit mondanom
Kellett nevében; Ö felellyen,
A' Cziliai Gróf maga.

U l r i k.

(Magában.)

Hah! el vagyunk árúlva, látom.
(Hunyadyhoz.)
Megvallom azt magam; Hunyady: egy kis
Boszszút akartam rajtad itt most állani: —
(Mosolyogva tetteti magát.)
Minthogy barátságodra eddig
Szert nem tehettem semmiképpen,
Imígy akartam szívedet megnyerni, —
Erővel és fortéllyal, a' mint látszik; —
De mondom azt becsűletemre, —
Nem volt — eszembe' semmi véres gondolat,
A' mint talán — gyaníttanod lehetne.
(Félve, akadozva beszéll; hol egygyikre, hol a' másikra tekint Hunyadynak kísérőji közűl, rossz lelki - esmérete attól tartván, hogy mindgyárt öszvekonczoltatik.)

Azt

Azt meg sem álmodám — valóban, — hogy Te
Mint régi ellenségem — úgy jöjj —
Imilly gyanúval; — kérlek — Ö Felsége. —

H u n y a d y.

Istentelen Lator, Zsivány Te!
Belé szakadtál a' verembe, mellyet
Énnékem ástál, Tennmagad most.
Reszketsz előttem, úgy-e, rossz Gazember? —
Nézzétek Öt', nemes Barátim,
Nézzétek a' gyalázatos gonoszszat! —
(Ulrik' kísérőjihez.)
Nézzétek itt mesterteket, tí
Alávaló szolgák, poroszlók! —
Nézzétek a' Sátánt, kinek szolgálni
Istennek átka 's büntetése rajtatok.
(Ulrikhoz.)
Nincs olly erő, melly tégedet
Ki tudna most ragadni a' kezemből.
Csak egygyet intek, és te itt előttem
Mindgyárt ezer darabra szelve
Fetrengsz gyalázatos gonosz véredben.
Csak intenem kell —
(Ekkor a' magyar Urak és Lovagok mind kirántyák kardgyaikat. A' Cziliai Gróf Czinkosaival egygyütt megrázkódik; fegyveréhez kap Ő is, de nem vonnya ki.)
állyatok meg! —
Égből jutalmat, emberektől
Dicséretet, hálát reménylhetnének, és
Tellyes bucsút a' Szent Atyától, a' kik
Most téged' itt pokolra küldenének,
Hogy a' világon Jámboroknak ostora,

Meg-

Megtestesűltt Ördög, tovább ne lennél;
De nincs közöttünk egy is, a' ki
Becsűletes kezét gonosz véredbe
Keverni itt ne undorodnék.
Élly hát gyalázatodra, szégyenedre
Tovább is, és ha még csak egy csepp
Becsűletérző vér mozog szívedben;
Könyörögj ezen derék Uraknak,
Hogy a' mit itten láttak, azt
Tovább ne mondgyák senkinek.
Takarodgy szememből — a' pokolba Sátán!
(Ulrik és kísérőji elvakarodnak teli szégyennel és boszszúsággal. Hunyady gondolkodva áll.)

K a n i z s a y.

Apánk! nagyot véttél Te mostan:
A' megveszett dühös kutyát,
Ki Tégedet mardozni vég vesztéig
Nem szűnik, itt most agyba fejbe verve
Leöldökölni legtanácsosabb volt;
'S Te azt, időn kivűl kegyes, tán
Vesztedre, most elmúlatád.
Csak meg ne bánnya ezt utóbb még házod.

H u n y a d y.

Csak a' Királyt kiméltem a' Latorban.
Helyünkön Ők velünk, tudom,
Nem emberűl tevők valának.

K a n i z s a y.

Csudálni méltó az valóban:

A' legszelídebb legkegyesb Jámborság,
'S a' lelkes és erős Vitézség
Egymást ölelve mint lakik szívedben.

H u n y a d y.

Mennyünk Barátim! döglelet
Lehell reánk itt mindenütt.

(Elmennek.)

NEGYEDIK JELENÉS.

(Bécs. Királyi Palota. Ágnes Kisaszszony' szobája.)

Á g n e s.

(Egy párnaszéken hever, könnyű öltözetben, pongyolán, — indúlatos ábrándozások köztt; — a' honnan azután beszéd közben előlép.)

Egy méllyen érző, lelkes elmés férjfival
Én — boldogíttva, boldogúlva —
Haj! melly szerencsés, — melly igen szerencsés,
Boldog lehettem volna itt a' földön! —
Eljött azonban a' gonosz csábíttó,
Ki még az Éden' veszteségét
Véghez vivő Sátánon is kifogna;
'S a' trónus' és nagyság' hiú fénnyével,
Pompával és hívsággal, és ezer más
Reábeszéllő ingerekkel
Megrészegíttvén lelkemet,

Ki-

Kiforgatott természetemből; —
'S mire Kábaságomból magamhoz tértem,
'S veszedelmemet megesmerém, —
Mire észre tudtam venni a' Gonosznak,
Egyéberánt Bátyámnak árúlását, —
Hogy a' Ravasz gyalázatommal
Szándékozik nagy lenni — nagy maradni, —
Haj! akkor én már a' Királyi ágyban
Lelém magam' fel, meggyalázva,
'S megfosztva legszebb, legnagyobb kincsemtől! —
Melly gyenge, melly gyarló az aszszonylélek! —
Ritkán szerencse a' közönségesnél
Érzékenyebb Szív, és világosabb Ész
Az Aszszonyoknak; — nem szerencse,
Hanem veszély: nem bír ezekkel gyenge
Valójok a' fellázadó
Indúlatoknak ostromában.
Így veszti könnyű és erőtlen voltta
A' gyenge sajkát a' zajos habokban.
Ím! engem' arra juttatott, hogy
Czafrája lettem egy Királynak. —
Haha! egy Királynak? — egy szegény Ficzkónak,
Kiben, kivévén a' Királyi fényt, nevet,
Nincs semmi ollyan lelki testi érdem,
Vagy kellem, a' melly szívemet
Bájolni és lekötni képes volna. —
Már megvan. — Olly helyen vagyok most,
A' honnan immár viszszalépnem nem lehet,
Sem a' világra, sem magamra nézve.
Vagy hát Királynévá leszek;
Vagy hogy belé halok gyalázatomba. Mert
Ha csak Királyi kedvesem' kezével

Becsűletem majd viszsza nem szerződik:
Hát a' Királyi fényben és pompában is
Csak becstelen Ringyó leszek
'S maradok, — 's alábbvaló azon szűzeknél,
Kik engem' itt szolgálnak és imádnak,
De meg tudák őrízni azt a' kincset,
A' mellyet én, gondatlan, elpazarlék.
Majd a' Jövendő fogja megválasztani,
Bátyám, ha áldást mondgyak-e,
Vagy átkot én te rád azért,
Hogy lettem, a' mi most vagyok — te általad. — —
Most én csak elvárom, mi történik majd
Hunyadyval. — Hijába titkolódtok;
Egész valótokon keresztűl nézek;
'S ha százfelé szakadna is pártonként
Ezen szegény gyermek - Királynak
Gyengén vezérlett népe, úgy intézem
Én dolgomat, hogy ellenem
Ne törjön egygyik is közűlök.

(A' Király belép.)

ÖTÖDIK JELENÉS.

Ágnes, és a' Király.

K i r á l y.

(Nyúghatatlankodva, tétovázva.)
Kedves Barátném! kéntelen vagyok megint
Hozzád folyamni: — itt Te nálad

Talán

Talán lecsillapodhatik majd
Kétes habok között nyavalygó szivem.
Öledben én gyakorta már,
Minden bajam' felejtve, úgy el tudtam
Nyúgodni, mint a' gyermek a' bölcsőben.
Most is talán —

Á g n e s.

Mi lelt? mi baj szerettem
Lászlóm? — mi hozta kebled' illy mozgásba? —
Úgy látszik, a' te szived itt most
Nem öröm' tüzétől, félelem' fagyától
Remeg, dobog, — mi lelt? mi furdal Téged'? —

K i r á l y.

(Rövid ideig tartó hallgatás után.)

A' Cziliai Gróf, az én Bátyám, nekem
Javamra kíván lenni mindenekben;
Atya sincs, ki önnön gyermekét
Jobban szeresse, mint ez engem;
Kész tűzbe vizbe és halálba
Ugorni, 's mindent elkövetni érttem; —
Csupán azért is emberem,
Hogy szíveinket ő szerezte öszve: —
Mert, Ágnes, a' mit már ezerszer mondtam,
'S meg' újra mondok: hogy igen szeretlek,
(Megöleli.)
Mindég igaz volt, és igaz lessz.
De kár! igen kár! hogy ez a' Bátyám olly
Indúlatos, boszszús, heves.
Kár! hogy irígygye Hunyadynak,

És,

És, mondhatom, minden Magyarnak.
Igaz, nagyot vétett Hunyady ellenem —
Ha még igaz! — de — jollehet hogy úgy van
Való az is, hogy ollyan ember, mint Ő,
Hozzá hasonló bajnok, és vitéz nincs
Talán egész világon. És most —

(Habozva járkál fel 's alá.)

Á g n e s.

Jeles valóban mindenegygyik:
Ez Hadvezér, amaz Tanácsnok.
Hogy a' világ Hunyadyról többet tart,
Igaz; de méltán: jámbor és nagy ember Ő;
A' Föld nem esmér most jelesbet:
Mert még Királlya is nevet, hírt,
'S tekintetet nyer által. —
De Ulrik — Ő is olly derék hív szolga,
Hogy egy Király jobbat ne kívánnyon soha.
Be kár! be sajnos, hogy imigy ellenkezők.

K i r á l y.

Óh! mit nem adtam volna értte régen,
Ha öszvebékéltetni e' két embert
Képes lehettem volna! — Ez
Oka búmnak; — ez szorongat engem!
Trónusra szűlve lenni, — éppen
Nem nagy szerencse: ingerellye,
Hódittsa bár szívünket ennek külseje;
Belől tekintve nem kecsegtet.
Magát, valóját megtagadni,
Bajos, nehéz és kellemetlen állapot;

'S

'S ezt egy Király sem tudgya elkerülni.
Kegyes, kegyetlen a' Király gyakorta
Szándéka 's kívánsága ellen;
De kéntelen, mert úgy tanácsos.
Úgy volna jó, és úgy tehetnénk törvényt,
Ha minden emberszívbe látni,
'S olvasni tudnánk mi Királyok.
De így — igen könnyen hibázunk.

Á g n e s.

Ha foglalattyát értem is szavadnak,
A' czél homályos még előttem.
Ne fejtegesd, hogy bút szerezz magadnak,
Csupán bal oldalát Király- létednek;
Vegyed fel azt is, a' mi szép 's jó benne:
(Elragadtatva büszke vágygyaitól.)
Szép a' Királyok' sorsa! szép 's felséges!
Sok jót, sok áldást hinthet egy kegyes Király,
A' Földre, — emberekre, — mint a' tiszta Ég
Gyöngy harmatot, csak tudgyon és akarjon! —
(Viszszatérve.)
Nyúgodgy meg, óh felséges Ifjú!
Ha a' Király nem is, belát az Isten
Minden kebelbe; 's a' mit a' Király hibáz,
Ha gyengeség okozta csak,
Azt helyre tudgya hozni a' Mindenható.

K i r á l y.

Megvallom inkább hát Tenéked;
Noha még előtted is titokban
Kivánta Bátyám tartani.

De

De Téged' úgy tekintelek, mint
Egygyik felét lelkemnek; és mivelhogy
Már meg vagyok győződve én hozzám való
Igaz szerelmedről, azért — csak hallyad:
Hunyady — már alig ha életben van.

Á g n e s.

(Elijedve.)

Hogy hogy? — Az Isten mentsen ettől!
Mind kardra hányna minket a' magyar nép
Érette; Isten mentsen ettől! —

K i r á l y.

(Büszke felindúlással.)

Attól ne tartsunk. Hol van, a' ki bántani
Merné Királlyát? — Tettem én már arról.
Veszedelmes ember volt ez a' Hunyady
Mind trónusomnak, mind Magamnak.
Ezt látta Bátyám, — látta Gara 's többen is,
És engem is meggyőztek arról; —
'S valamenyen abban egygyezénk meg,
Hogy életét veszessze; a' mi eddig
Alkalmasint megeshetett.
Maga vonta ezt magának a' fejére.
Az én kezem ki lessz egészen 's minden
Esetre mosva hivtelen véréből.

Á g n e s.

Iszonyodva értem, a' mit itten mondasz.
Minthogy nem a' Pap, csak szerelmünk
Ada minket öszve, nincs jusom titkodhoz;

Egyéb

Egyéb az ollyanhoz talán,
A' melly szerelmeinket illethetné;
Noha eddig én sem titkaidnak közre
Fecsegője, sem gátlója titkos
Szándékaidnak nem valék,
Kivált midőn javadra voltak.
De ha felveszem, hogy trónusod
'S Királyi fényed félretéve,
Nincs senki a' világon itten,
Ki Téged' úgy szeretne, mint én,
Hát én személyedet, ha tudtam volna
Szándéktokat, — nem annyira
László Királyt, mint a' szerettem Lászlót,
A' kedves embert, viszsza tartóztatni
Kivántam, — és ez jobb tanács volt volna.
Rossz hírbe, 's még talán veszélybe
Keverhet ez majd Tégedet.

K i r á l y.

Az én kezem ki lessz egészen mosva
Hunyady' véréből; előbb is mondám:
Bátyám magára vállalá egészen.

Á g n e s.

Nem lessz kimosva, nem, Barátom! —
Mert annak a' vérében ártatlan csak egy
Király, kit a' Zsiványok, Útonállók
Ölnek meg. A' miket nevével,
Hírével és tudtával országában
Szolgáji visznek véghez, annyi mintha
Maga tette volna a' Király:

Mert

Mert a' ki meggátolni képes
Valamelly gonoszszat 's nem cselekszi,
Az nem kevesbé vétkes a' tévőnél. —
'S ez a' Hunyady volna ellenséged?
Ki leghatalmasb Végrehajtó
Volt benne, hogy a' trónus a' tiéd most,
A' mellyet Ő, akár magának tartani,
Akár pediglen másnak adni,
Mint adta is volt egykor Ulászlónak,
Elég erős volt, és csak Őrajt' állott.? —
Ifjanta, a' midőn erősben égett
Keblében minden inger és indúlat,
Melly elragadgya, és magas tetőkön
Hordozza a' nagyobbra termett lelkeket; —
Ifjanta sem hajházta Ő a' trónust;
Most jutna hát eszébe? — vénségére? — —
A' Cziliait sem merem
Terhelni méltatlan gyanúkkal:
Ő is, midőn 's a' hol lehet, javadra
Csavarna mindent a' Világon.
Boldogtalan vetélkedés,
Vagy félreértés fogta őket
Egymással öszve veszteni,
Népednek és Magadnak is kárára.

Király.

(Ismét ellágyúlva és szánakodásra indúlva.)
Ez éppen aggodalma és gyötrelme
Lelkemnek; ez zavarta fel nyúgalmam'!
Azólta már ellenkezőt is
Értettem, és sejtettem én magam. Kár!

Hogy a' Király is ollyàn ember, mint más:
Ezerekre kell terjedni gondgyának, 's maga
Mégis csak egy embertehetséggel bír.
Te most meg' új szeget verél fejembe. —
Nem bántok én senkit, csak engem'
Ne bántsanak; — minthogy nem is hajlandó
Természetem vérengezésre.
Hah! Ulrik! Ulrik! — —

(Nyúghatatlanságában a' Párnaszékre veti magát.)

Á g n e s.

A' szivnek illy habzása mindég
Becsűletére válik egy Királynak;
Jele a' szelíd és szíves emberségnek. —
Nyúgodgy-meg Édes kedves! A' mit néha
Balúl akarna tenni gyarlóságból
Az ember, a' Sorsot vezérlő Lélek
Gyakorta helyre hozza azzal, hogy legott'
Megakasztya a' dológ' folyását,
És nem reménylett módra változtattya.

(A' Király mellé ülve, 's véle édelegve.)

Az illy kegyes szelíd Uralkodónak
Dolgát az Ég vezérli titkon.
Az illyen érzeményre olvadó szív,
Az illy nemes gondolkozású lélek,
Melly a' köz emberekben is nagy érdem,
Szeretetre késztő, — melly imádandóvá
Tesz egy Királyi Ifjat a' bíborban! —
László! szerelmem és Királyom!
Ez' aggodalmad, — csalhatatlan
Jele jó kegyes szívednek, — engem'

Egé-

Egészen új lángokba lobbant.
Hozzád való szerelmemet
Bennem meg' újra nőni érzem.
(Kezeit csókolgattya a' Királynak.)
Óh! hadd ömöllyön olvadó szívemnek
Minden szerelmes édes érzeménnye
Szeretetre olly méltó kegyes kebledbe! —

Király.

(Szerelmes érzeményekbe merűlve.)
Te, a' kinek szerelme nékem legnagyobb
Örömöm, javam, kedvem, szerencsém! —
Boldognak érzem létemet, valódnak
Szép testi lelki bírtokában! —

Ágnes.

Csak egyre kérlek, kedvesem, Királyom.
Te, a' kinek feláldozám legdrágább
Kincsét valómnak.
(Szemérmesen a' Királynak mellyére borúl.)

Király.

Szólly, parancsolly!
Szolgád' 's Királyod' Aszszonya! —

Ágnes.

(Könyörögve.)
Haggy fel Hunyady' üldözésén!

Király.

Örömest, ha él még.

Á g n e s.

Él talán még.
Az Igaznak, és Jámbornak a' nagy Isten
Maga szokta pártyát fogni, 's ügyét védeni.
Egyedűl neved, híred, javad, szerencséd
A' tárgya kívánságaimnak;
És ezt Hunyady tudgya csak fenntartani; —
És Ennek Ulrikon kivűl baráttya
Majd minden ember, — boldog és boldogtalan.

HATODIK JELENÉS.

Cziliai Ulrik, Gara, az Előbbiek, utóbb egy Udvarnok.

K i r á l y.

(Szorgosan Ulrikhoz.)
Bátyám! beszéld el, csak hamar — miként volt? —
Bú lepte arczádról itélvén,
Alig ha vért nem onta most
Az átkozott kaján Irígység? — szóllyatok!
Hol van Hunyady? — Él-e még? vagy meghalt? —

G a r a.

Most megy kevélyen viszsza, a' honnan jött.
Magam Budáról voltam éppen útban,
Rettegve láttam egy egész vidéket

Fegy-

Fegyverrel elfogó hadát.'
Én balra tértem, 's ott vonám magam' meg.

K i r á l y.

(Megörûlve.)

Hálá az Égnek! jól esett így.

G a r a.

Szerencse, hogy minket, Veled Királyom,
És Bécscsel egygyütt, Ö magával, mint szegény
Rabokat, le nem hurczolt kötözve.

U l r i k.

(Midőn mind ezeket Ulrik boszszút lehellő indúlattal beszélli, Ágnesnek mind tekíntetéből, mind egész alakjából nyílván kitetszik ezen történet felett érzett öröme; úgy mindazonáltal, hogy azt maga is titkolni láttatik.)

Hunyady él még — él; de Te
Öcsém! velünk egygyütt halálra készülly.
Ö Bécsben is sokkal nagyobb Úr, mint Te,
Legalább Tenéked Híved egy-kettő csak,
Hol Ö ezerrel csak parancsol.
Mindent tudott Ö már előre,
És minket ott egész sereggel vára.
Akárhová tekintek, ott is
Meg' itt is árúlódra, árúlónkra
Találok. A' veszély naponként több 's nagyobb.
Hijába mondánk néki, hogy Tetőled
Vagyunk elejbe küldve, jönne Hozzád, —
Büszkén fogadta 's megvetette.
A' mit felelt, megmondanom sem illik.

Utóbb

Utóbb tehát magunk menénk el hozzá,
Azon reménnyel, hogy ez itt utólsó
Megaláztatásunk általa.
Alig valánk ott véle szembe, mintegy
Kilőkve a' Földből, csak ott termettek,
'S kerekbe vettek számtalan Lovagjai
Bennünket, elkészülve mind fegyverrel,
Mind gyilkoló szándékkal ellenünk. Talán
Mí annyi tízen sem valánk,
A' hány ezer Magyar körűl vett minket.
Ez képtelen szörnyű merészség Ellened.
Jól adta a' nagy Isten azt, hogy
Ott nem valál Te is Királyom:
Most már talán — sírnánk feletted! —
Hogy egyszer ott szorúlva látott minket,
Ránk támadott, és szóllanunk sem engedett,
Vagy mentenünk magunkat, és jöttünket;
Hanem kevély, porig lecséplő szókkal,
Dörgő szidalmakkal lekáromolva,
Gyalázva, olly méltatlanúl űzött el,
Hogy ebbel is rút illy bolondúl bánni.

K i r á l y.

Ez nem helyes történet, — ez roszszúl esett —
Sajnálom, — annyival nagyobban,
Bátyám, mivelhogy Téged illet.
De megbocsáss, Bátyám, ha azt megvallom;
Hogy a' dolognak illy kimenttén mégis
Örvendek, — és pedig nagyon: mert
Hálá az Égnek! vér nem omlott.
Meggondolám én azt azólta jobban:

Nem

Nem illik a' Királyi Méltósághoz,
Orozva boszszút állni ellenségén;
Minthogy az Árúlót keményen bűnteti
Már úgy is a' törvény maga.
Mért vonnya kész akarva népe' átkát,
Gyűlöletét fejére egy igaz Király,
Ha nála nélkűl ellehet;
Ha rendszerínt is jól mehet kormánnya?

U l r i k.

(Neheztelve.)

Olly hirtelen megváltozásán
Királyi Felségednek én — valóban
Nem győzök álmélkodni; — meg nem foghatom. —
Öcsém! akármi okra nézve
Tréfának ez — valóba' sok lett volna.
A' kedvedért 's Hozzád való hűségemért
Így meggyaláztatnom, 's talán —
Még öszvekonczoltatnom — ez valóban —

K i r á l y.

(Ulriknak kédvezve.)

Csak hogy szerencsésen jövél meg, Bátyám!

Á g n e s.

(Hízelkedve.)

Csak hogy megint nálunk 's velünk vagy!
Megvallom: én féltettelek, jó Bátyám:
Mert esmerem jól a' te bajnok szívedet; —
Esmerjük a' Hunyadyét is:

Mi-

Midőn imilly két bajnok öszvecsapna,
Mint két csatázó fergeteg, — huh! borzadok, —
Be nem szeretnék köztök élet lenni.
(Elmegyen.)

U l r i k.

Magamra nézve én, hiszem
Majd végzek a' Jámborral; és a' rajtam
Míveltt gyalázatot letörlöm;
Vagy viszszahányom rá magamról. —
Cselekedgy Öcsém, azonban, a' miként Magad
Alkalmatosbnak, vagy tanácsosabbnak
Itéled. Én mindent javadra tettem.
(Egy Királyi Udvarnok lép be.)

U d v a r n o k.

Az Érsek érkezett meg Esztergomból.
Szorgos beszédgye volna Felségeddel,
A' Szent Atyának, 's Önnmagának
Nevében, a' mint általam jelenti.

K i r á l y.

Az Érsek? — és követtye a' Pápának?
Mi dolga most velem? 'S ki van még véle?

U d v a r n o k.

Egyedül csak Ö van itt maga.

K i r á l y.

Mindgyárt megyek.

U l r i k.

(Az Udvarnokhoz.)

Vezessed a' Királyi
Palotába.

K i r á l y.

Jól lessz. Csak vezesd el Őt' oda.

(Az Udvarnok elmegy.)

K i r á l y.

(Ulrikhoz.)

Bátyám! Tevéled is beszédem lessz utóbb.

(Elmegyen.)

(Ulrik és Gara magok maradván, jelentőleg néznek egymás' szemébe.)

U l r i k.

(Mérges haraggal.)

Egész valóm méreggel és boszszúval
Forr fel. Gyalázat, szégyen, a' hogy én most
Itt állok: — eltiporva Hunyadytól, —
Ezer kaczajnak, gúnynak öklelt tárgya, —
Kész csúfja ellenségeimnek, —
Kinevetve még attól is, a' kitől én
Vígasztalásomat reménylém.
Imígy pironkodik magában
Az oskolás gyermek, kit a' Taníttó
Jól megfenyített veszszejével.

G a r a.

Tagadhatatlan, hogy ebűl van a' dolog.

U l r i k.

Hijába hányom, rúgdalom
Eiczinger' ügyes czimboráját;
A' hangyafészekként, ha széllel verjük is,
Meg' újra öszve, 's még nagyobb csoportra
Verődve űzi gazdaságát.
Míg ezt egészen semmivé nem teszszük,
Addig haszontalan törekszünk.
Ez adta titkon 's olly hamar
Hunyadynak tudtára szándékunkat.

G a r a.

Ez úton inkább hátra mentünk, mint sem
Előre, úgy találom; és egészen
Új útat, új módot, kelepczét
Szűkség keresnünk, hogy elérjük a' czélt.

U l r i k.

A' gyermek immár vérszemet kezd kapni;
'S ma-holnap úgy nyakunkra nő,
Mint pásztorának a' nyakára
Szokott idővel nőni, 's rajta hajtani
Az öklelő szilaj tulok,
Vagy rúgdaló szilaj Csikó. Ezentúl,
Meglásd, nehéz lessz, véle bánnunk: Mert már
Maga is tud, és kíván akarni.
Az olly Tanácsnok, a' ki mindent,
Akár mit és miként cselekszik a' Király,
Javallni, és dícsérni kéntelen, midőn
Szemével és fejével egyre
Igent, bizonyt hunyorgat, int, hasonló

Egészen a' Vizslához, a' melly farkát
Csóválni, hízelkedni el nem únnya,
Ha jót, ha roszszat mond is a' gazdája.

G a r a.

Ez lenne még, ha így maradna,
Ma-holnap, úgy segéllyen, a' mi sorsunk.

U l r i k.

Haszontalan vezettem Ötet
A' szép, szerelmes Hölgy' ölébe,
Erő, velő hogy aszna benne, és a'
Még meg sem érett lágy maradna és puha; —
A' béka-nép is jobb' szerette,
A' mint az agg regék beszéllik
A' néma törzsököt Királynak
Az Öt' emésztő esztrágok helyett, — de
Szerezve könnyebben van egy ember, mint
Feldúlva. — Tudgyuk meg, mi hozta Bécsbe
Az Érseket; mert még ez is baráttya
Hunyadynak. Mennyünk Öcsém!
(Elmennek.)

HETEDIK JELENÉS.

(Palota a' Királyi várban.)

A' Király, és Széchy Diénes az Érsek.

(Egygyütt lépnekbe.)

Érsek.

Az Isten', és Nagy Aszszonyunk' oltalma
Környözze meg személyedet,
Uram Királyom trónusoddal egygyütt!
Légy idvez! —

Király.

Örvendek Tenéked Széchy!
Mi jót hozál Nekünk? —

Érsek.

Ne örvendgy,
Uram Királyom, most az egyszer! — mert talán
Keserű leszen Tenéked, a' mit mondok.
Ne várj Te tőlem semmi jó hírt:
Mert elvagyunk mí hagyva Istenünktől,
'S malasztiból kizárva bűneinkért. —
Mert a' mi most történik itt a' Földön,
Az mind pokol-súgaltta, Sátán
Szerzette, kárhozatra hányó
Istentelenség és gonoszság.
Amaz idvezíttő szent világot, mellyet
Az Istenember boldogíttásunkra,

Kín-

Kínszenvedése, vére, és halála
Által, keresztyén függve nékünk gyújt vala,
Most a' pogány vakság, setétség oltya el;
'S halálos éjbe, gyászba dönti napját,
'S feldúllya létét, a' kereszténységnek.

K i r á l y.

Előbeszéded, Szent Atya,
Valóba' Nagypéntekre is be illene.

É r s e k.

A' szívet, elmét borzadással töltő,
'S magok körűl átkot, veszélyt terjesztő,
Istentelen, szörnyű gonosz történetek,
A' mellyeket — nem mondhatom — személyes
Erkölcstelenséged szerez közűnkbe; —
De gyáva elnézésed, és kártékony
Helybenhagyásod —

K i r á l y.

(Haragra lobbanva.)

Pap! javaslom,
Gondold meg azt, hogy a' kivel beszéllesz,
Fejedelmed, és felkentt Királyod! —
Ha jót akarsz, vagdalkozó
Nyelvedre féket vess, külömben
Torkodra forr éles beszéded.
Az alattvalónak, bár ha éltes, sem szabad
Legyalázni a' Felséget, ám ha Ö még
Fiatal 's tapasztalatlan is.

Taka-

Takarodgy szememböl! 's jöjj megint,
Ha szádba más nyelvet vevél.

É r s e k.

Hahogy nehéz Tenéked, ezt tőlem, mint
Alattvalódtól hallanod, — bocsáss meg! —
A' jó dologbá' felhevűltt szorgalmam
Majd elfelejteté velem — —
(Előveszi, és oda nyújtya a' Királynak IIIdik Calistus Római Pápának levelét, mellyet a' Király hamar által fut.)
Itt van Calistus Pápa' szentségétől
A' meghatalmazó Levél.
Olvasd el, és hallgass meg engem'! —
A' bús Atyának bús követtyét.
Személyedet, vagy trónusód' megbántani,
Mint látod, itten nem lehet szándékom;
De félretévén minden Udvar-hímet,
Tekintetet, Politikát, mezitlen
Állíttom itt Elődbe, a' mi eddig
Ravaszúl takarva volt Előtted,
A' szent Igazságot. Ne vedd rossz néven.
Ezt dupla tisztem hozza most magával:
Mert én vagyok, ki a' magyar koronát
Fejedre, 's a' magyar Hazának sorsát
Szívedre tettem, olly korodban,
Midőn Tenéked még Anyád' emlője volt
Egész világod, 's minden életed; 's csak
Hunyady' karja a' Te bátorságod,
Védelmed, oltalmad, 's csak Ő barátod.
Meg' én vagyok, ki mind azólta
Áldást, dicsőséget, szerencsét kértem
Reád az Égből boldogúlásodra.

De

De én vagyok megint az is,
Ki Néked a' kereszt' nevében,
Ki Néked a' Nemzet' nevében szóll most,
Úgy mint fijához a' szerelmes bús Atya;
Hallgass meg engem', és vegyed lelkedre! —

K i r á l y.

(Megindúlva.)
Nyisd meg tehát, Atyám, előttem szívedet!
Csak arra kérlek a' dolog' javáért;
Sértő szavakkal ellened ne háboríts! —

É r s e k.

(Szíves hanggal.)
László! Te üldözője vagy Hunyadynak? —
És nem csak elnézője annak,
Miként törekszik Öt' veszélybe dönteni
A' Cziliai Gróffal öszve esküitt
Irígy, gonosz, embertelen vérczimbora;
Hanem kegyetlen Részvevő is abban,
Hogy a' Derék orozva fosztasson meg
Egyedül Hazája' és Királlya' hasznát,
Javát lehellő életétöl? —
Mit véthetett Te ellened, Királyom,
Ez a' Hunyady, hogy Magad kívánhass
Hóhérja lenni a' Dicsőnek? —
Vérét Te mért szomjúzod a' Jámbornak? —

K i r á l y.

(Megilletődve)
Inkább szeretnék én baráttya lenni, —

Mert

Mert tisztelém Őt', — mint sem ellensége.
Annak nem egy jelét adám már.
Hogyhogy ölellyem Őt' barátságommal,
Midőn személyemet naponként sérti? —
Midőn levetni trónusomról,
'S helyettem Önmagát belé helyhezni,
Nyilvánvaló szándéka a' dölfösnek? —
Szabad legyen tehát, akár hogy' tetszik,
Legyalázni és tiporni azt,
A' kit Te kentél fel Királynak? —

É r s e k.

'S Te elhiszed mind ezt azoknak,
A' kiknek a' világon egy becsűletes
Szív sem baráttya, csak Magad? — mert el vagy
Ámíttva csalfaságok által? —
Hibás Igazlátó az, a' ki
Midőn itél, szívét, eszét
Nem osztya egyeránt fel a' Felekre.

K i r á l y.

Amazoknak ellensége, Hunyadynak
Baráttya, hát ha most fejedre szóllál? —

É r s e k.

Nem úgy, Királyom, nem valóban! —
Már rég magyar Király lehetne Hunyady'
Ha, mint gyaníttod, arra vágyott-volna:
Mert bírta szívét a' magyar Nemzetnek;
Mert bírta a' Királyi pálczát, koronát; —

Sőt

Sőt még, ha kívánná, letépné, hidd el, azt
Most is fejedről a' magyar Nép, 's édes
Örömmel a' fejére tenné; — legitt'
Király lehetne Ő; — de nem kell Néki.
Óh térj magadba! és tekints
Méllyebben a' dologba, mellytől Néped',
'S Tennen-Magadnak sorsa függ.
Míg Hunyadynak itten ellenségivel
Küszködni kellett, — míg az Ország'
Javára tett intezetit
Ulríknak áskálása felforgatta, nézd! —
Időt 's erőt nyert a' Török, rég forraltt
Mérgét, haragját most reánk okádni;
És eltökéllett nagy gonosz szándékát, —
Hogy a' közönséges Kereszténységet,
Főképpen a' Magyart kidúllya, —
Örök gyalázatunkra végrehajtani:
Mert minden órán eljövendő tűzzel
És vassal eltiporni Téged' 's minket, —
'S a' Hold alá temetni a' keresztet.
'S Te elfelejtvén, a' mivel hitednek,
'S Népednek esküvés szerént adós vagy,
Úgy mint keresztény ember, és apostoli
Király — az Isten' büntetése rajtunk! —
Nem csak nem ügyelsz néped' oltalmára,
Hanem Magad segítted azt gátolni.
Sőt még Hunyadyt is, ki inségünknek
Egygyetlenegy reménnye, 's bizodalma —
Ijedelme, rettenettye a' Félholdnak, —
Még Ötet is kivesztenéd közűlünk? —
Hazánkat illy veszélybe, a' miólta áll,
Még eddig egy Király' sem ejté.

Ki-

K i r á l y.

(Ismét felindúlva.)

Ki ád hatalmat Néked arra,
Hogy így merészelly én velem beszélleni? —
Jobbágy Te, a' felkentt Királlyal? —
A' Pápa? — itt nem esmerem hatalmát.
Nem gyóntató szék a' Királyi trónus;
'S Urad vagyok még ott is én tenéked?

É r s e k.

A' nagy Király Menyben, ki Bírád és Urad;
A' Szent Igazság, és Hazánk' törvénnye,
Kik a' gonoszt gátolni minden Jámbort,
Igazat lekötnek lelkeikben.

K i r á l y.

Mindeddig a' Török határról
Még semmi rossz hírt nem vevék.

É r s e k.

Ha bár titokban tartya is,
Maga tudgya Ulrik, melly gonosz szándékra,
Hallyad, Királyom, tőlem az
Ellenkező hírt, és vegyed szívedre;
Szilágyi és Hunyady László
Jelentik ezt szorgolva a' Rendeknek:
Két száz ezer fegyvert fogó,
'S Vezére' mérgét és dühét lehellő
Pogánnyal indúlt meg Mohammed ellenünk.
A' merre megy, mérföldeket lep tábora;

Alat-

Alatta a' Föld reng, nyög, és elpusztúl; —
Azon dagályos gondolat 's feltétel
Hordozza felfúvalkodott valóját:
Mint Égben egy az Isten, úgy a' földön is
Egy Úr 's Király legyen, 's ez Ö lessz:
Mert végre vinni ezt, az Isten Néki
Adott csak észt, erőt, hatalmat.
'S e' Szörnynek eddig csak Szilágyi állhat
Ellent; de meddig? tíz ezerrel? —
Mert Hunyadynak Ulrik itten
Más dolgot és munkát adott.
És így mi jót reménylhetünk már? —

K i r á l y.

(A' ki eddig ijedtségének jeleit adta koronként.)

Rossz hír valóban! nagy szerencsétlenség! —

É r s e k.

A' Vatikánig elhatának
Hunyadynak üldöztetési, mellyek
Akadályt vetének a' Vitéznek,
Hogy a' keresztet védni készülhetne.
Úgy állok én most itt Előtted,
Mint Pápa Szent Atyánk' követtye, és Te
Királyom, úgy hallgass-meg engem'
Ez a' Hunyady, kit Te gyűlölsz, üldözöl,
Nem a' Tiéd csak; úgy tekintsd Öt', mint azt,
Ki a' Kereszténységnek ügyét vállain
Hordozza, — mint egygyetlen egy Reménnyét.
Övéle győznek, véle verve vannak,
Kik tisztelöji a' Keresztnek,

Kik

Kik Isten' úttyán járnak itt a' földön.
Kegyében irgalmában adta Isten
Népének ezt a' jámbor és nagy Bajnokot,
Hogy lenne Néki elhagyott ügyében
Védője, 's gyamolyója inségében.
Istennek és Házának adsz Te számot,
Ha Őt' gonosz Tanácsnokidnak mérge
Által kiveszni engeded.
Ez a' Hunyady, kit nem esmérsz,
Kit minden ember a' világon
Szeret, dicsőit, tisztel és magasztal,
Mint jámbor embert, 's most legelső bajnokot,
Kit régi, jobb lelkű Atyáink,
Mint szentet, úgy tisztelnek 's áldanak vala;
A' kit korunknak a' Magyar
Utóbb irígyel, 's átkokat mond
Azokra, a' kik üldözőji voltak;
A' kit csak az gyűlölhet, a' ki olcsón
Maga nagy szeretne lenni, és Hunyady'
Nagy érdemének tiszta napfénnyében,
Akármiként fúvalkodik, még is csak
Nyomorúltt, silány, kicsiny gazember volt 's marad; —
Egyedűl ez a' Hunyady a' védangyal,
Kinek hatalmas karja a' Török dagályt
Most viszszaverni képes itt a' földön.
Esméri a' Vitézt Mohammed,
Minthogy sajog még most is a' seb, mellyet
Hunyady már több ízben ejtett népén;
És büszke vágygyának csak Ő, Hunyady,
Egygyetlenegy nagy bökkenője. —
Hogy még erősen ülsz Atyáid' trónusán,
Egyedűl Hunyadynak köszönheted Te.

En-

Engedd csak Őtet a' kaján Irígység'
Patvarkodási által elnyomattni,
Vagy kénszeríttni, hogy elúnván a' sokat,
Elvesse Országidnak illy zavarban
Javadra olly híven viseltt kormánnyát,
'S menedékre, nyúgalomra csendes
Várába mennyen, 's minket árván hagygyon, —
Hát jaj Tenéked! Jaj minékünk! —
Valahány sohajtást ott Hunyady' szíve
Hazája' inségében Égbe küldend,
Mind annyi vád lessz az Királlya ellen
Az Égi nagy Bíró előtt;
Kinek haragja megtalál bizonnyal:
Elfogja Tőled és nemedtől venni,
'S idegennek ádni meszszeterjedtt birtokod';
Olly sok Királyi szívnek égő szomját;
És így Te fognál majd utólsó lenni,
A' kit nemedből én Királynak kentem.
Azért Királyom, térj magadba! —
Gondoldmeg, orvosoldmeg, a' mit Isten,
'S a' Nemzet ellen Hunyadyban
Balúl tevél; — ha a' Deréknek érdemét,
És a' mivel Te a' Vitéznek tartozol,
Képes lehetnél is felejtni. —
Méltatlanúl bántál Te Hunyadyval!
A' háladatlan ember a' legrútabb
Szörny a' teremtett állatok köztt. —
A' háladatlan szíveket
Meg szokta ostorozni a' sors.
Óh kérd az Istent, hogy ne bűnhödgy
Hunyadyért, kinek nagyot vétettél! —
Vedd szívedet kérdőre, szálly magadba!

Ne hidd, akár mit súg füledbe
A' fondor álnok czimbora
Az ellen, a' kit minden esmér, csak Te nem.
Haszontalan pök mérget, és hány dárdát
Hunyadynak becsületére a' kaján
'S patvarkodó rágalmazás; —
A' Nemzet Öt' jól esmeri.
Nagy átok a' Fejdelmeken,
Hogy nyíltt fülökbe olly szabadjárása
Van a' hazug beszédnek, a' nélkűl, hogy
A' Szent Igazság' Örje ott vígyázván
Megtiltaná káros bementtét. —
Nyújts Néki békét! hadd talállyon
Menedéket és nyúgalmat oltalmadban.
Tiszteld, becsűld Öt', mint Atyádat,
Hogy dolgaid jól follyanak,
'S hoszszú lehessen itt uralkodásod.
És erre kérlek 's kénszeríttelek
Mind földi, mind örök javadnál fogva, —
Egész Kereszténységnek, és Attyának
A' bús Calistusnak nevében! —

K i r á l y.

(Ki az Érseknek beszédgye alatt némelly jeleit adta megindúlásának, érzékenyen.)

Mondom Tenéked, Szent Atya;
Inkább szeretnék én baráttya lenni.
Mindég becsűltem érdemét;
Még akkor is, midőn személyem ellen
Agyarkodónak tarthatám Öt':
Mert úgy viselte Ö magát erántam.

Most

Most általad meggyőzve hinni kezdem,
Hogy félreértés volt oka
Minden közöttünk támadott
Viszszálkodásnak. — Bár ne történt volna! —
De, hogy bizonyságát is adgyam annak,
Miképpen érzek, és miképp' gondolkodom,
Im! tisztelendő jó Atyám! —
Kezem' Tenéked nyújtom Ő helyette;
Felejtsük a' múlttat, — legyünk barátok! —
Jelents Te néki Tőlem és nevemben
Békét, kegyelmet. Megbocsátok néki,
Ha véthetett is ellenem.
Ellenben Ő is megbocsásson
Azoknak, a' kik engemet szeretvén,
És Tőle féltvén, balra tudták
Magyarázni, a' mit Ő — talán nem tett balúl.
Ő is bocsásson meg Garának,
A' Cziliai Grófnak, és azoknak,
Kik kedvemért az Ötet üldözésben
Meszszebb menének, mint sem illett 's kellett.
A' hány az ember, annyi benne
A' szív, az Ész, a' vélemény, Itélet;
'S onnan jöhet, hogy néha egy czélt
Az emberek külömböző, sőt
Ellenkező úton keresnek.
(Tüzesen az ajtóhoz megy, és kikiált az Udvarnoknak)
A' Cziliai Gróf sietve jöjjön.

É r s e k.

(Örömmel.)

Az Isten áldgyon Tégedet,
Kegyes, keresztény Fejdelem! —
Jól tudtam én, hogy nem lehet rossz, a' ki
Csecsemö korában, hogy Királynak kentem,
Mint égi Angyal, úgy mosolygott rám, és
Az egybegyültt sok népre. Tudtam én azt
Jól, hogy az emberséges Albert' fajja,
A' Boldogúlttnak, a' kitöl
Arany idöt ígért magának a' Magyar,
Nem lép ki Jóra nagyra indúltt
Természetéböl annyira,
Hogy Jó-magába viszsza téréséről
Kétségbe kellyen esni bús népének;
Akármiként keríttse, 's tartsa Ötet
Hálóban, édesgetve, ámítgatva
A' lelke ellen öszveesküttt Czimbora. —
Nincs szebb tekintet a' Világon,
Mint egy Királyt a' trónuson szemlélni,
Ki boldogíttó édes Attya
Egy nagy, szerencsés, és szabad Nemzetnek:
Egészen a' Naphoz hasonló,
Midön az a' kissebb nagyobb Csillagzatok
Köztt legnagyobb fénnyel ragyogván,
Pompában éltet, és nevel 's táplálgat. —
'S hogy lássa azt Felséged, és egész Világ,
Miként ohajt Hunyady üldözöjivel
Békélni, ím! elöre nyújtya jobbját,
A' Cziliai Grófnak, a' Nádornak,
'S Valamennyi ellenséginek; —

Itt van kezem nevében a' Jámbornak! —
Legyen barátság, béke közttök,
A' kiknek ellenséges indúlattya
Végtére megzavarta volna a' Hazát.
Söt hogy erösebb lábra kapjon közttök
A' jó barátság, béke, és egygyesség,
Hunyady azt még édesebb, tartóssabb
Móddal szeretné öszvekötni: úgymint
Vérbéli egygyesűlés által:
Azért Királlyát kéri, — 's kérlek én is,
Hogy ebben eszköz lenni felvállalván,
László fijának Nádorunk' Leányát,
A' Ciliai Ulrikét pediglen
Mátyásnak, úgy mint vér szerínt való Rokon,
Megkérni, 's eljegyezni méltóztatnál.

K i r á l y.

Örömmel értem, 's tellyesíttem, a' mit
Kívántok. —

(Ulrik jön.)

NYOLCZADIK JELENÉS.

A' Király, Érsek, Ulrik, mindgyárt utánna Gara.

U l r i k.

Itt vagyok, Királyom'
Parancsolattyát elfogadni. Itt' van

A'

A' Nádor is ; Budára szándékozván
Bucsút ohajt Ő venni Felségedtől.

K i r á l y.

Hadd jöjjön Ő is ; mert beszédem
Van véle.

U l r i k.

(Az ajtóhoz megy. Gara bejön.)

K i r á l y.

Jól esett, igen jól,
Hogy itt talált még Téged' is
E' fontos óra, melly igen sokat hord
Magában a' jövő időre nézve, —
Jót, roszszat, a' mint azt magunk akarjuk.
(Jobbjával Ulrikot, ballyával Garát fogván.)
Rokonim, Barátim, Híveím! —
Az, a' mitől tartánk, de a' mit
Illy hírtelen nem vélheténk — megtörtént:
Az Érsek azt a' rettenettel töltő
Hírt hozza Nékem, — 's ezt Szilágyi önnön
Jelenti Nándorból az Ország' Rendinek, —
Hogy a' dühös Mohammed olly erővel,
És olly gonosz szándékkal indúlt ellenünk,
Hogy a' Keresztet, 's a' Magyart, miólta
Fenn állanak, nagyobb veszély nem
Fenyegette eddig még soha. —
De ezt utóbb vegyük tanácsba,
'S tegyünk kitelhető erőnkkel róla.
Most, a' mi kellemesb, de szintén

Olly hasznos, és szükséges, arról szóllyunk;
Hallgassatokmeg, 's a' mit itten
Mondok, vegyétek lelketekre:
Koronámat eddig az nyomá leginkább,
Hogy trónusomnak leghatalmasb gyámolyi,
Hunyady, 's Tí Bátyáim öszveférni,
'S Javamra egygyet értve munkálkodni
Soha nem tudátok; sőt magamnak
'S Népemnek is kárára egymást dühhel
Gyűlölve üldözétek, és rontátok.
Kimondhatatlanúl nehéz volt
Szívemnek, egyszer erre, máskor arra,
Midőn fejem megtöltve volt okokkal,
Egész haraggal borzadoznom; —
Azokra, a' kiket szeretvén,
Inkább fiúi tisztelettel
Apolni és ölelni kívánok vala. —
Én elhiszem felőletek, Bátyáim,
Hogy mindenekben csak javamra
Czéloztok; és talán Hunyadyt is csak
Miáttam üldözétek eddig, minthogy
Őbenne ellenségemet látátok.
Megengedem, hogy Hunyady
Nem volt barátom, 's ellenem tört;
De most — bizonnyal már nem ellenségem:
És Tí, barátim, a' gyanúval
Talán tovább is mentetek, mint kellett.
E' szent Atyát kell e' dolog
Felől beszéllni hallani;
'S egyszerre másképp' lát az ember.
Csak azért sem üldöznétek Őtet többé,
Hogy a' Kereszténységnek, a' Magyarnak

Szi-

Szidalma, átka lelketek' ne érje! —
Hunyady — mond-el Szent Atya! —

É r s e k.

Békét ajánl Hunyady Néktek általam;
Melly hogy erős lehessen és állandó,
László fijának, Nádor, a' te Lányodat,
Mátyasnak, Úlrik, a' tiédet kéri,
'S kívánnya eljegyezni házas társúl.

K i r á l y.

És engemet kért, hogy legyek
E' hasznos ügyben néki Szószóllója.
(Az Érseknek nyújtya kezét.)
Békét; kegyelmet nyújtok én Hunyadynak! —
Nagyok, tagadhatatlanok
Ezen Vitéznek téteményi, érdemi;
'S Ő a' Világnak mostan olly szükséges,
Hogy nála nélkül jót nem is reménylhetünk.
Kövessetek, barátim, engem' Ti is,
'S azután tanácskozzunk, miként lehet 's kell
Hazánk' egéről meszsze távoztatni ezt
A' vég veszélybe dönthető nagy háborút.

É r s e k.

Im! erre kérlek, intlek én is Títeket
A' Pápa Szent Atyánk' nevében,
Egész Kereszténységnek a' nevében! —

Ulrik

Ulrik.

Öcsém, Királyom! Én Tenéked mindenem'
Örömest feláldozom, ha rá kél;
Örömmel ontom véremet Te érttted;
Csak azt ne kívánd, hogy becsületemmel
Áldozzak; ezt Hunyady tőlem elvevé.
Míg ezt magamnak újra ismét viszsza
Nem szerzem. — —

Egy Udvarnok.

(Sietve lépbe, és egy levelet ád a' Királynak.)

A' Császár' követtye hozta.

(A' Király a' levelet elolvassa: kedvetlenséget mutat. Ulrik és Gara jelentőleg tekintgetnek egymásra. Az Érsek nyúgodtt elmĕvel váltva szemléli őket.)

Király.

(Az Udvarnokhoz.)

Mond a' követnek, várakozzon;
Választ adok majd nem sokára néki.

(Az Udvarnok elmegyen.)

Neheztel a' Bátyám reám, (Be rosszkor! —)
És megtagadgya Tőlem a' kértt,
'S ígértt segédhadat Mohammed ellen.
Fenyeget továbbá azzal is még, —
'S majd ez szorítt meg még leginkább minket, —
Hogy kész, erővel a' pörös jószágot
Kicsavarni Tőlünk, hogy ha azt Önéki
Most általadni még tovább is késünk.
Ez rossz barátság, rossz rokonság! —

U l r i k.

A' gondot és költségeket, mellyekbe
Neveltetésed Néki tellett,
Uzsorával és irtóztató Kamattal
Akarja Ö megvenni Rajtad.
Immár határt sem esmer undok,
Egész Világ' kincsét, arannyát öszve
Kaparni vágyó kapzsi fösvénysége.

É r's e k.

A' pénznek éhe szomja rút tulajdon,
A' trónuson kivált gonosz természet,
Egészen átok, 's kárhozat:
Soha nem lehet népének édes,
Igaz Attya a' fösvény Király.

K i r á l y.

Szükség, szorúlttság a' mi sorsunk mostan.
Isten' kegyelme, bölcs tanács,
Erős tökéllet ment ki minket
Egyedűl; külömben elveszünk.

É r s e k.

Mostan, mivelhogy a' Magyarra csap majd
Legelöbb ki a' harcznak veszéllye,
Én azt tanácslom, hogy Te, Országyűlést
Hirdess minél elöbb, Királyom:
Hogy a' magyar Nemzet, Nemesse, Pórja,
Fegyverre kellyen, 's készen állyon.
Azért Királyom, kérlek a' Hazának,

'S egész Kereszténységnek a' nevében:
Tégy félre mindent, és siess Budára!

K i r á l y.

Kevés időt engedgyetek csak!
(Tűnődve töprenkedve.)
Azután beszéllyünk a' dologról;
'S folyvást tanácskozzunk eránta.
Mit mondgyak a' Császárnak? — Azt is
Elővegyük. — Meggyűltenek
Szegény fejemre a' bajak! —
(Elmegyen.)

É r s e k.

A' jó Hazafi, jó Keresztény,
Midőn Hazája, vagy midőn a' közjó, —
Midőn imilly szent Ügy forog fenn,
Önnön magát fel sem veszi;
Magát felejtve dolgozik, munkálkodik;
Magát felejtve él, hal a' közjóért.
Reménylem, emberséges emberek leszünk
Mindnyájan, és tisztünknek, a' mint illik
És tartozunk is, meg fogunk felelni.
(Elmegyen.)

U l r i k.

(Utánna nézvén az Érseknek.)
Eredgy pokolba Pápa - Szolga! —
Meg' újra felzavarta a' gyermeknek
Szívét, eszét a' fúrttagyú ravasz Pap.
Lessz majd dolog, míg helyre hozzuk Ötet.

Valamintha minden ember és történet
Czélunknak ellenére esküttt volna! —
Feláldozom, ha rá kelend, 's más mód nincs,
Leányomat Hunyadynak,
Csak hogy elérjem czélomat; de
Míg élek, én meg nem bocsátok néki; —
'S most még kevesbé, mint előbb. —
Ki hitte volna, hogy meg is tudná azt
Gondolni, a' mit jól kifőzve
Vesztünkre most elönkbe tálalt? —
A' jó, szelíd, jámbor Hunyady, a' kiben
Egy csepp hamis vér sincsen, ím!
Majd mesterünk lessz, 's vízre visz bennünket.
Csalatkozik, ha véli, hogy Leányom'
Kezével engem is magáévá tesz.
Szeretem Leányomat, ha más okból nem is,
Csupán azért is, hogy felejthetetlen
Édes szerelmemnek gyümölcse
Szegényke, — és magamnak egygyik része;
De ha más egyéb mód nem lehetne, —
Ha csak ennek a' szívén mehet keresztül
Az út Hunyadynak halálához; tehát —
Akármiként, czélomhoz el kell jutnom.
'S e' végre kész leszek segédűl hívni
A' poklot, annak minden ördögét, hogy
Elveszszen e' gyűlöltem ebfaj. 'S hát Te
Öcsém, mi tévő léssz? —

G a r a.

Tevéled tartok,
Téged' követlek mindenekben, Bátyám.

Az Érseket kell felkeresnem;
Külön beszédem volna véle.
Dolgunk felől bővebben értekezzünk. (El siet.)

U l r i k.

Elvesztem én még ezt az ebfajt:
Ha könyre olvad is, — ha lángra lobban is
Érette a' gyűlöltt magyar Nép.
(Elmegyen.)

HAR-

HARMADIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

(Budá. Palota a' Királyi várban.)

Hunyady János, Ujlaky, Vitéz, Országh, Perényi, Bátory, Kanizsay, Rozgonyi Sebestyén, Bodó, Madarász, Thúróczy, és több más Urak.

H u n y a d y.

(Középett állva.)

Főrendek! Ország' Nagygyai!
Nemes, Vitézlő, Nemzetes nagy jó Urak! —
Negyedik Király ül a' magyar Nép' trónusán,
Miólta szolgálom hazánkat —
Többekkel együtt, a' kik itten vagytok;
De a' Szerencsét én nem értem még soha,
Hogy a' Hazának boldog állapottya,
És a' Magyarnak már megállapított
Hatalma, fénnye, 's annyi véres harczczal
Valahára megszerezhetett nyúgalma,

A'

A' boldogíttó, édes, áldott Béke
Lett volna tárgya, 's foglalattya
Örvendetes tanácsainknak. —
Mindenfelől veszélyek ostromolván,
Ellenkező történetek csapkodván
Kivűl; — belől viszszálkodó, vetélkedő
Indúlatok dúlván, zavarván
A' Nemzetet mind szűntelen,
Csak élet - értékbéli áldozatról
Lehetett közöttünk eddig a' szó.
Mindeddig a' Mindenhatónak
Erős hatalmas karja vontki minket
Szemlátomást a' sok veszélyből. Mert ha
Az Isten a' történeteknek
Szokott folyása - ként szabad sorsának
Engedte volna Nemzetünket; hát ez
Már régen a' kaján Irígység'
Prédája lévén, öszvebomlott volna,
Mint a' fonákúl felzavartt tengerben
Mindenfelől ostrom közé
Szorúltt hajónak veszni kell,
Midőn nem egy sziv 's lélek a' Kormánnya,
Evezője, 's minden a' mi él 's mozog benn.
Kivűl belől tépett Hazánk fenn áll még, —
Hálá 's dicsőség mindörökké a' Magyar'
Irgalmas és hatalmas Istenének! —
Hazámfijai! már sok ízben
Szóllottam én Hozzátok itten;
Ollyankor is már, a' midőn a' sorstól
Elhagyva, nyomva, zúzva lévén,
Menedéket egy könnyen nem is reménylénk; —
De illy nehéz, fájdalmas érzeménnyel

Soha

Soha sem tudom még: mert okom sem volt rá..
Sír bennem a' Lélek, midőn látnom kell,
Hogy a' magyar nagy Nemzeti
Testet belől imígy emészti, dúllya
Az egyre meszszebb terjedő mirígy fene.
Bocsássatok meg, jó Urak, ha
Magam személyén kezdem: — úgy kell,
Hogy volttaképpen tudtotokra adgyam
Szegény Hazánknak állapottyát.
Mert úgy van öszvekötve Nemzetemmel
Személyem, olly egészen egy Hazámmal,
Valamint az embertesttel a' munkás kéz.
A' tag' baját viszont megérzi a' test. —
Ha néha napján én Hazámnak
Szerencse voltam is, veszély leszek most:
Minden baj, a' melly engem' ért 's még érhet,
Közös Hazámmal, Nemzetemmel,
És minden egy Magyarral. Óh Barátim!
Fáj nékem, a' mit elkövettek rajtam
Irígyeim, — kimondhatatlanúl fáj! —
De mondom azt lelkemre, hogy nem
Magamért, hanem Szegény Hazámért: mert haj!
Már látom azt, — a' rajtam ejtett sebből
Egész Hazámnak vére foly majd.

(Zúgolódás támad az Urak között.)

V i t é z.

Istentelen véres gonoszság!
Ha ezt imígy elnézzük, így eltűrjük,
És nyomba' róla tenni elmúlattyuk,
Hát minden órán gyilkosok' Zsiványok'

Bar-

Barlangja lessz édes Hazánk, a' mellyben
Törvényt, Igazságot csak a' szabad kény
Fog tenni; és a' Nemzet egy olly hangyaboly,
Mellyet garázda kénnye ként minden lator
Irígygye széllel rughat, öszve onthat.

Több Urak.

Hallyuk Hunyadyt, hallyuk! — Ö beszéllyen.
(Ujlaky és Thuróczy elégtelenségeknek jeleit adgyák.)

Húnyady.

Tudgyátok azt Urak, miként
Üldöznek engem' Bécsi, 's vélek egygyütt
Több honnyi ellenségim is, miólta
Becsűletes német barátunk, Eiczing,
Kitolva lévén a' Tanácsból,
A' Cziliai Gróf feje,
És szíve, szája a' Királynak? —
Mint a' haboktól csapkodott köszál én
Békével állék, 's tűrtem, (ámbár fájt nagyon)
Míg a' dolog kiválva engem' illetett;
Valamíg Irígyeim dühös boszszúja
Gyűlöltt személyem' vette czélba,
'S egyedűl magamra hányta mérgét;
De most Hazám, most Nemzetem szenved már
Bennem, miáttam, általam.
Szép szóval, Országunk' javát, 's szűkséges
Védelmezését illető, 's e' végre
Rendeltt tanács' szeszével engem' Bécsbe hítt
Maga a' Király, de mért? nehéz elhinni
Illy dolgot emberséges embereknek, —

Azért

Azért barátim, — szóllyanak, kik vélem
Ott voltak, és látták, mi történt? —
Hogy engem' ott elfogva oltalmamtól,
Orozva meggyilkollyanak. Hát így szabad
Már bánni egy magyar Nemessel? —
(Háborognak zúgolódnak az Urak.)
Az Isten el nem hagygya jámbor Híveit:
Szagát kapám én a' gonosz szándéknak,
És nem magam jelentem ott meg,
Hanem barátimmal, lovagjaimmal;
És a' verembe, melly nekem volt ásva,
Magát keríttém a' zsiványt.
Kezembe' volt a' gyilkos, a' ki bennem
A' Nemzetet, Természetet megsérté;
De én gyalázattal tetézve a' gonoszt,
Szabadon bocsátám. Meglehet, hogy mint Magyar
Balúl tevém; — mint ember és Keresztény
Az ellenem vétő eránt is
Tartoztam irgalmas kegyelmes lenni.
Oda néki! ezt tovább ne fejtegessük.
Úgy nézem ezt, mint bal szerencsét;
'S vígasztalásom' abba' helyhezem, hogy
Szolgálatim' díjjába a' Királytól
Hálát, jutalmat jobbat érdemeltem.

V i t é z.

Vegyed helyette a' Hazának,
És minden egy Magyarnak Égig
Fel a' Királyoknak Királlyához ható
Áldásait szebb 's jobb jutalmúl!

Több

Több Urak.

Éltesse Isten Hunyadyt! —

Ország.

Ha a' Király nem esmer is, mí esmerünk,
'S nagy érdemid' díjjába Néked, és egész
Házodnak, a' mint csak kitellik tőlünk,
Szerető igaz hív tisztelettel áldozunk.
Elég Tenéked ez, tudom, ki Jót, Nagyot
Nem azért tevél, hogy a' Királynak tessél:
Mert a' Királyoknak kegyelme
Nem csalhatatlan és igaz próbája
A' Virtusoknak; többet ér 's nyom annál
A' Népnek áldó, és magasztaló szava.

Hunyady.

Elég ez; és több, mint sem érdemlettem. —
De hogy Hazám' javára czélzó minden
Intézetim dugába dűlnek,
Holott magam személlye kérdésben sincs,
Arról panaszt kell tennem itt előttetek
Nyilván; azért, hogy mind megesmerjétek
'S tudgyátok a' Hazának állapottyát, —
Kinn-benn folyását dolgainknak: —
Tudtomra esvén régen a' Töröknek
Szörnyű erővel hadra készülése
Mi ellenünk, megkértem én a' Császárt,
Öcscsének, és egész Kereszténységnek
Nevébe', hogy legyen segédünk
Úgy mint Keresztény, 's Báttya a' Királynak.
Fogadta Ő Felsége: azt kötvén ki,

Legyek

Legyek eszköz abban, hogy Királyunk némelly
Öt' ősi jussal illető jószágait
Ereszsze viszsza birtokába; vagy hogy
Erántok egygyességre lépjen véle.
De mit cselekszik Cziliai Ulrik? —
Hogy észre vette, 's látta a' Császárnak
Én ellenem tápláltt haragját
Engesztelődni, 's azt gyanítván, hogy majd
Más gondolatra hozza gyáva öcsesét,
Mint mellyet Ö vert volt fejébe,
Ha majd barátság lenne a' haragból,
Melly őket eddig kétfelé szakasztá;
Csalárd okokkal arra bírta a' Királyt,
Hogy öszveállván a' Tyróli
Zsigmonddal, a' Császárt azért, hogy ősi
Jussát követte Rajta, haddal
Akarja megtámadni, éppen most, midőn
Erős segéd kezére a' Császárnak
Szüksége volna Nemzetünknek.
'S most a' nem ok nélkűl felindúltt Császár
Minden segédet megtagad mitőlünk.

(Zajogni kezdenek a' Főrendek.)

U j l a k y.

E' dolgot a' Fejdelmek Önnmagok között
Mint tetszik, úgy intézik; őket illeti;
'S ehez minékünk nincs közünk, szavunk itt.

T h u r ó c z y.

Úgy vélem én is: minket ez nem illet.

P e r é n y i.

Nem úgy Thuróczy, Ujlaky! a' mennyire
Érdekli Nemzetünket, illet minket is.
Imilly tanács mellett Hazánk nem boldogúl.

O r s z á g h.

Hallgatni kell az egygyes Ügynek,
Midőn az Ország' dolga van kérdésben.
A' jó Király a' Nép' javáért
Nem csak csekély jószágot áldoz;
Rászánnya Önnmagát is a' szükségben.

B á t o r y.

Tí ketten Ujlaky, Thuróczy!
Teli vagytok immár Bécscsel, a' mint látom:
Egész valótokból csak Ulrik
Néz, szóll, lehell ki, engem' úgy segéllyen? —

T ö b b U r a k.

(Ujlakyn és Thuróczyn kivűl, nagy zajjal.)
Rosszúl van a' dolog! 's ha róla nem teszünk,
Meggyűl bajunk. — Hallyuk Hunyadyt, hallyuk! —

H u n y a d y.

Most már közelget a' veszélyes fergeteg:
Útban vagyon két száz ezer Törökkel
Mohammed, elfoglalni Országunkat,
'S letiporni a' Magyart, kinek szép honnyát,
Hírét, nevét dagállya rég' irígylé.

Jön,

Jön, hogy Budán Lajos' Királyi tornyát
Ledöntse, és helyébe a' Félholdnak
Szarvát emellye; — 's térdre ejtvén minket, ott
Örökre rabnyakunkra hágjon.
'S hol még ama' vitéz magyar Sereg most,
Ki néki ellent állyon, és azt merje
Dörögni, kardgyát csattogatva:
Megálly Török? hazádba viszsza!
'S ha nem megyen, halálba ontsa döntse? —
Hányszor tudósítottam erről a' Királyt?
Imádtam, ösztönöztem Ő Felségét:
Jöjjön közünkbe: tartson Országgyűlést;
Vegyük tanácsba, mint lehessen,
Mint kellyen a' Hazát megoltalmazni.
Szóllittsa felkelésre általlyában
Egész Nemességét Hazánknak.
Intettem is, hogy tellyesittse, a' mivel
Úgy mint Király, úgy mint Keresztény,
Köteles magának 's Nemzetének. —
Hijába! meg volt vetve a' szavam. Mert
Az én irígyem, 's a' Magyarnak
Boszszút lehellő mérges ellensége
Külömben olly szelíd 's kegyes Királyunk'
Szívét egészen elvadíttá tőlünk,
Könnyenhivő fejébe azt vervén Ő,
Hogy drága élte itt közöttünk,
Kivált, hol én vagyok, veszélyben volna
(Mozgás, zúgolódás az Urak között.)

Némelly Urak.

Gonosz tanács! —

V i t é z.

Istentelenség! —

O r s z á g h.

Ez olly baj, a' mellyet gyökérből
Szűkség ki irtanunk, külömben — —

B á t o r y.

Bátor, merész kézzel kimessük
A' nép-tetemből e' mirígyet, mert ha
Tovább harap — —

H u n y a d y.

Hazámfijai!

Szolgálatom, Személyem a' Hazának
Már nem szerez Jót; sőt naponként kárt okoz; —
Veszedelme lenne még utóbb 's vég veszte.
Nékem, — ki Nemzetem' Hazám' olly buzgón
Szerettem, értte vérem' éltem',
És mindenem' feláldozám örömmel, —
Nehéz ezen bús érzemény' fúlánkját
Szívembe' hordoznom, hanyatló
Koromban, a' midőn kifáradtt
Valómnak, úgy mint Estve a' munkásnak,
Ha dolga meg van téve, édes volna
Pihenni. Méltán fáj! — de — úgy van: Én már
Akadály vagyok Hazám' szerencséjében.
Az, a' ki szolgálattya által,
Akármi okból, a' Hazának
Nem hasznos, állyon félre, és engedgye

Más-

Másnak helyét, ki több haszonnal tudgya
'S akarja azt kitölteni.
A' Nemzet egy ember miatt tovább ne
Szenvedgyen. Én Hazám' erősben, jobban
Szeretem magamnál: én azért most önként
Leszállok, és lemondok a' Kormányról,
A' mellyet eddig, többnyire
Zajos veszélyes háborúkban,
Kivűl belől ostrom közé szoríttva,
Véres csaták harczok között viseltem. —
Haj! láttam én a' nagy idő-tengerben
A' pontokat, hová kikötni
Méltán sovárog minden élő Nemzet:
A' Fényt, Erőt, Hatalmat, és Nagyságot, —
A' boldogíttó Béke, a' Gazdagság,
Törvény, Igazság, — én előttem voltanak:
Oda vágytam én is, ott szerettem volna
Én is kikötni a' magyar Nemzetnek
Én általam kormányozott Gályáját,
És mindenütt gyökérre kapni.
Közel valék gyakorta; és hol egygyiket,
Hol másikat már majd elértem volna; De —
Irígyeim mindenkor ellenkezvén,
Meg' a' zavarba viszsza vertek;
Úgy, hogy koronként szinte elsűllyedtünk,
'S kormányomat szégyen gyalázat érte.
Azért lemondok e' bajos tisztségről.

(Az Urak nagyon zúgolódnak: Hunyady' szavára azonban mindgyárt elhallgatnak.)

Lesznek közöttünk ollyanok, válaszszatok,
Kik, a' miért haszontalan fáradtam,
Majd több szerencsével nyomozzák.

Ujla-

U j l a k y.

A' Bölcshez, és Jámborhoz illő tétemény;
Letenni tisztét, a' midőn megúnta, vagy
Terhesnek érzi azt az ember.

O r s z á g h.

Soha meg nem únnya a' Hazát szeretni
A' jó Hazafi, míg lehell,
'S Szívében egy csepp vér buzog még.
A' Jámbor, a' Bölcs a' hazafiságnak
Szentséges érzésében inkább
Annál nagyobb, mennél tüzesb;
'S mennél tüzesb, annál tovább állandó:
Egyedűl ez ollyan lángja a' szíveknek,
Melly a' sok által, mint egyéb tűz,
Nem emészti meg magát soha,
Sőt egyre nő 's nevelkedik halálig.
Illyen valál, illyen maradsz Te mindég
Hunyady; és e' képet én lelkedből
Nézém ki. —

(Ujlakyhoz.)

Illyen volt előbb a' Vajda is;
De most — —

B á t o r y.

Elúnta már szeretni a' Hazát:
Egy olly Banyának képe, kit még
Felszázados korában is megejthet,
Ki vére' csiklandékit eltalállya.

Ujla-

U j l a k y.

(Haragra lobbanva Kardgyához kap.)
Ki mer belőlem csúfot űzni itten ? —

B á t o r y.

(Mérgesen.)
Én rajzolálak itt le, úgy a' mint vagy :
Hajdan baráttya Hunyadynak,
Ha lehetne, most hóhérja lennél ? —

H u n y a d y.

Békét Urak ! —

T ö b b e n.

(Az Urak közűl fellázadva Ujlaky ellen.)
Nem nagy becsűlet ; —
Embertelenség Ujlakytól !

H u n y a d y.

Békét Urak ! nincs itt idő,
Nincs hely csatázni. Bátory ! mérsékeld
Vérd' hevét ! — 'S Te Vajda ! csillapítsd le
Boszszúdat ! — Óh Hazámfijai ! Bár mind
Egy testbe öszveforranánk inkább, és
Egymást ölelve, fogva élnénk halnánk,
Hogy sem magunk köztt így czivódunk !

V i t é z.

Irígykedő, vetélkedő,
Viszszálkodó indúlatoktól,

A' Nemzeteknek legnagyobb átkától,
Oh mentsd meg Isten a' Magyart! —

K a n i z s a y.

Ne hagygy, Apánk, ne hagygy el e' zavarban! —
Nincsen közöttünk senki Hozzád fogható.

P e r é n y i.

Ha bár akarjuk 's tudgyuk is
Szeretni, mint Te, a' Hazánkat,
Te légy, Hunyady, ebben is,
Míg élsz, Elöljárónk, Vezérünk, Példánk.
A' Jó is, a' midőn hanyathomlok, midőn
Rend 's mód' hijával tétetik, káros lehet.

V a l a m e n n y e n.

(Ujlakyn és Turóczyn kivűl.)
Maradgy Hunyady! Csak Te kellessz nékünk! —
(Ekkor az Érsek, és a' Nádor belépnek.)

MÁSODIK JELENÉS.

Az Érsek, Gara, Bánfy és az Előbbiek.

É r s e k.

Az Isten áldgya a' Magyart! Idvez légy
Hunyady! és mindnyájan idvez légyetek! —

Hunya-

H u n y a d y.

(Az Érsekkel kezet fogván.)

Isten hozott közünkbe!

É r s e k.

Béke Néktek! —

(Viszont köszöntések szó és jelek által az Urak között. Gara és Ujlaky, Bánfy és Thuróczy különös barátsággal láttatnak egymást fogadni, többszer is beszéllenek titkon egymással. Az Érsek a' Nagyváradi Püspökkel is kezet fog.)

É r s e k.

Öröm követ vagyok, Barátim!
Egyenest Királyunktól jövök most Bécsből.
Kegyes köszöntést hoztam én Tinéktek, —
'S Neked, külön Békét kegyelmet, Hunyady,
A' jó 's kegyes Király' nevében.
Örvendek egygyütt léteteknek.

G a r a.

(Hunyadyhoz.)

Szíves barátságát ajánlya Néked
A' Cziliai Gróf is általam. Fogadgy
Tehát, Uram, már engem' is jó szívvel.

H u n y a d y.

Ha nem tudom, mit tartsak a' szavadról,
Nádor, bocsáss meg. Ezt Tetőled
Igen szokatlan hallanom.

Sok

Sok volna még Valónak: egy
Csélcsap Leány sem változik meg illy hamar.

É r s e k.

És még is úgy van most az egyszer;
Legalább ez a' látszattya a' dolognak.
Örvendetes jó hírt hozok, Barátim, én
Most Néktek, és vígasztalást, melly méltán
Örömre gerjeszt minden embert, a' ki
Baráttya a' Nemzetnek és Hazának;
És engem' úgy tekintsetek, mint
A' rég ohajtott Béke' Angyalát most.

O r s z á g h.

(Szomorúan.)

Akárminémű légyen a' hír, mellyel
Te minket, érdemes Hazafi,
Vígasztalandó vagy, minálunk búra
Talász! — megorvosolhatatlan búra:
Hunyady tisztéről lemondott,
Elhágy barátunk, és Apánk. 'S ha úgy lessz,
Megesik minékünk. Jót ne várjunk.
Árván marad Hazánk 's bizonnyal elvész.

P e r é n y i.

Valóban árván: mert nem az mindenkor
Az Attya a' Hazának, a' ki
Felkenve lévén, trónusán ül
A' Népnek, — a' korona a' fejében,
Királyi pálcza a' kezében,
Ragyogva gyémánttól aranytól;

A' szívben és lélekben űlnek rendre
Mind a' Királyi Virtusok; 's mind onnan
Skármoznak a' Királyi tétemények.
Mind eddig, a' mi jó 's helyes volt, annak
Hunyady volt a' mívelője nálunk.

É r s e k.

E' mind igaz. De bízzatok, Hazafiak,
(Hunyadyra mutatván)
E' jámbor, és nagy szívben. El nem hagygya
Ő a' Hazát, míg él; hiszem, 's reménylem.
Főrendek! engedgyétek elbeszéllnem
Nyíltt szívvel, a' mit lelkem érez, gondol.
Engedd Hunyady! a' Hazának embere,
Hogy, a' mi Téged' illet, azt közössé
Tehessem a' Hazában is:
Te a' miénk vagy; mí Tiéid; a' hány
Mind annyi jó, vagy rossz barátod.
Magamra nézve én akármi roszszal
Kívánok inkább rendre vádoltatni,
Mint azzal, a' mi leggonoszb:
Hogy Néked, és Tebenned én
A' Jónak és Igaznak, a' Hazának
'S Nemzetnek ellensége lennék. —
Albert Király' halála Nemzetünket
Ketté szakasztá, két felé volt osztva
A' Szív, az Ész, a' Vélemény Hazánkban.
És mintha két sors függne, járna:
Szerencse egygyik, és Veszély a' másik,
Felette a' Magyarnak, úgy volt — úgy van.
Bővebb kiterjedésre nincs szükségem.

Kiki

Kiki látta 's tudgya a' mi közttünk történt.
Egyedűl csak az fájhat nekünk, hogy Önn maga,
Fiatal Királyunk is balunkra csábúlt.
Bocsássatok meg, Nádor, és Te Vajda,
'S mind, a' kik öszvehangozók valátok,
(Bánfyt, Thuróczyt érdekelvén.)
Ha, mint Igazság-hírdető
Szemetekbe mondom Néktek itt, hogy Tí is
Akármi okból, ám de mindég vétkes,
Tilalmas ingerből, Hazánk' és Nemzetünk'
Kárára, ellenségeinkkel egy Test,
Egy lélek, egy kéz voltatok, —
Szidalma, átka a' Magyarnak.
Minden Hazafi' szíve méltán fáj, csikorg,
'S méltó haragra lobban, a' ki érti,
És hallya, a' mi most utólszor történt;
Embertelenség, szégyen, és gyalázat! —
'S ez a' dicsö, nagy érdemű, nagy lelkű,
Jámbor Hazafi, nemzetünk',
És a' Kereszténység' Vitézze, Bajnoka,
(Hunyadyra mutatván.)
A' kit dicsőítt a' Világ,
Kit szent Atyánk, a' Pápa tisztel,
Ki minden érdemit felejtve áll itt
Szelíd alázatban közöttünk, —
Ez a' valóban nagy Hazafi,
A' legnagyobb Magyar, kit eddig esmerek,
Sérelmeit, méltó haragját, és magát
Egészen elnyomván, tagadván,
Maga nyújta békét mindazoknak,
Kik Őt' halálra üldözék;
Magát egész Házával egygyütt

Imígy ajánlya, adgya a' közjóért;
Melly a' Nagyoknak szíves egygyessége,
És öszvehangzó lelke nélkül
Soha még nem állhat. Ö maga,
Az olly nagyon megbántatott, kért
Békét, kegyelmet a' Királytól. Ö maga
Kérette általam meg ellenségit,
A' Cziliai Grófot, és a' Nádort:
Legyen barátság béke közttök;
'S hogy még szorosban kötve lenne e' frigy,
Viszont-rokonság egygyesíttse őket
Örökre a' Nemzet' javára.
Hogy a' mit eddig semmi mód 's történet
Meg nem tudott szerezni, a' Házasság,
A' vérkötél szerezze meg.
Hálá az Égnek 's a' Királynak,
Ki nagy segéd volt a' dologban, — meglett!
A' Cziliai, Gara, és Hunyady
Három hatalmas érdemes ház,
Melly eddig ellensége volt egymásnak,
Egymással öszvekél, 's kezet fog most már.
Nádor, Te szólly most, a' magad'
'S a' Cziliai Gróf' nevében.

G a r a.

Urak! ne kivánnyátok azt most tőlem,
Hogy rendre fejtegessem, a' mi történt,
'S előbeszéllyem, mért nem egygyezhettem
Egy 's más dologban Hunyadyval.
A' látszat, a' vélemény,
Mint látom, ellenünk van — Isten néki!

De

De minden ember más, külön szempontból
Lát és itél mindent, kivált az Ország'
Ügyére kormánnyára nézve.
Nem káros, inkább néha hasznos még az
Ellenkezés, vetélkedés: ez által
Nyomoztatik ki végre, a' mi legjobb.
Vetélkedés tisztíttya tetteinket
Mellékes ingerink' salakjától, mint
A' rosta a' búzát vadócztól.
Én, a' mi engem' illet, — én — Hunyadyt
Mindég becsűlém tiszteltém, —
Sok érdemit megesmerém: —
Ha hogy hibázott véleményünk? —
Mind emberek vagyunk: — eszünket
Szívünket elkábíttya a' gyarlóság;
'S ha jobbra vágy is, balra hajtya.
Felejtsük el viszontag, a' mi történt.
A' mint eszünk, szívünk szerént megvoltunk
Győződve belsőképpen, úgy kívántuk
Mí is Királyunk' és Hazánk'
Javát előmozdíttani.
Ha nem menénk egy utón, és ha néha
Egymással ellenkezve ütközének
'S vetélkedének véleményink;
Most már viszont bocsánat egygyeztesse
Örökre öszve szíveinket.

É r s e k.

Az Isten adgya, hogy örök valóvá
Legyen 's maradgyon, a' mit itten mondassz! —

Gara.

És a' mit itten mondok, azt mind
A' Cziliai Gróf' nevében is jó
Hitelre mondottnak vegyétek
(Hunyadyhoz.)
Ha hát megegygyez szíved a' miénkkel,
Fogadd Mennyednek Máriámat, mint én
László fiad' Vőmnek fogadtam;
'S jegyezd el Ulrik Gróf' Ilonkáját is
Mátyás fiadnak, mint ohajtottad volt.
A' Cziliai Gróf örömmel nyújtya
Békére a' kezét 's Leánya' szívét.
Engedgye Isten, hogy ezen történet,
Ezen szoros szívbéli öszveköttetés,
Vérség, rokonság házainkat
És szíveinket egygyesíttvén,
Míntegy örök, zálog lehessen arról,
Hogy Béke és szíves barátság
Fog állni köztünk, mind magunk,
Mind gyermekink között örökké.
'S minthogy Királyunk is szeretné
Ezt tellyesedve látni, és önnön Maga
Volt ösztönünk, — duplán ohajtom én ezt.

Hunyady.

Hitelt adok, Nádor, szavadnak:
Mert haj! örömmel hajlok én a' Jóra;
'S nem csak Tevéled, a' kiről hinnem kell,
Hogy a' hazát szeretni 's annak
Javát keresni, több okod van egynél,
Hanem, — bocsáss-meg Istenem!

Ha-

Hazám' javáért, hogy ha más külömben
Nem boldogúlna, még talán
A' Belzebúbbal is kezet fognék én.

(Megölelik egymást.)

'S hát Ujlaki! Thuróczy! — Bánfy! —
'S ha volna még közöttünk, ki gyűlölséget
Táplált erántam szíve' rejtekében? —
Szeressük egymást, és legyünk Barátok! —
Ha nem magunkra nézve is,
Legalább Hazánkra Nemzetünkre, nézve!

U j l a k i.

Legyünk tehát Barátok!

B á n f y.

Isten néki! —

(Viszont kézfogások a' Békéllők' részéről.)

É r s e k.

Így fogjon öszve, 's tartson egygyütt
Valamenyi oszlop a' Hazában;
Úgy áll soká' 's erősen alkotvánnya;
És úgy nem árthat néki semmi fergeteg.
Csak egy mozogjon, ingadozzon,
Csak egy hajollyon el közűlök,
Hát meghasad legottan a' roppantt Egész, —
Hanyatlik, és végtére széllel omlik.
Mostan kivált, ha meg találna bomlani
A' béke, egygyeség, szövetségközttünk,
Oda lenne helyrehozhatatlanul Hazánk.

Vitéz.

V i t é z.

Isten ne adgya! —

O r s z á g h.

Egygyet értsünk! —

V i t é z.

És öszvetartsunk, mint igaz Testvérek! —

É r s e k.

Hallyátok, a' mi hátra van még;
Hallyátok Ő Felsége' kívánságait,
Ki e' szövetségnek javát, szűkségét
Áltlátta, 's hogy meglenne, Önnön dolgozott.
(Hunyadyhoz.)
Hogy újra megmutassa, mint tisztel, betsűl
Téged', Hunyady, mostani
Tisztedbe újra meg' beiktat:
Légy Néki Helytartója, Fővezére, légy
Kormánnya a' Magyarnak Ő nevében;
Akarja, hogy esztendeig még
Képét, hatalmát úgy viseld, mint eddig.
Meghagygya a' Török határon álló,
És Általad bírtt várokat kezednél
Tovább is; a' többit Magának viszsza
Kívánnya most adattni, és azokban
Maga fogja a' Kormányt viselni.
Végtére azt kívánnya, hogy Te Mátyás
Fiadat legitten Bécsbe küldgyed, a' kit Ő
Különös kegyelmének jeléűl

 Több

Több nagy nemű Ifjakkal egygyütt,
Királyi Udvarában Önnön
Személlye mellett, mint jövendő Sógorát,
Szándékozik majd felnevelni.
Maga is Budán lessz nem sokára.

H u n y a d y.

(Megháborodását elnyomván.)

Megvallom, a' Királynak e' kegyelme
Új búra gerjeszt: — olly gyümölcsnek látom,
Melly tetszetős színére nézve,
De belsejében titkon undok féreg űl:
Fondor gyanú és bízodalmatlanság.
De nincs időnk meggondolásra,
Haj! nincs időnk ellenvetésre most már,
Tűz víz közé vagyunk szorúlva.
Nehéz, — de Isten néki! — nincs választás.

(Bús elszánással.)

Én kész vagyok mind gyermekimmel egygyütt
Véráldozattya lenni a' Hazának, —
És Ábrahámként megkötözve
Lesújtom, és a' tűzbe hányom gyermekem', —
Legyen meg, a' mint a' Király akarja.
Most nem vonom magam ki a' köz terh alúl.
Esztendeig megtartom én még tisztemet.
A' háború vagy jobbra fordúl addig,
Vagy balra. Mátyást Bécsbe küldöm
Legitten a' Királyhoz. Ez fáj! —
De veszszen Istenért Hazáért minden! —
Tisztem szerént holnapra nagy gyűlésre,
'S tanácsra hívlak Bennetek', Barátim, —

A'

A' háborúra, Hős seregre;
'S egyébre nézve, a' mi most
Előtte áll a' megszorúltt Hazának.
Kiki megjelennyen, a' ki jó Hazafi.
A' míg időnk van, addig eszmélkedgyűnk,
Előre meggondoltt, kifőzött,
Kidolgozott intézetekre várjuk
Budára hozzánk a' Királyt,
'S a' Vármegyék' követtyeit.
Mert meglehet, hogy a' Török
Előbb elér Budára Ázsiából,
Mint sem, — lejőjjön, vagy ne jőjjön, majd még
Vitattya Bécsben a' Tanács.
Holnap tehát? — Isten velünk mind addig!

S o k a n.

(Az Urak közűl.)

Éltesse Isten Hunyadyt! — Éltesse! —

(Valamenyen elmennek; csak Hunyady, és az Érsek maradnak hátra.)

H u n y a d y.

Köszönöm Barátom! Jót tevél
Te most Hazánkkal 's Nemzetünkkel;
De én — örűlni nem tudok; sőt, mint atya,
Búsúlok: el kell vesztenem
A' gyermeket, ki Attya' Annya' kedve volt;
Ki életemnek alkonyodtát,
Búmnak homállyát felderítté.
Ha a' jelenlét' búja szívem' elfogá,
Ő szebb jövendőnek világát

 Villog-

Villogtatá lelkembe. Álom volt ez;
De a' valónál többet ért.
Ha harczba menne, nem törődném véle.
De olly veszélyre kell bocsátt'nom Őtet,
A' honnan, úgy a' mint van, Ő, tulajdonát
Soha viszsza nem hozhattya. — Isten néki!
Csak veszteségemmel Hazám nyerhessen.
Az Ördögöknek körme köztt lessz gyermekem, —
Őrizd meg Istenem! kinek
Mindenhatóságával a' pokolban is
Angyal teremhet a' Világ' javára. —
Barátom! a' Hazánk' veszéllyét
Termő fa nincsen még kivágva, —
Csonkíttva van csak; és mihelyt kikel megínt
A' Béke a' mord háborúnak vésziből,
Kihajt az újra, 's még talán bujábban.

É r s e k.

Nincs úgy Barátom, a' dolog, mint
Lehetne, 's lenni kellene;
De mit teszünk? — Engedni kell
A' csapkodó nehéz időknek.
Ügyünk' felét megnyerni mégis
Jobb volt talán a' semminél. Azonban
Hallyad Calisztus szent Atyánknak
A' szent keresztre nézve tett íntézetit:
Ő mind külön levél 's követség által
Szóllíttya, kéri, inti a' keresztény
Fejdelmeket, segíttsenek bennünket
Mohammed ellen. —

(Ekkor minden harangok megszóllamlanak a' Városban.)

'S ím'! ezen harangszó
Az ő legújjabb rendelése.
Jöttömbe' hírdetém ki mindenütt ezt.
Egész kereszténységben illy jel
Fog adattni minden nap delén,
Hogy a' keresztnek Hívei
Áldást, szerencsét kérjenek Mennyekből
Mohammed ellen a' magyar fegyverre.

(Mind Hunyady, mind az Érsek elhallgatnak, és magokban rövid imádságot mondanak.)

H u n y a d y.

Barátom! a' ki másba bízik, többnyire
Csalódik. Ezt én megtanúltam. És csak
Istenbe', és magunkba' bízom.

(Elmennek.)

HARMADIK JELENÉS.

(A' Nádor' háza. Mária' szobája.)

G a r a M á r i a.

(A' hárfán játzva a' következendő regét énekli.)

„Setét az éj, 's én egyedűl
Tébolygok itt kormában.
Csíp és metsz a' süvöltő szél
Zúgó sebes futtában.
A' rengeteg bömböl 's ordítt,
Recseg a' tölgy 's hajladoz;
Zuhog locsog a' víz, a' mint
Szírtről szirtre szakadoz.

Hallgass

Hallgass szélvész! csendesedgy Víz!
    Hadd hallyam meg a' szavát.
De a' zajban nem hallom meg, —
    'S Ő setétben meg nem lát.
Hol vagy kedves? — nyújtsd kezedet!
    Mert nem tudom, hol vagyok? —
Merre a' fa, szívünk' titka? —
    Végy öledbe — megfagyok!

Haj! elnyeli a' Zivatar,
    A' szélzaj 's düh szavamat;
'S a' setétben elvesztettem
    Talán már az útamat.
Nézz ki óh Hold a' felhőkből,
    Hints világot léptemre! —
Pillantsatok ki Csillagok!
    Hadd akadgyak hímemre!

Ott lessz Ő már, a' fa alatt,
    Melly szerelmünk' tanyája,
Ott pihenn a' vadászatból, —
    Mellette hív kutyája.
Mert vadászni jött Ö erre,
    'S engem' elvisz magával, —
Meszsze földre, hová nem ér
    Apám súlyos karjával.

Szalmakunyhó lessz a' fészkünk,
    Czondra fedi testünket;
Egy szerelmes galambpár ként
    Éllyük ott majd éltünket.

Adgy jelt kedves! — Boldogtalan!
Félek, fázom, borzadok. —
Vérbe' fagyba' kezem lábom, —
Elbádgyadok, lankadok. „

Így búsolygott, így tévelygett
A' szerelmes Leányzó
Kiáltozott; — de sohonnan
Nem felelt a' lesett Szó.
Hollóhaját szél kapkodta;
És tövíses úttyába'
Ruháját a' bokrok tépték, —
Vérzett keze és lába.

Szerelembe esett volt ő
Ott a' szomszéd Úrfival,
Ki szívét meg tudta nyerni
Lelkes tulajdonival.
De attyaik egymás ellen
Nagy haragra zendűltek;
'S a' gyermekek szerelmekkel
Most elszökni készűltek.

A' Leányzó hanyat homlok
Tovább tovább botorkál;
Míg egyszerre keserves hang
Hat fülébe, — ott megáll.
Ott nem meszsze rítt ordított
Kedvessének kutyája.
„ Hálá Isten! nekem szóll ez! „
'S oda támolyg hozzája.

A' megszakadtt fellegekből
Most a' Hold kibukkana.
Amott a' Tölgy: — 'S a' Leányzó
Nagy örömre lobbana
A' kutya Őt' megesmervén,
Ugat, nyivog 's rá szökell;
Meg viszszafut, — meg' ríni kezd —
„ Jaj nékem! ez nem jó jel! „ —

Jaj szegénynek! — megtalállya
Kedvesét, de vérében:
Agyon verve, lélek nélkűl,
A' Tölgy' görcsös tövében.
A' hív kutya ríva nyallya
Ura' sebes tetemét.
A' Leányzó egygyet jajdúl —
'S rá mereszti a' szemét.

A' Leánynak attya verte
Szegény Legényt ott agyon.
A' Szűz rá dőlt kedvesére, —
Fájt a' szíve, fájt nagyon.
Más nap reggel, hogy az Atya
A' Leányát kémlelé;
Csak a' kutya élt 's ordított, —
A' Leányt halva lelé.

Gyűlöli őt az én Atyám is;
De azt tudom, hogy őt' agyon nem fogja
Soha verni: mert hozzá hasonló
Vitéz kevés van a' Világon.
Orozva meglehetne? — De

Atyám

Atyám nem olly rossz, — mentsen Isten! —
Szeret Ő is engem': mert midőn
Nándorba ment Báttyához, azt mondotta:
Hogy kedvemért meg tudna Ő még
Atyámnak is bocsáttani.
De haj! Atyámnak szíve olly nagy mint övé,
Nem volt, nem is lészen soha.
László, te kedves! — elveszek Te érted! —
Szerelemre 's fájdalomra olvadoz valóm
Mindég, midőn emlékezem felőled. —
Nem foghatom meg, hogy Atyám, vagy
Akárki őt' gyűlőlni tudgya, — ezt a'
Szeretetre méltó, kellemes,
És lelkes Ifjat, — nagy Vitézt. Haj! mint fáj
Érette szívem! — elveszek.

(A' Nádor jön.)

NEGYEDIK JELENÉS.

Nádor, Mária.

M á r i a.

Végtére gyermekednek is jut, óh Atyám,
Tetőled immár egy tekintet.
Mégis nehéz dolgok lehetnek
Egy Nemzet', Ország' dolgai;
Hogy így — egész erővel elfoglallyák
A' férjfiak' szívét, fejét,

Ide-

Idejét; de még is kedvesek
Lehetnek egyszer 's mind, mivelhogy olly nagyon
Kap rajta minden ember.

N á d o r.

A' becsűlet,
Haza-szeretet, a' Dicsőség
Hatalmas ösztön; elragad bennünket, —
Végtére rabjává teszen.
Köszönt Ilonka tégedet, Marinkám.
(Kegygyel apollya Leányát.)

M á r i a.

Öröm valóba nékem, egyszer
Megint kegyes szót, és szemet kaphatnom,
Atyám, Tetőled. Egy időtől fogva,
Valamint jövő menő darázsok,
Fejedben úgy látszott ezer gond
Zsibongni; 's egy nagy bú megűlve
Mardozni, rágni kebledet:
Hogy szinte félve távozánk, ha jöttél.
Gyakorta meg sem esméréd az embert. —
Ilonka nagyra nőhetett már,
Miólta Öt utólszor itten láttam? —

N á d o r.

Betegen hagyám most a' szegénykét Bécsben.
Egyéberánt nőtt ám — kivált most néhány
Nap ólta: mert Mátkája is van immár.

M á-

M á r i a.

Eh tréfa! — Egy ollyan Babának
Mint Ő, minő Báb lenne a' Mátkája? —
(Attyának hizelkedve.)
Szeretek Tetőled illy beszédet hallani,
Apám! soká' nem hámla semmi nyájas
Az ajkaidról. Ritka, nagy
Szerencse, egyszer már megint ráncz nélkűl
Láthatni ezt a' homlokot.

N á d o r.

(Szárazan.)
Nem tréfa. A' mint mondom, úgy van.
Valamint igaz még, hogy te is Menyaszszony
Vagy; 's a' mi több, Ilonka' Sógor Aszszonya.

M á r i a.

Haha! tréfa még ez is. De még sem olly nagy,
Hogy úgy lehetne, mint amazt csudálni:
Tizenhat esztendős koromban
Csakugyan lehetne már belőlem Aszszony.
A' Páter Ágoston minap beszéllé,
Hogy Csesznekcn valánk, világra lettemet.
Beszéllte, mint neheztelél, hogy férjfi
Nem lett belőlem. Mit tehettem róla? —
Az mindazáltal tréfa volna még is,
Ha tudta és megegygyezése nélkűl,
Apám eladta volna a' Leányát? —
Meg nem köszönném azt Apámnak,
Ha homlokának ráncziból vont volna
Számomra egy Mátkát elő; — Ments Isten! —

In-

Inkább megyek Veszprimbe, vagy akárhová,
Apácza lenni 's eltemetni éltemet.

N á d o r.

Nem tréfa, édes jó Leányom!
Oda vagy te már ígérve; úgy Ilonka is;
'S hacsak a' halál még változást nem tészen,
Oda adva, — mind a' kettén. Ezt a' szükség,
A' környűlállások hozák magokkal.
A' hely 's idő intézi sorsát
Az embereknek e' világon.
Hijába áll akárki ellent a' Sors'
Kerekének: el van járva, törve, zúzva,
'S a' lágy agyagként feltekerve,
Elhordva, nyomva, és szakíttva általa. —
Az Isten adgya, hogy te jobban
Tudgyad szeretni férjedet,
Mint én fogom szeretni vőmet! —

M á r i a.

'S engem; ki nélkűl a' dolog meg sem lehet,
Csak senki meg sem kérdezett? —

N á d o r.

Csak a' köz embernek Leánya nézhet
Férjet magának a' Legényseregben.
Apádnak Annya egy Királynénak volt
Testvére: Téged' a' Király, az Ország,
Politika, tekíntet, illendőség
Ád férjnek. A' te szent kötelességed,

Csak

Csak engedelmeskedni, 's nem motszanni,
Ha bár — hasadni érzenéd is szívedet.

M á r i a.

(Sír és hallgat.)

N á d o r.

Ne sírj te, édes gyermekem!
A' Pap nem áll ám még az ajtó
Előtt. Előbb még végzenünk kell
Majd a' Törökkel is. Pedig héj!
Sok víz lefoly még addig a' Dunán Tiszán. —
Azután lehetsz te még csak Aszszony.
Addig megérik majd eszed.
Ki tudgya még, mi jót, mi roszszat
Szűl addig a' történetekkel olly bő
Idő. Azért semmit se búsúlly! —

M á r i a.

(Fuldokolva, akadozva, keserűen)
Még is közöm — még annyi csak van
Ezen dologhoz, — hogy szabad lehessen —
Magamnak is tudnom nevét Mátkámnak? —

N á d o r.

(Megvető hanggal és tekintettel.)
Hunyady László! — —

M á r i a.

(Elsikoltya magát. Szívéhez kap, szóllani akar; de szavát elfojtya a' villámként szívébe lövellett érzemény, és elfut.)

N á-

N á d o r.

(Egyedül. — Utánna néz Leányának)

Sajnállak én téged' szegényke!
Ha hogy öröm volt, a' mi így
Elütötte szívedet, de jobban,
Ha fájdalom volt. — — Nincs szerencsénk!
Roszszat vetett a' koczka nékünk. —
Haszontalan! nem fogja ötet fegyverünk.
Most is csak Ő áll még felettünk.
Mennél alább kívánnyuk Őt' tiporni,
Annál magasbra láttatik
Emelni Őt' a' vak szerencse. —
Roszszúl vetéd meg néki a' tőrt, Ulrik!
Kevésbe' múlt, hogy Tenn-magad nem
Esél beléje. Szégyen! — Ulrik! Ulrik!
Dugába döntötted hevességeddel
A' dolgot, és — talán örökre.
Soha többet a' Királyi Ficzkót ellene
Így fel nem ingerellyük. És ha néki
E' háborúban a' szerencse szolgál;
Hát csúf, gyalázat száll fejünkre;
És a' Király, mint a' kireppentett madár,
Soha nem kerül markunkba többé. —
Nincs már egyéb mód lábra kapnunk ellene:
Meg kell akasztanunk szerencséjében.
A' Nemzet ezzel veszt — gyalázat éri,
Igaz; de jobb nekünk közönségessé
Tennünk bajunkat, mint sem azt
Magunk visellyük egynehányan.

(Garának egy cselédgye levelet hoz, és azt kézhez adván Urának, meg' mindgyárt elmegy. Gara a' levelet általfuttya.)

A'

A' Cziliaitól! — — — Ilonka meghalt!
(Kis ideig méllý gondolatba merűl.)
Hamar halál ez? — — Nem hiszem.
Ámbár hevétől sok kitellik. —
Hervadni látszott régen szegényke,
(Mintegy kivervén fejéből egészen az előbbi gondolatot, tudniillik, hogy a' Cziliai talán maga segétette volna Leánya' halálát, csak hogy Ő általa a' Hunyady házzal atyafiságba ne keveredgyék.)
Így hát feloldva volna már a' Bátyám
Ígéretétől e' halállal? —
Ki tudgya, még rád nézve is, Leányom,
Hogyan 's miképp lessz? — Meglehet,
Hogy egy Török kéz engem is megment még
Ez átkozott fajnak rokonságától.
(Elmennek.)

ÖTÖDIK JELENÉS.

(Hunyady' háza.)

Hunyady János, Hunyady Mátyás

(Belépnek.)

Hunyady János.

Készülly Fiam! mert holnap útra, Bécsbe mégy
Mindég előtted és veled
Hordozd az Istent, 's a' mit Ő parancsolt.
Ne beszélly sokat, mert férjfihoz nem illik.

Ha

Ha szóllsz, igaz, velős legyen beszéded.
A' gyermekeknek társaságát
Kerüld, akármiképp' jelennyenek meg:
Fedezze ősz, fedezze barna fürt fejek';
Legyen kezekben báb, legyen fegyver, — kerüld.

H. M a t y á s.

(Meghökkenve.)

Mi dolgom ottan, — Mit keressek Bécsben? —

H. J á n o s.

Ott a' Királynak udvarolni
Keze lába lenni mindenekben
Parancsolattyát lesni mint apródgya;
Ha lóra ül, hát Néki kengyelt tartani, —
Ez, 's más egyéb efféle lessz szolgálatod.
Hogy elhihesse, a' miről mind eddig
Kételkedett: azt, hogy Apád, a' vén, ősz
Hunyady emberséges ember.

H. M á t y á s.

Hol a' gonosz, az átkozott, ki Néki
Kétségbe merné hozni emberségedet.? —

H. J á n o s.

„ Hunyady ellenséged, árúlód, Király!
Vígyázz Magadra. Ellened tör.
Koronád, személyed, életed veszélyben
Forog, Ne hidgy; — alattad áskálódik. „
E' gondolattal, véleménnyel, hittel

Van

Van ellenem meggyőzve; mert ezt hallya
Felkeltekor, lefektekor felőlem.

H. Mátyás.

'S Te ezt, Apám, elszenveded? —
'S nem hívod Őt' szálkardra? —

H. János.

Majd bizony, nézd!
A' vén Hunyady, egy Koronás
Gyermekkel áll a' síkra bajvívásra!
Ki csak kevés — csak három esztendővel
Idősb erősb gyermek korodnál? —

H. Mátyás.

Örvendek. Egyszer már reám is mersz, akarsz
Valamelly csekéllyet bízni. Én Karommal Őt'
Más hitre hozzam? — nemde erre czélzol? —

H. János.

(Mátyást feddve.)

Gyermek! Királyod Ő Tenéked! —

H. Mátyás.

Apám nekem több a' Királynál.
Bajt vívok én Ő véle, hogy ha meg nem
Esméri emberségedet.

H. János.

Ne tarts te attól, hogy előtted
Akármikor beszéd legyen felőlem.
Tőled csak azt kívánnya, hogy szolgája légy.

 'S én

'S én néked azt parancsolom,
Hogy engedelmeskedgy, fejet hajts Néki.

H. M á t y á s.

Nem értem én a' dolgot. —

H. J á n o s.

El kell menned:
Hogy én helyettem gyermekemmel bírjanak.
Te léssz Apádért a' kezes.
Jól gondolá ezt a' gonosz, ravasz kalóz! —

H. M á t y á s.

'S te addig itt, Apám, mi tévő léssz majd! —

H. J á n o s.

Itthon Hazámat őrzöm addig.
Bú gond, 's veszélly köztt folytatom
Még hátra lévő éltemet.
A' harczba mengyek; 'S ott ezer halállal
Küszködve, és szenvedve várom,
Míg a' Királyoknak Királlya
Megszánnya, 's elszóllíttya vén szolgáját.

H. M á t y á s.

Én oldalad mellől, Apám,
Csak egy nyomot sem távozok.
Izend meg a' Királynak: a' kegyelmét
Csak adgya más akárkinek.
Mond Néki, hogy — beteg vagyok, — mond — —

H. J á n o s.

(Haragosan.)

'S én a' te kedvedért hazudgyak? —
Ezt a' valóságos Nemes,
Ki nem csupán levélben és Czímerben
Hordozza a' Becsűletet,
Hanem belűl; — szívében és lelkében;
Ezt, a' ki emberséges ember,
Soha nem cselekszi. 'S megtagadgyam én hát
Te értted emberségemet? — Gyalázat
Ezt gyermekemtől hallanom.

H. M á t y á s.

Ne
Haragúdgy, Apám! — nem gondolám meg.

H. J á n o s.

Bánnám, ha gyermekemben emberségem
Illy gaz gyümölcsöt termene.
Te holnap elmégy.

H. M á t y á s.

Elmegyek, ha el kell.

H. J á n o s.

Egygyet tanácslok még: eszedben tartsd ezt:
A' Czíliai Gróf' nevét gyakorta
Hallottad emlegetni? — Ettől ójd magad'! —

H. M á t y á s.

Ki, és mi ember Ő? —

H. János.

Ez egy gonosz Lator:
Ki minden emberséges emberszívvel,
Érdemmel, és Virtussal a' Világon,
A' Jóval és Igazzal egyre bajt ví.
Tőr és gyilok tekintete,
Romlás, veszély, és döglelet lehellete;
Hohérkötél, hóhérkerék a' nyelve;
Hyéna lelke; keble kárhozat 's pokol;
A' gerjedelmi Ördögök. —
Azt, a' mi legszörnyebb, gonoszb,
Csak tréfa néki elkövetni; —
Mint tréfa pöczköt lökni a' gyermeknek.
Hizelkedés, fortély, ravaszság által
Megnyerte szívét a' Királynak,
'S annak nevében Őseink' örökje
Felett uralkodik, parancsol.
Vesztünkre hízik Ö Hazánk' javából,
Iparkodásinknak gyümölcsiből. Azon
Lánczot kohollya nappal éjjel, mellyre
Idővel a' magyar Nemest, és Nemzetet
Fűzhesse; 's hogy rabsága ellen
Magát ez akkor majd ne tudgya védeni;
Elhagygya most tiprattni a' Törökkel.

H. Mátyás.

A' mint lefestéd ezt az embert itt most,
Syllát, ama' nagy Római
Szörnyet találom benne, és — írtózom. —
Ki jön velem még Bécsbe? — lessz-e
Ott is fenyíttő mesterem? —

H. Já-

H. J á n o s.

Te ott egészen mást tanúlsz, mint a' mire
Itt oktatott volt téged' a' Nagyváradi.

H. M á t y á s.

Ott hát szabad lessz tennem, és mivelnem
Mindent eszem szívem szerínt? —

H. J á n o s.

Mit forgatsz
Eszedben? —

H. M á t y á s.

A' mit Sarpedon balúl tett.
Midőn az Utikai Ifjat
Nem engedé mívelni, a' mit jól akart.
Derék fi volt ez; szíve lelke nagy volt.
Kevés idővel volt korosb nálamnál,
Midőn taníttó Mesterétől tőrt kért,
Hogy azt legott' szívébe döfje a' gonosz
Syllának. Olly istentelen dúló, lator
Lehetett ez akkor Róma' romlására,
A' millyen itt e' Cziliai Gróf most.
A' gyáva 's félénk Sarpedon
Okozta akkor, hogy ama' Vérengző
Gonosz tovább sanyarta, dúlta,
Gyilkolta Rómának derék Polgárit. Ez
A' Sylla bennem lellye majd Kátóját.

H. J á n o s.

Megcsalta a' te Mestered reményemet;
Istennek adgyon számot értte.

H. Má-

H. Mátyás.

Azt gondolod, hogy kérkedésből mondom ezt,
'S cselekedni nem merem? — ne hidd azt.

H. János.

Valahára nagy ember leszen fiamból!
Azt, a' mit Attya annyi lelki testi
Erölködéssel, áldozattal
Haszontalan' szándékozott megnyerni; azt,
Hogy a' Magyar nagy, és erős, hatalmas,
Híres, jeles Nemzet lehessen, —
Azt végrehajtya majd talán Mátyás fiam:
Keblében, és agyában, és karjában
Elég tehetség, és erő lessz erre, —
Csak még szerencsét adgy Te hozzá Istenem! —
Ezt képzelém, ezt álmodám, 's reménylém; —
De megcsalódtam. Látom én már
Hogy nem magánvaló, magáncselekvő,
Maga gondoló, és érező ember, hanem
Egy olly majom leszen belőled, a' ki
A' gondolattyát, érzeménnyét
Mind más után módollya, alkalmazza.
Az Utikai ember' érdemét, becsét,
Hazafiúi szent tüzét én
Megesmerem, becsülöm, és csudálom;
De mondom én tenéked, — és az szent igaz:
Akármi vagy, és léssz te, mást követve,
Az nem magad vagy, nem magad léssz.
A' majmozás elnyomja, allyasíttya
A' szívnek, Észnek szép 's dicsö tulajdonit.

Ön-

Önnönvalóság legnagyobb tanúja az
Éggel rokon természetünknek.

H. Mátyás.

Pirúlva állanék derék, nagylelkű
Atyám előtt most szégyenemben,
Ha csupán az ingerelne engem'
A' Régiek' példája-ként
Cselekednem ezt amazt, mivelhogy
Ők így amúgy tevők valának egykor;
'S nem azért, mivelhogy a' miként tevének ők,
Úgy téve legjobban vala.
Vitéz, az én kedves Taníttó Mesterem
Azt tartya, hogy időnk elég új roszszat,
Sok új gonoszt szűlt légyen, ám de Virtust
Keveset tenyésztett újjat eddig.
Szűkség azért korunk' fogyatkozását
A' múltt idők' erkölcsivel pótolnunk.
A' jót követni nem majom-természet.
Győzd hát meg arról, hogy nem úgy van, őtet? —

H. János.

Van tétemény, a' mellyet a' hajdankor,
Közvélemény, előitélet illy olly
Virtus' nevével béllyegelt meg;
Noha tiltya, kárhoztattya a' Természet.
Kit hajdan, úgy mint Bajnokát ez vagy amaz
Virtusnak a' Világ magasztalt, tisztelt,
Azt a' mi évünk a' gonosztévők'
Sorsára, 's tán halálra kárhoztatná.

H. Mátyás.

Egy szörnyet, a' Hazának árúlóját,
Orozva vérengző kalózt, ki minden
Léptével egy Jámbort tapod, — ki minden
Tettével egy Virtust öl, egy Jót fojt el, —
Egy illy Gonoszt az embereknek
Nagy társaságából kivetni, és a'
Sátánt setét honnyába, a' pokolra
Taszíttni, mindég 's minden embervélemény,
Itélet, és törvény szerínt érdem lehet.

H. János.

Igen! de ember vélemény, itélet;
Törvény, Idő mind öszvevéve szabják
Elönkbe a' módot, miként kell annak
Történni. A' szelíd kereszténység az
Orozva gyilkoló vasat, ha eszköze
Lehetett is egykor néha egy Virtusnak,
A' vak pogányság' romladéki
Közé temette; és jaj annak!
Jaj a' kereszténynek! ki e' vak eszközét
A' régi Virtusoknak új divatba
Szándékozik megint emelni.
Vannak nekünk Törvény, 's Igazság által
Megállapított, 's meghatalmazott vér-
Itéletink, — 's becsületünk' személlyünk'
Sérelmit orvosolni bajvívásaink.
Ha hogy te bátorságot, és elég erőt
Érzesz magadban egyszer arra,
Hogy szembe szálly a' Cziliai Gróffal;
Hát lépj elő nyilván, 's kiáltsd ki:

„ A'

„ A' Ciliai Ulrik a' Királynak
Szívét, eszét megvesztegette
Gonosz ravasz tanácsok által;
A' népet ostorozza, dúllya; Hoszszú
Kortyokkal iszsza a' Magyarnak vérét.
Az elnyomottaknak panaszsza, jajja
Boszszúra lobbantotta a' Jót, Szentet,
Igazat megoltalmazni tartozó Vitézt; —
Tovább ne mennyen Ö gonosz pályáján.
Eljött az, a' ki most itélni
Fog Ö 's az emberség között;
'S ez én vagyok: szálkardra hívlak,
Idézlek én hát Tégedet, mindenkinek
Nevében, a' ki általad megbántva volt. "
Ö kéntelen lessz megjelenni akkor;
'S ha Isten által győzedelmes léssz, tehát
Méltó gyalázat, büntetés, 's talán halál
Vet véget a' gonosz Latornak.

H. Mátyás.

A' szent Igaznak e' baját megvíni,
És Nemzetünk' sérelmeit megtorlani,
Apám, nem a' szándékom, — ez forr bennem, —
Csak erőm, tehetségem hibázik még most.

H. János.

Felejtsd azért az Utikai Bajnokot.
Bízd a' Gonoszt a' csalhatatlan,
Érdem szerínt jutalmazó, fenyíttő
Bíró' itéletére. Megtalállya Ö
Minden bizonnyal jólkor a' gonoszt még.

Te

Te csak arra vígyázz, hogy kelepczéjébe
Ne kerűlly. Bizonnyal kedvez, és hizelkedik
Ő majd tenéked. Majd ölelni
Apolni fog mint gyermeket; — Ne hidgy neki; —
Megcsal, megejt. Ostorral és pálczával,
Hóhér 's poroszló módra kormányozni a'
Szabad Magyart, az ő veszett szándéka.
Az Égnek átka szűlte benne ezt az
Embertelen gyilkos pokol szándékot.
Soha még is ezt ő végre nem hajthattya,
Valameddig ősi drága szép Örökjeit, —
Arany szabadságát megoltalmazni,
Sarkallatos törvényinek Szentségét
Az életét megvetve védelmezni,
'S mindenben a' dicső Atyák' példáját
Követni, meg nem szűnik a' Magyar Nemes.
Ezt tudgya a' kalóz; azért agyarkodik
Maga 's Czimborája által a' Hazának
Minden reménnyét, — még nevendék Ifjait,
Fiatal Királlyát, testben és lélekben
Megvesztegetni. — Szép tehetségiddel
Te nagyra látszasz a' Teremtő által
Jelelve, és választva lenni.
Kerűld azért, tanácslom, a' Csábíttót.
Eszedbe tartsd rendeltetésednek becsét.
Azon fog Ö dolgozni majd erővel,
Hogy lelked ellágyúllyon, elpuhúllyon, —
Hogy szíved' érzeményi felgerjedgyenek;
Azután igen könnyen hanyatlasz, és merűlsz
A' fajtalanság' búja fertőjébe;
És — veszteségedet hijába síratod.
Ö elkövet majd, a' mi illy korbéli

Ifjat

Ifjat magához csallyon, édesgessen,
Mindent: ajánl, ígér tenéked;
Dicsér, magasztal, megkülömböztet majd.
Ne hidgy, ne hidgy te a' Gonosznak.
Kaczagd magadban elhíbázott czéllyait.
Ne vesztegesd idődet, és erődet
Hivalkodásra, vagy kaczér negédre.
Úgy élly Királyod' fényes Udvarában,
Valamint Hunyad' boldog tetőjén élsz vala,
Anyád előtt, bölcs mesteredtől
Vezetve, kormányozva; — szemmel tartván
Mindég az Istent, a' Hazát, 's a' Virtust.
Lopj, hogy ha tudsz, 's mikor lehet,
Haszontalan szolgálatodból
Időt magadnak; ám de ezt ne tékozold
Meg más egyébre, a' mi szintúgy szél 's füst;
Hanem valód' tökélletére forditsd. —
Mert mondom én tenéked: a' Teremtő
Téged' dicső pályára rendelt, —
Ha máskülömben álmaim betellenek. —
Másnál ne kívánny jobbnak és igazbnak
Tartatni: mert ez által ellenségeket
Szerzesz magadnak. Nincs becse
Az Udvaroknál a' való érdemnek. —
Tíszteld, becsüld a' Grófot és barátit.
Bátran felelly te néki; bátran
Nézz a' szemébe, a' mikor megszóllítt;
De ebnek a' gyöngyöt ne vesd: üres szót
Hánny néki, mellyben nincs velő, hogy rajt sokat
Rágódni, vagy csavarni tudgyon.
Jobb tartson együgyűnek, és gyávának
Ő tégedet, mint arra alkalmasnak,

Hogy

Hogy majd gonoszságának egy új eszközét
Kívánnya még belőled is faragni.
Te bízodalmadat ne add ott senkinek:
Mert ritka tűnemény az udvaroknál,
A' fényben, és pompában a' barátság.
Álképben, álalakban, álköntösben
Jár ott előtted minden ember,
'S őszinte képedet kaczagja titkon. —
Csak, a' ki annak mestere,
Hogy a' midőn sír szíve lelke,
Mosolyogni, és nevetni tudgyon; — és hogy,
Ha lelke átkot gondol, érez,
A' nyelve hálálkodva áldást mondgyon; —
Hogy, a' midőn keblében a' pokolnak
Sátáni tombolnak, dühödnek, Ő csalárd
Szájával idvességet, Istent,
Mennyet, Teremtőt emlegessen; —
Csak, a' ki ennek mestere,
Az boldogúl az Udvaroknál;
Annak jelenmeg a' Királyi
Kegyelmek' ékes, tarka szívárvánnya.

H. M á t y á s.

Úgy látom őket, mintha közttök volnék.
Ott megszerezhetem tehát magamnak
A' drága, hasznos, ritka kincset, mellyet
Kedves Vitézünk emberesméretnek
Nevezve, úgy tanácsol, és ajánl vala.

H. J á n o s.

Engedgye Isten megtalálnod
Ezt a valóban drága kincset!

Egykor te több hasznát veended ennek,
Mint, hogy ha tartományokat,
Koronát, ezüstöt és aranyt hagynék én
Örökül tenéked. Mert nem az
Az Úr, ki polczon ül, ragyog, 's parancsol;
Hanem, a' ki esmérvén az embert
Kivűl belől, kénnyére hajtogattya
Természeténél, ingerénél fogva. —
Csak arra vígyázz, hogy valódnak
Drágább tulajdonit ne kellyen
E' szerzemény' árrába béfizetned.

H. Mátyás.

Találok én majd abban is még módot,
Hogy megmenekszem a' gonosz Csábíttók'
Minden lesétől: úgy cselekszem,
Hogy majd ne is kívánnyon engem'
A' Czimborába béavatni.
Régente Brútus, — Római
Volt Ö is, — (Ám de majd ezért
Engem' ne mondgy megint majomnak?)
Majd szinte húsz esztendeig színlette
Magát bolondnak a' Királyi nép köztt,
Hogy a' gonosz, lator, veszett seregben,
Jó 's bölcs maradgyon Ő tovább is.
Igy tenni volna nékem is kedvem, de —
Ki nem állom, attól tartok, a' sokat majd.

H. János.

(Mosolyogva.)

Azon ne búsúlly. Jólkor elragadlak,
Megmentlek én a' körmeik közűl majd, —

Ha

Ha háború lessz a' Törökkel,
A' harczba viszlek én magammal.

H. M á t y á s.

(Örömmel.)

Olly szent, Apám, előttem a' te nagy szavad,
Valamint az Evangyéliom.
E' dőre furcsa emberek közé most
Én szinte jó kedvvel megyek már.

HATODIK JELENÉS.

Erzsébet, Vitéz, Madarász, és az Előbbiek.

E r z s é b e t.

(Sietve; indúlatosan Hunyadyhoz.)

Mit hallok, édes Apjok? — arra állanod
Nem lessz talán szükséged? — Óh szólly! —
Azt hallom, a' Király magához Bécsbe
Kívánnya Mátyást? — Átkozott
Kívánat! ördög súgta néki.
De erre rá ne álly, ha mindgyárt — —

H u n y a d y.

Szükséges a' Hazának; és ez
Elég ok arra Néked is, reménylem,
Hogy Tennen ösztönözd az elmenésre? —

Erzsé-

Erzsébet.

(Elcsügged. Fájdalmas érzeményit elnyomni iparkodik, — könnyező szemekkel néz Mátyásra, a' ki Annyát ölelgeti.)

E' gyermekemtől is tehát megvállyak? —
Kevés kötél köt engem az
Élethez; — egygyenként Te mind elvagdalod
Azt is — Te a' Hazának, a' Nemzetnek
Sajáttya és Tulajdona
Lévén, miólta öszvekeltünk,
Magaménak eddig még alig mondhattalak.
Csak édes álom ként lebegnek
Elmém előtt a' ritka boldog órák,
A' mellyeket csak lopva engedett Hazánk'
Sürű veszéllye karjaid közt töltenem. —
László fiam, mihelyt emelni tudta,
Ha nyögve is még, Attya' kardgyát, elhagyott;
'S azólta harczban és veszélyben fetreng.
Enyimnek Őt' sem mondhatom már. —
'S most ezt is elveszeszszem? — Óh kedves fiam!

(Általkolcsollya Mátyást, és indúlatosan szorongattya. — Töredező hanggal, keserűen.)

Valamintha meg nem álna a' Vitézség,
Hazafiság, és bajnokérdem
Mereven keménység, kegytelenség nélkűl? —
Valtmintha okkal móddal a' Királynak
Nem engedelmeskedni nem lehetne? —
Mi okra nézve lenne éppen gyermekem
Véráldozattya a' Hazának? —
Egyedűl csak egy Ház ontsa mindég vérét? —
Hát nincs e több Magyar Hazánkban immár? —

Hunyady.

Szilágyi Erzse! — Hunyadyné!

Erzsébet.

Értelek. —
Hijaba! mert akármiként takarjam
Hazafisággal, büszkeséggel
A' szívemet, kitör belőle
Az Anyának érzeménnye, kínnya.
Ezen Értted annyit szenvedett szív, mellyet
Gyakor halálos harczaid, veszélyid
Meghurczolának, roncsolának váltig, —
Ha eddig öszve nem szakúlt kínnyában, —
'S pedig annyival nagyobb, dühösb kinnyában,
Mennél szorosban titkolám, 's fedém azt
Hazafiúi virtusokkal, —
Az tette, hogy helyetted egy egy része
Magadnak, a' mi gyermékink
Még birtokomban voltak eddig.
De most, — — (Elharapja fájdalmát. Mátyáson függ tekintete.)
ha nem cselekszem is
Úgy, mint az árva gerlicze,
Melly fosztva lévén a' szerelmes hímtől,
'S fészkének édes költeményitől, nyög —
Hogy szinte megszakad begye, —
És tétováz, — és bújdosik; — mit használ? —
Egy még is a' Sors, — és csak egy a' fájdalom.
A' kölyke vesztett nő oroszlány,
Bár melly erős, nem képes a' fájdalmat,
Melly belsejét szaggattya, némán tűrni:

Or-

Ordíttva adgya a' vidéknek
Tudtára, a' mi bántya, gyötri. —
Ha el tudám is nyomni eddig, most már
Annál nagyobb erővel ütki, törki
Belőlem a' nagy fajdalom' mirígygye;
Mint a' sokáig rejtve voltt láng
Egy megrepedtt Volkán - gyomorból. —
(Mátyást szorongattya.)
Voltak Hazafiak, kik önnön
Magzattyokat feláldozák, és a' mi több,
Önnön kezekkel, a' Hazának.
Én ezt tudom becsűlni és csudálni;
Sőt én Hazámnak hív Leánya lévén,
Magam is, ha szükség volna, a' halálba
Tudnék ugorni értte. — Ah de!
Az Anyának érzeménnye mind más:
Ezt tí Atyák, tí Férfiak,
Nem érzitek, — megfogni nem tudgyátok;
Azért ugortok véleményetekkel
Olly könnyen által rajta; sőt gyakorta
El is tiporja azt kemény Valótok.
Az a' mi legkínosb, legédesb
A' szívnek, itt ez' érzeményben űtközik
Egymással öszve. — A' Töröktől
Nem félteném én Őt'; de — a' Sátánok —

H. Mátyás.

(Annyát ölelgetve.)
Ne félts, Anyám Te édes! engem'!
Mert nékem olly leczkét adott Apám most,
Hogy azzal én a' Poklon is keresztűl
Vágok; — kivált ha még ehez majd öszve

Szedem azt is, a' mit Mesterimtől eddig
Tanúltam, és olvastam a' könyvekben.
(Büszkén.)
Nem úgy megyek közökbe, mint gyáva
Galambfi; — ugy leszek közöttök,
Mint egy oroszlány, a' ki ámbár gyenge még,
'S fiatal; de — tartson tőle minden ember.

Erzsébet.

(Büszke öröm villámlik szemében; de hamar elboríttya megint a' szomorúság' ködgye. Végtére öszveszedi magát.)

Leczkét adott Apád eszednek. Jőjsze! hadd
Végezzem én a' többit el szíveddel.
(Mátyást karjánál fogva elvezeti.)

Vitéz.

Felséges Aszszony! Nemzetek'
Országok' Annyának teremtett nagy szív! —
Szerelmes, édes, boldogíttó
Feleség! — szerelmes, lelkes, édes, bölcs Anya! —
Egyedűl Hunyady érdemelt meg Téged'! —
Egyedűl csak illyen gyermekek
Lehetnek illy Anyára méltok! — Róma
Oltárt emelt az illyeneknek hajdan.

Hunyady.

Ő értte a' sorsot vezérlő
Istennek én valóba' sokkal tartozom. —
Tí hív Barátim, János és György! — ketten
Legyetek Fiamnak Bécsbe kísérőji.
János Te jól tudod, mit érzek, gondolok.

Add

Add által Ötet a' Királynak;
Mond néki, hogy ezen Kezesség mellett
Hitesse el végtére már magával azt:
Hunyady emberséges ember;
Baráttya, híve holttig a' Hazának;
Szolgája híve a' Királynak,
Míg Ö is Attya, híve a' Magyarnak.

M a d a r á s z.

Ketté van a' szívem szakadva mostan:
Fele egygyik a' tiszteltt Atyáé,
Kihez lekötve érzí a' szivem magát
Sok érdem, hála, és barátság által;
Fele másik a' kedveltt fiúé, a' kihez
Már születése ólta vonsza szívemet
Egy titkos édes érzemény.
Egyképp' sovárog szívem, — azt őrízni, —
És Téged' is szolgálni, mint igaz barát.

H u n y a d y.

(Jobbjával Vitézt; Ballyával Madarászt fogván.)

Bízzuk, Barátim, Ötet Arra; a' ki,
Valamint az Égnek, Földnek, és Tengernek, úgy
Minden parányi Fűnek és porszemnek, —
Minden Madárnak, légynek, és féregnek, —
Egy hangyabolynak éppen úgy,
Valamint ezen roppantt Világnak
Gondgyát akarja, tudgya is viselni.
Bízzuk csak a' Míndenhatóra Ötet:
Elfogja Ö intézni sorsát. — Mennyünk! —

(Elmennek.)

NEGYEDIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

(Buda. Hunyady' Háza.)

Hunyady János, Széchy Diénes, Vitéz, Ország, Perényi, Bátory.

Hunyady.

Barátim! a' Nemzet' javára czélzó
Kívánatink betellyesedtek némelly
Részről; de haj! — sok hátra van még.
Egyéberánt ez kezdete
A' többinek. — Lejőtt közünkbe a' Király;
Egygyütt az Ország' Rendei;
A' Vármégyék' követtyei:
A' nagy Tanács, melly a' Magyarnak sorsát
Most nagy időre fogja, jól vagy roszszúl
Intézni, elkezdődik. Engedgyétek,
Hogy tudtotokra adgyam én előbb itt
Mind a' Hazának, mind magamnak ügyét,
Melly egy nyomon megy búra és örömre.

Ér-

É r s e k.

Szükséges ez.

O r s z á g h.

Kérünk is erre, Hunyady!

B á t o r y.

Fáj, 's a' harag, 's bú engemet már szinte
Megemészt, ha azt meggondolom, hogy annyi van
Elrontva, a' mit helyre hozni
Most már bajos, vagy még talán
Lehetetlen is lessz. —

H u n y a d y.

Illy Zavart
A' Nemzetekben, rész-szerínt a' gyarló,
De legnagyobb részt a' gonosz, irígy, ravasz,
És csalfa emberek szereznek. —
Voltam Barátim a' Királynál: mondhatom,
Igen kegyes volt. Mentegette
Magát. De hidgyetek szavamnak:
Nem változott; — a' régi Ö még most is.
A' szíve jó; söt mondhatom még azt is:
Nem szinte ellenségem Ö énnékem.
Hazánk szerencsés lenne Ö alatta, ha
A' Cziliai a' nyakán nem ülne;
De a' gonosz lélek, ki már eröt vön
Természetén, és szüntelen sarkallya,
Mindenkor arra fogja venni, a' mire
Akarja, ezt a' gyáva gyenge gyermeket.

P e r é n y i.

Elég baj, és bú ez minékünk! —

Hu-

H u n y a d y.

Egyedül az Országot, 's Királyi trónust
Megdönthető veszély vehette arra
A' Czimborát, hogy ellenem,
És házom ellen szüntelen felvonva
Tartott irígy nyílát bekapja mostan,
'S elrejtse, a' míg majd megint
Eloszlik a' nagy fergeteg. —
Mosolyogva kedvez nékem Ulrik,
Csak hogy felejtethesse vélem
A' múlttakat. Barát alakban
Jár-kél előttem. Esmerem
Azonban a' gonoszt, — az álnok Sátánt,
Leánya, ifjabbik fiamnak
Mátkája, a' ki által a' gonoszt én
Inkább Hazámhoz, mint magamhoz
Kívántam úgy lekötni, hogy ne ártson, —
Meghalt. Talán az Ég maga
Nem akarta. —

B á t o r y.

Kár volt volna is valóban,
Ezen Hazánk' javára támadtt fajnak
Amaz ördög' ágyából esett poronttyal, —
Ezen becsületes, nemes, jó vérnek
Amaz átkozott, gyűlölt, gaz ember vérrel
Úgy őszvekorcsosodni. Jól esett így:
Megrontaná az ezt; 's amabból
Soha még is ez jót nem tehetne.

H u n y a d y.

Most már közelget a' Török rettentő

Ha-

Hadával, a' magyar határon dörget
Majd minden órán. 'S a' Király —
Ámíttva lévén a' gonosz súgallók'
Tanácscsa által, most — midön már a' karunk
Kinyújtva védelmünkre, eltökéllve
Életre és halálra, ottan kellene
Állnunk ez ellenség előtt, — még most jön
Budára, azt kérdezni, hogy 's miként lessz? —

É r s e k.

Roszszúl vagyunk; — de el ne csüggedgyünk még.

H u n y a d y.

Én, a' mi szívemtől, eszemtől,
És birtokomtól csak kitellett, mindent
Megtettem, ezt előre látván.
Némelly Barátim' és Megyék',
Segéd iparkodása által tíz ezer
Vitézt szereztem öszve, 's már esztendeje,
Hogy tartom őket a' magam költségén, —
'S gyakorlom és készíttem őket
A' véres, elkerűlhetetlen harczra.
Szeged körűl, ott táboroznak,
Felosztva több csapatra. K a n i z s a y,
H o r v á t h, B o d ó, és R o z g o n y i
Vannak velek Hazánk' szerencséjére.
Feleségem Erdélyben, Hunyadon 's Déván
Maga gyüjti a' Vitézeket.
M a d a r á s z barátúnk a' Segédgye,
Hadnagygya: Mert Hazánknak e' nagy szívű,
Lelkes Leánya a' Hunyady, és a'

Szi-

Szilágyi Zászló - allyt maga
Kívánnya felkészítteni.
Szépen segíttik Ötet ebben
A' Toldy, Bethlen, Ugron, és a' Barcsay.
E' Hős - sereg már kész Vitéz,
És a' mi legszebb, mind Nemes jobbára.
Szükséges, és igen tanácsos
Volt nékem egy illyen Sereggel minden
Esetre készen várnom a'
Gyanús Jövendőt. Tudtam én azt,
'S mondottam is több ízbe' néktek,
Hogy nagy veszélyt kohol Mohammed ellenünk.
'S tartottam attól, hogy Hazánk
Majd védelem nélkűl talál maradni, ha
Magunkat a' Törvénynek illy viszszálkodó
És késedelmes végrehajtójára,
'S egymás között vetélkedő, írígykedő,
Pártoskodó Urakra bízzuk. — Jó, és
Szent a' mi törvényünk; de mit használ, ha nincs
Foganattya, a' mint kellene? —
Barátim! adgya Isten, úgy ne
Legyen! — de meglássátok, úgy lessz, a' mint
Már rég' gyaníttám: — Ők az átkozottak
Hazánkat is még készek elveszeszteni,
Csak hogy Hazámmal veszszek én is.

V i t é z.

Időnk, igaz, sok rossznak a' szülője
Volt eddig; azt még sem hiszem,
Hogy a' midőn reá kelend majd a' dolog;
Szeretett Hazájának javára
Minden Magyar kezet ne fogjon mégis.

Hu-

Hunyady.

Kezet fogánk lám mí is egymással most;
De felmerem rá tenní idvességemet,
Hogy a' midőn kezet fogánk is,
Volt már közöttünk ollyan, a' ki
Legott, 's legakkor már egészen
Ellenkezőképp' érezett, gondolkodott.
Azért Barátim, rajta tellyes szívvel! —
Én nem taníttok arra senkit
Közűletek, miként segittsen
Most a' Hazán; megbántanám én
Ezzel hazafiságtokat;
Csak arra kérlek Títeket: ne hidgyetek
Akármi tettnek, szónak, és látszatnak.
Minden csalárdság, tettetés részekről. —
A' szent kereszt, — édes Hazánk legyen csak
Vezére, Intézöje, Táplálója
Szívünknek, és eszünknek! — És csak
Istenbe', és magunkba' bízzunk! —
Mennyűnk! 's tegyünk, a' mit lehet Hazánkért!

Valamennyen.

Barátid életben halálban! —
(Felindúlva kezet fognak egymással, és elmennek.)

MÁSODIK JELENÉS.

(Buda. A' Kiralyi vár. Ágnes' szobája.)

Á g n e s.

(Egyedül.)

Közötte vagy most a' Magyarnak, László!
És tőle környülvéve, mint
Az Égi Felség a' Kerúb seregtől.
De haj! szegény, környülvevének Téged'
A' gondok, aggodalmak is; mint ördögök
A' jámbor és ártatlan emberlelket,
Midőn fejét, szívét zavarba hozván
Szegénynek, Öt' az ingereknél fogva
Vétekre vonnyák, 's kárhozatra majd utóbb. —
És néha, mintha egy felől jó Lélek,
És más felől a' Rossz, — körülted
Forogva, incselkedve, és biztatva, —
Fenyegetve, feddve, és ijesztve
Kívánna váltva Tégedet megnyerni,
'S részére vonni, bírni, — Úgy tetszik nekem. —
A' képzelet játékot űz agyunkkal;
De nem tehetek róla; e' két képet
Kiverni — nem tudom fejemből:
Valamint Mihály az Égi Bajnokangyal
Az Isten ellen Felkelőket; —
Hunyady a' Hazának ellenségit úgy
Alázza, és tapodgya, és tiporja; —
'S valamint az Emberidvezittőt
Kisérti a' Pusztában a' Sátán, úgy
Csábíttya Úlrik a' Királyt a' trónuson. —
László! ha úgy tehetne mindég

Az ember, a' míként szeretne; —
Ha tartanom nem kellene
Ama' gonosz megtestesűltt ördögtől,
Ki a' pokolban is talán Mester lessz; —
Ha a' szerelmet, melly Tehozzád
Köt engem', én koczkára tudnám vetni; —
Ha egy reménynek bája engem'
Felvonva, és függőbe így nem tartana;
Hát én, ki rágalmazva, és megvetve
A' Félvilágtól, most nemem' gyalázom;
Ollyat követnék el talán,
Hogy a' Világ csudálna, és még áldana; —
És még dicsőség volna, — érdem,
Sőt Virtus ollyan lelki testi Kedvese
Lehetni, mint én, egy Királynak. —
Ágyos! — külömben Czafra? — nem, nem mind egy;
Nem Czafra, a' ki Egynek adgya,
Egyedűl csak Egynek a' szerelmét;
'S házas kötélbe lépni a' kedvessel,
Az egygyel olly kész, 's úgy szeretne, mint én. —
Hah! félre tőlem, lelkemet mindszűntelen
Hatalommal ostromló 's lesújtó gondolat. —
Hijába ostromolsz te engem';
Egy szép jövendőnek reménnye
Táplál, emel, biztat, kecsegtet, úgy, hogy
Magamat megadni — nem tudom még. —

(Fel 's alá jár; — ki-kinéz az ablakon.)

Most mennek a' gyűlésre. — Szép tekintet! —
Ez a' Magyar — szép és derék egy Nemzet:
Erős, hatalmas, büszke, lelkes és tüzes;
Minden kitellik tőle, a' mit
Akármi nagy Nemzetben eddig

Csu-

Csudált, dicsőített, magasztalt a' Világ.
Külömbözik ruhája, nyelve minden
Más Nemzetétől, 's csak magához
Illik, hasonlítt; mint az olly akármi
Szép, tetszetős, és kellemes, mellyről azt
Mondhatni: ennek párja, mássa nincsen. —
A' hány ez, annyi bajnok és Vitéz. Igaz,
Vérengező is a' Magyar, — de nagy 's nemes,
Valamint az állatok' Királlya,
A' büszke, nagyszívű Oroszlány.
Nagy példa ebben Hunyady; — ki tudna
Úgy tűrni, mint Ő? — olly nemes felséggel? — —
Meg hegyke, pajkos, és negédes a' Magyar:
Mínd a' telekjén nőtt szilaj, nemes mén,
Melly a' sebes szél, vagy tüzes villámként
Hordozza őtet a' Csatákban.
És a' mi legjelesb; szabad még a' Magyar:
Egy Sassereg, melly kénnyeként felleng, lebeg
Az Ég alatt. Egy illy szabad, lelkes, derék
Nemzet' királlya lenni, — hah!
Minő öröm, mínő dicsőség
Egy bölcs, erős, és lelkes elmés Férjfinak! —
Nagyobbra, szebbre, és dicsőbbre
Nem vágyhat itt az ember, a' ki
A' földi legnagyobb javaknak
Úgy érzi, mint kell, érdemét, becsét. Mert
Királlya lenni egy — amolly rabnépnek,
Millyen Mohammed a' Töröknek —
Csak annyi, mint egy öszvelánczoltt
Embercsoport felett poroszló lenni; —
Csak annyi, mint ostort emelni
Egy gyáva juh-sereg felett. — —

Sze-

Szeretve, és szívellve egy
Imilly szabad, lelkes, derék Nemzettől,
A' Félvilágot hódolásra hajtanám. —
'S hát még Királyné lenniílly Nemzet felett? —
Fiatal, kegyes, lelkes Királyné? —
Szív 's lélek a' kellem-tetemben, —
Tűzláng az agyban és kebelben, —
Ezernyi illyen Férjfiak' szívének
Szerelme, gondgya, — és imádott tárgya, —
Hová ragadsz te engemet —
Hah búja, tündér képzelet? — — —
(Hunyady Mátyás jön.)

HARMADIK JELENÉS.

Ágnes, Hunyady Mátyás.

Mátyás.

Kis Aszszony!
Bocsáss meg: — A' Felség' parancsolattya,
Hogy egy nyomot se mennyek Udvarából.
Elég nehéz, de mit teszek! —
Régen szerettem volna látni, hallani,
És tudni egy Országnak a' Gyűlését.
A' Czíliai Gróf oka. —
Pedig mit ártott volna megjelennem? —
Igen megúntam már magam'.
Nincs kedve a' Bolondnak — egygyet sem szóll.
Engedd, ha nincs terhedre, hogy
Nálad, veled lehessek egy kevessé! —

Ágnes

Á g n e s.

Iól tetted ezt, Mátyás, igen jól.
Igy majd talán könnyebben elverhettyűk
Egymásnak únalmát beszélgetéssel. —
Megvallom azt Mátyás tenéked:
Nékem Hazátok tetszik, és való igaz,
Hogy a' Magyart otthonn az Országában
Kell látni, és esmerni Nemzet-testben,
Hogy Öt' az ember érdeme
Szerínt szeretni, és becsűlni tudgya.

M á t y á s.

Örömmel értem, szép Kisaszszony, Tőled,
Hogy Nemzetünket, és Hazánkat
Kedvelled. Ám de csak kevés
Ember van a' Király körűl, ki
Így érez. Elgondolhatod tehát, melly
Nehéz, 's keserves Bécsbe' laknom Nékem. —
Akkor, midőn a' zordon Észak'
Derét, fagyát, sovány kietlen földgyét
Megúnta 's roszszallotta a' Hunn Nemzet,
'S e' langy Eget, 's mindennel áldott Földet
Kereste, és szerezte volt magának —
Vitéz erővel, tenger embervérrel, —
Nem, volt bolond Ő.

Á g n e s.

(Az ablakhoz vezetvén Mátyást.)
Nézd! amott tódúlnak
A' Rendek a' gyűlésre. Nézésekkel

Rég

Rég múlatom már itt magam'. — Csak nézzed!
Egész Budát talpon mozogni láthatd.

M á t y á s.

Mi haszna látnom? — nékem itt kell lennem!
Elég nehéz. — Egyébkor én
Örömest vagyok nálad, veled.

Á g n e s.

(Folyvást kinézvén — elragadtatással.)
Mondom tenéked Gyermek: örvendgy! —
Szép látni a' szabad Magyart
Szabad, kies Hazája' Földgyén. Örvendgy!
Te is Magyar vagy.

M á t y á s.

(Büszkén.)
Az vagyok.
Örvendek is, hogy az vagyok.
Nem is szeretnék én Magyar nem lenni,
Miólta eltűnt a' Görög 's a' Római
A' Földtekéről. Hajdan én ezek közűl
Egygyik szerettem volna lenni.
Most senkivel már nem cserélnék
Én Nemzétet, Hazát. — Ha a' Király, és
A' Cźíliai Gróf is így
Érezne, gondolkodna — —

Á g n e s.

Hidd el:
Így érez a' Király. Csak a' szomszédok

Gyű-

Gyűlőlik a' Magyart; irígylik néki
A' szép Hazát, arany szabadságot, 's mind
Azt, a' mit a' Magyarra, testi lelki,
'S polgári létét, és valóját,
Sorsát, szerencséjét tekintve, olly bő
Kézzel pazarlott a' kegyes Természet.
Holott azon lennének inkább,
Hogy azt magoknak megszerezzék ők is.
Annak szokott Irígygye lenni mindég,
Ki sok javakkal bír, szerencsés, boldog.
Illyen szeress te lenni inkább, mint sem az,
Kit szánni, és sajnálni szoktunk.

M á t y á s.

Szeretek Tevéled lenni; mert baráttya
Vagy a' Magyarnak; és — noha — —
(Megháborodván magában, elharapja, a' mit mondani akart. Elmerűlve szemléli Ágnest.)
Te valóba' szép vagy; — és nem is vagy olly rossz,
A' míllyén a' sok Rossz között lehetnél.

Á g n e s,

Szép lenni, — rozsz nem lenni — Hm! még
Igen kevés magában':
(Kinéz ismét.)
Eh! Mátyás! mikor
Majd ollyan ember léssz Te is? —
'S egy léssz az Oszlopok közűl,
A' kikre támaszkodni fog majd a' Hazád? —
(Kegyes szíves hanggal.)
Mátyás! belőled, hogy ha el nem romlassz,
Valahára nagy ember lehet még;

Ha

Ha ember és idő ki nem forgatnak
Természetedből.

M á t y á s.

Nem de úgy, ha
A' Cziliai Gróf' nyomát
Fogom követni? —

Á g n e s.

Mentsen Isten attól!
Maradgy te Hunyady. — Beszéllyünk másról.

M á t y á s.

Egygyet szeretnék én Tetőled kérdeni;
Rég hordozom már nyelvemen;
De — nem merem kimondani.

Á g n e s.

Kérlek, ne szólly a' Cziliai Grófról.
Embert itélni nem szokásom;
Nem is tanácsos ez, kivált
Az Udvaroknál. Latra kell
Itt tenni minden szót előbb,
Hogy sem kimondgyuk azt, — legyen dicséret,
Legyen gyalázat. A' ki közre
Bocsáttya, a' mit gondol, érez, —
Sok bajt szerezhet itt magának.

M á t y á s.

Eh! nem
A' Cziliai Grófot értem én itt.

Magad felől akartam én, — 's fellyül reá
Tennen magadtól egygyet — egy
Valamit, — ha meg nem sértenélek —
Megtudni. Ám de majd talán
Meg is neheztelsz még reám? —
Holott az Isten mentsen attól,
Hogy Tégedet megbántani
Szándékom, és okom lehetne.
Mert Tégedet, meg a' Bolondot, — mondom
Lelkemre! legjobban szeretlek itten.

Á g n e s.

Haha! Furcsa társaság! — De mondhatom, jó
Egy gondolat, mert — —
(Szivből kacżag.)

M á t y á s.

(Ágnes' nevetésén felakadva, egy kis bizodalmatlansággal.)
Értem, a' Király után:
Mert a' Királyt csak tartozik
Szeretni minden ember Országában.
(Megháborodik önnön beszédgye felett.)

Á g n e s.

Elő beszédedből itélvén, furcsa
Lehetne, a' mit tudni kívánsz tőlem.
Ha engem' illet a' dolog, — szólly! —

M á t y á s

(Gondolkodva néz Ágnesre. Szíves hanggal.)
Apád, Anyád, mondmeg, van-e? —

Ágnes

Á g n e s.

(Sohajtva.)
Apám, Anyám rég elhalának.
Még gyenge gyermek voltam én, hogy
Árván maradtam.

M á t y á s.

Férjfi tesvéred sincs? —

Á g n e s.

Nincsen, nem is volt. Mért? — mi okból kérded ezt? —

M á t y á s.

Mindgyárt gyaníttám; mert ha csak
Egy élne is közűlök —

Á g n e s.

Akkor árván
Én nem maradtam volna.

M á t y á s.

Nem volnál itt.
Mert meg nem engedné Tenéked egygyik is,
Hogy a' Királynál légy.

Á g n e s.

Tenéked
Apád, Anyád, Testvéred élnek; 's mégis
Itt vagy szegény Mátyás te! — A' Sors,

A' környűlállás gyakran ollyan helyre
Tesz minket, a' hová nem illünk, 's a' hol
Mintegy lekötve mégis ott tart; —
Honnan, ha rajtunk állana,
Mí meszsze futnánk.

Mátyás.

(Indúlatosan, bizodalmasan.)
Fuss tehát, óh Ágnes! az
Istenre kérlek, fuss! — akárhová, csak
Hogy meszsze innen: mert egész Világ azt
Gyaníttya, — sőt azt tartya is felőled,
Hogy — a' Királynak Ágyosa
Vagy; 's ezt nehéz elhinnem. Olly igen derék,
Szép 's jó teremtés. — Óh be bánnám! —
Szeretlek, — és becsűllek, és sajnállak.

Ágnes.

(Méregre lobbanva, egyszer 's mind megháborodva a' mondottnak valósága felett.)
'S osztán? — ha hát úgy volna is? — Tanúldmeg
Te hegyke Ficzkó: nem szabad, nem illik
Tenéked, illyeket beszéllni.
Illy vakmerő rágalmazás
Még a' Bolondnak is tilos; — megütné
Patvarkodó nyelvét az Udvarmester.
Köszönnyed éretlen, tapasztalatlan
Korodnak egyszer, hogy fenyíttő ostora
Alá nem adlak én is oktatásra.
Ha így ereszti nyelved a' fúlánkot,
Hát nem sokára benn szakad —
(Haragosan elindúl.)

Mátyás

(Kezénél ragadgya Ágnest, és megtartóztattya.)
Bocsáss meg!
Kérlek, bocsáss meg! — Tégedet megbántani,
Mondom becsűletemre, nem volt semmi
Szándékom. Azt magamba' mindgyárt sejtém,
Hogy nem cselekszem jól; — azért tűnődtem
Magamban olly sokáig; és
Csak Tenn magadnak biztatása vett reá,
Hogy szóllyak. A' jó vélemény, melly
Szívemben olly erős erántad, 's a' rossz
Hír, melly az emberek között susogva jár
Felőled, én bennem soká' küszködtek. —
De most akármit tartsanak felőled
Az emberek; balúl itél,
'S nem esmer, a' ki tégedet rossznak tart.
Én annyi jót tartok felőled,
Hogy Benned, Általad javúlni gondolom
A' Roszszat is. Bocsáss-meg óh Kisaszszony! —

Ágnes.

(Ellágyúlva tekint Mátyásra; tűzesen megcsókollya, 's magát kezeiből kiragadván, sebesen elmegyen.)

Mátyás.

(Egyedűl. Ámúlva néz Ágnes után.)
Így, még miólta itt vagyok, nem jártam.
Nem volt okosság tőlem, így kinyílnom. —
Vétettem, édes jó Apám,
Most a' Te bölcs tanácsod ellen:
Többet beszélltem, mint sem illet 's kellett.
De néha némelly érzemény és gondolat,

Akár-

Akármiképp' rejtsük, takarjuk,
Erővel is kiüt belőlünk;
Valamint magát kicsapja a' sokáig
Elfojtva voltt láng; rekkenő zárából,
Ha rést talál. — — 'S én még is élek, és halok
Mellette, hidgyen más akármit:
Ez az Ágnes — Aszszony vagy Leány,
Maga tudgya, — bátor Ágyosa
Is a' Királynak, lelkes, elmés, szíves,
Jó egy Teremtés: — Ö Atyámnak,
És minden emberséges embernek jó
Akarója; Ellensége, bár ha titkon is,
A' Cziliai Grófnak, és azoknak,
Kik véle egygyet értenek: Mert ennyit
Kitanúltam immár én is itten. —
Fejemben a' sok gondolat —
Keblemben a' temérdek érzemény, mint
Bizgattya, — mint mozgattya, hajtogattya
Valómat! — És nékem szegény
Fogoly-madárnak itt kalitkám' veszszejét
Kell rágnom! —

(A' földre toppantva mérgében.)

El szököm, ha még soká' tart. —
E' csúfos emberek között
Megúntam immár élni. — Enni, inni,
Alunni, ásítozni, únatkozni,
Fanyalogni, — Szajkó, vizsla lenni, és majom; —
És ezt alíg végezni estve,
Reggel meg' újra kezdeni, —
Ez nem szabad magyar Nemesnek, Úrnak
Való; — rabélet, szolga sors ez. —
Óh mennyivel szebb-'s jobb valál te

Hu-

Hunyad' szabad vadonnya ennél! —
Gyönyörű magánnya völgyeinknek! —
Susogó homállya erdeinknek! — —
Hah! melly nehéz, bajos, keserves,
Megérni, nőni és szabaddá lenni! —
Ezen falak közt, olly nehéz lélekzetem,
Valamint azé, kit nem sokára
Hóhérnak adnak által a' tömlöczből. —
Elmengyek egy szegletbe, honnan a' Dunát
Bátyám felé lemenni látom.
Bár engem is levinne ez Nándorba! —
(Elmegyen)

NEGYEDIK JELENÉS.

(Buda. Az Ország' Palotája; közepén a' trónus.)

A' Király, Hunyady János, Széchy Diénes, Vitéz, Gara, Cziliai Ulrik, Országh, Perényi, Ujlaky, Bátory, Bánfy, Giszkra, Thuróczy, Kapisztrán. — Több Püspökök, Káptalanbéliek, Vármegyék' Ispánnyai, Vármegyék' Követtyei. — Utóbb Rozgonyi Rajnáld.

(A' Király a' trónuson ül. A' Cziliai Gróf jobbról mellette, de a' renden kivűl áll. — Jobb felől állanak az Érsek, Vitéz, a' Püspökök, Káptalanbéliek, Kapisztrán János, rendben. — Bal felől Hunyady, Gara, Ujlaky, Országh, Perényi, Bátory, Bánfy, Giszkra, Thuróczy. — A' többi Urak jobbról, balról, vegyesen állanak. A' Király feltett Kalpaggal; a' többi mezítelen fővel.)

Ki-

Király.

Kívánta 's kérte a' Magyar Nép, hogy a'
Törvényhozó Test egybe gyűlvén,
'S tanácsba vévén trónusunknak,
'S kedves Hazánknak állapottyát,
Módot, határt, rendet talállyon, szabjon,
És hathatós Intézetet, Végzést tegyen
A' Nemzet' és Ország' javára.
E' trónusunkhoz, és személyünkhez hív,
Nekünk valóba' kedves, és azért külön
Királyi kegygyel pártfogott Népünknek
A' Sorsa, boldogsága mindég
Fő tárgya, gondgya a' mi kormányunknak.
Azért örömmel tellyesíttyük
Kéréseket, hív Rendek; úgy hozván ezt
Királyi tisztünk, 's a' Haza' törvénnye
Magával. A' hely, és idő itt van tehát. —
(Háromszori Vivát! kiáltás zeng a' Palotában.)
Nagy és sok, a' miről tanácsot tartani,
Végezni, 's törvényt szabni szükség volna;
De a' veszély, melly a' Hazát és trónust
Feldúlni olly gyorsan siet, nem engedi,
Most másra is terjesztenünk gondunkat,
Mint arra, hogy' 's miképp lehessen, 's kellyen
Magunkat oltalmazni, védelmezni.

Hunyady.

Felséges Úr 's Király! Nemes Hazafiak! —
Szeretni és gyámolni szükség a' Hazát,
Ha azt akarjuk, hogy megállyon; —
És ezt szeretni abban áll, hogy ennek

Ja-

Javát, szerencséjét, dicsőségét, nevét,
Hírét, hatalmát, 's minden egy tagjára
Egyképp' kiterjedtt boldog állapottyát
Minden kitellő, sőt ha kell, erőltetett
Embertehetségünkkel eszközöllyük, —
'S ha megszereztük, szorgalommal
Fenntartsuk, és midőn lehet, még
Fellyebb emellyük. — A' Hazafiúság
Mindgyárt utánna annak, a' mivel mí
Éltünk' Urának tartozunk,
Legfőbb, legelső szent kötelessége,
Legfőbb, legelső érdeme
Is minden embernek, ki társaságban él.
'S ez a' fejétől fogva legparányibb
Részéig egyképp' illeti
Valamennyi tagját a' Hazának. —
A' hív 's igaz Hazafiúság,
Valamint az Idvesség, nehéz,
'S nagy áldozattételt szeret, kíván, 's okoz: —
Mindenkor azt kivánnya, hogy az ember
Magát egészen megtagadván,
Minden tehetségét, vagyonnyát,
Legkedvesebb indúlatit,
Örömét, gyönyörűségeit,
Magát, Övéit, életét, és vérét
Elszánnya 's felszentellye a' Hazának. —
Soha meg nem állhat a' tag, a' rész, hogy ha
Az Egész hanyatlik. — Isten láttya lelkemet,
És annyi részt engedgyen országában,
A' mennyit ebből szívem érez, —
A' mennyit ebből tenni mindég kész valék, —
A' mennyit ebből tettem is mindenkor,

Mi-

Midőn Hazafitársaim
Velem egygyet értettek, 's nekem
Segédkezet nyújtának életemben!

(Zajognak az Urak.)

T ö b b   U r a k.

Az Isten áldgya Hunyadyt! —

(A' Cziliai Gróf és Czimborája testállása, ábrázattya, tekintete által nyílván, de szó nélkűl jelenti írígységét. A' Király csendesen néz tétova, és hallgat. Hunyady szóllani akar.)

V a l a m e n n y e n.

Hallyuk Hunyadyt, hallyuk! hallyuk! —

H u n y a d y.

Nem kérkedésből mondom én ezt; minthogy
Gyarló tehetségem soha
Nem is érhetett, akármiként
Erölködött, kívánatimmal. Balra ne
Magyarázza senki. Sem pediglen
Kételkedésből, mintha azt gondolnám,
Hogy senki, vagy igen kevés
Hazafi osztyameg velem
Ezen hazafiúi érzeményt; vagy
Hogy itt közöttetek kevés
Olly jó 's igaz lelkű Hazafi volna,
Ki szent kötelességinek mindenkor
Kész lenne, és gyors megfelelni.
Azért hozám én ezt elő, mivelhogy
Illy nagy veszélyben, a' miólta áll, soha

Ed-

Eddig Hazánk és Nemzetünk nem forgott;
'S olly áldozattételre, mint most, még soha
Szűksége eddig nem vala. —
Soha úgy szeretni a' Hazáját, mint most,
Szűksége nem volt eddig a' Magyarnak.
És a' veszély most annyival nagyobb, mivel
Egész Kereszténységnek ügye, sorsa
Létünkkel öszve van kötözve. —
Mohammed, a' kevély, hatalmas, és dühös,
Két száz ezer boszszút lehellő Néppel,
'S temérdek, eddig a' Világon
Még esmeretlen, gyilkoló, pusztíttó,
'S vesztünkre most gondoltt, találtt új
Hadi szerrel áll Hazánk előtt. Egy
Ijedelmet, és ezer veszélyt terjesztő
'S menttébe' mindent szerte rontó fergeteg.
Kezében a' Rácz Tartomány, a' Várak, az
Arany 's ezüst bányákkal egygyütt immár. —
Jön eltiporni a' keresztény népeket;
Jön eltapodni a' Magyart;
'S a' rendre feldúltt trónusoknak
Vérrel borított omladékin
Magát egész Világ' Urává tenni.
Keveselli, a' mit elrabolt már, a' Görög
Császári széket a' kevély.
Európa' szívében szeretne
Minden Király felett uralkodó egy
Császárja lenni a' Világnak. — Mindgyárt
Sejtettem a' Szendrői harcz után, hogy
Ide megy ki sokra, nagyra vágyó dölyfe.
A' kémek által annyi hírt
Vevék utóbb, hogy büszke szándékáról

Bi-

Bizonyos lehettem már egészen. —
Tisztem szerínt közöltem én legottan
A' dolgot a' Rendekkel, a' Királyi
Tanácscsal. Állyon itt elő az, a' ki
Mondhattya, hogy nem tudta, nem hallotta ezt? —

(Mélly csendesség)

A' Pór beszélli a' falúkban, 's retteg.
A' vén imádkozik, 's halálra készűl; —
A' gyermek egymást a' Törökkel
Ijeszti, 's bujdosásra barlangot néz; —
Csak mí, az Ország' Rendei
Vagyunk hitetlenek, tudatlanok, vakok. —

(Zajogni kezd a' Gyűlés; de Hunyady' szavára legottan lecsendesedik.)

Könyörögve, kérve, feddve és dorgálva
Sürgettem én a' Hadra készűlést; de
Haszontalan! nem csak szavamnak nem volt
Foganattya; inkább életemre törtek
Némelly irígy Viszszálkodók,
'S kevésbe múlt, hogy áldozattyok nem levék:
És mért? — azért, mivel Hazámat,
'S Királyomat jobban szerettem, mint ők. —
Sírt bennem a' lélek Hazámért,
Remegett hazafiúi szívem;
Mélly búba volt merűlve a' Hit 's Vallás;
'S a' jámbor emberség, kimarva
A' sok gonoszság által a' keblemből,
Majd végbucsút vett volna immár tőlem. —
Az Isten életem' megoltalmazta; de —
Talán azért, hogy elveszett Hazámnak
Bús romladékain hasadgyonketté

Egy-

Egyedűl Hazám' és Nemzetem' javáért
Élő — haló szívem. —

(A' Gyűlés megindúlva hallgattya Hunyadyt, ki kis ideig gondolatokba merűlve leszegzi szemeit. A' csendeséget csak a' szívbéli megindúlásnak töredezett hangjai szakasztyák félbe.)

É r s e k.

Reméllyünk!
Könyörűlni fog rajtunk az Isten.

H u n y a d y.

(Beszédgyét folytatván.)

Én nagy reményű, koronás Királyunk'
Képét viselvén, 's a' Magyar Nemzetnek
Fejdelmi kormánnyát vezetvén,
Tisztem szerínt, a' környűlállásokhoz
Képest, Királyom' 's Nemzetem' nevében,
Segédhadat kerestem a' szomszédban:
Minden keresztény Nemzetet 's kormánnyát
Megkértem és meghívtam a' nagy
Viadalra; 's hogy annál nyomosb
Legyen szavam, megkértem én előre
A' szent Atyát is: lenne közbenjáró
Ezen közönséges veszélyben, ügyben;
Buzdíttsa, intse a' keresztet tisztelő
Egész világot felkelésre
Mohammed ellen. Megtevé a' szent Atya:
Sürgette a' Fejdelmeket:
Buzgó imádságot, könyörgést rendelt
Mindenható Urunkhoz, Istenünkhez;
Tellyes bucsúkat hírdetett, 's keresztliadat,

A' mellyet öszveszedni, és vezérleni
(Kapisztrán Jánosra mutat.)
E' jámbor, érdemes Barátot, a' szent
Egyház' fiját, 's a' szent Keresztnek Bajnokát
Küldötte: 's ez minden segédünk eddig.
Mert senki más fel sem veszi
Ügyünket. A' Császár fogadta volt ugyan,
Hogy tíz ezer segéd sereggel fogja
Majd a' Pogány ellen nevelni
Erőnket, a' midőn reá kelend; de most —
Már viszszavonnya Ő is, a' mit
Ígért; 's ha még utóbb segítt is minket
Önnön javára nézve, — már késő lessz! —
Egyedűl magára van tehát hagyattva
Egészen a' Magyar. Magának
Kell hát Magáért, trónusáért,
Sőt, a' mi több, egész Kereszténységért
Bajt víni. Hogy' 's miképp' fog ez történni? —
Miképpen áll majd egy marok magyar Vitéz
Egy olly temérdek nagy Seregnek ellent?
Melly, a' midőn egy testben áll,
Magába' már egy Nemzet — országot lep;
'S midőn kiterjed, egy Világrészt ont el. —
Szilágyi, és László fiam tíz
Ezered magokkal őrzik a' magyar határt.
Nándorba várnak engem' a' sereggel.
Némelly Hazafiak' 's Megyék'
Buzgó segítségével én is tíz ezer
Vitézt szereztem, többnyire
Nemest. Szegednél táboroznak.
Tökélletes Vitézek immár.
Ezeket magam költségein

Gyű-

Gyűjtöttem, állítottam, és tartottam,
'S gyakoroltam a' fegyverben eddig.
Többet tehetni nincsen immár módom.
Mindent feláldoztam Hazámnak;
Egyedűl csak a' mindennapi
Kenyerem maradtt magamnak értékemből.
(A' Rendek megilletődnek.)

A' Rendek.

Éllyen Hunyady, a' Hazának Attya! —

Érsek.

Óh Példa, mellyhez csak kevés
Hazafi szívnek lángja csap fel! —
Most nem hiszem már, hogy csak — Egy is
Lehetne köztünk ollyan, a' ki ennyi
Dicső hazafiúi tett után is
Kétségbe merné hozni Hunyadynak
Napnál világosb érdemit.
Isten ne engedgyen reánk még
Több olly időket jönni, a' mellyekben új
Vetélkedés, viszszálkodás, Irígység
Gyökerezzen a' Hazafiak' szívében.
Szomorú következésit
Kiki láttya most már. Adgya Isten, hogy ezen
Kárán meg' újra megtanúllya a' Magyar,
'S örökre a' szívébe' tartsa,
Melly káros a' Közjónak az
Egyenetlen, ellenséges indúlat, ha
Az lábra kaphat egyszer a' Nemzetben,
És többfelé szaggattya a' nagy Testet,

Melly-

Mellynek fejétől fogva a' legkissebb
Ízéig öszveállni, fogni,
'S egészen Egynek lenni volna szükség.
Szint illy idők' következése
Volt egykor a' Tatárok által
Okozott veszély is. Egy Hunyady a' Hazát
Még akkor is meg tudta volna menteni.
De illyen embert egyszer ád csak minden
Nemzetnek a' Mindenható Úr Isten.
Sokkal nagyobb most a' veszély, mint akkor:
Mert a' Tatár múlólag ért csak minket;
De a' Török fészekre kíván mostan
Nálunk verődni, és — talán örökre. —
Uram Királyom! 's tí Hazámfijai!
A' mit Calistus szent Atyánk' nevében,
Úgy mint követtye, — máskülömben, mint magyar
Egyházi Főrend, itt Tinéktek mondanom
Tisztem szerínt is kellene,
Megegygyez azzal, a' mit itt Tinéktek
Hunyady mondott, 's mondani
Fog még; azért én hallgatok mind erről.
Ne vesztegessük sok beszédre
A' drága, nagy történetekkel terhes
Időt, mikor csak tettek által
Reménylhetünk már boldogúlást. — Én is
Hazánknak, és egész Kereszténységnek
Nevében arra kérlek, intlek Títeket,
Hazámfijai, hogy ne késsünk! — Rajta!
Egész erővel, és lélekkel! —
Állyunk ki 's öszve, mint Atyáink hajdan.
Rontsuk meg azt, ki dúlni készűl minket.
Tartsunk tanácsot, ám de csak

Rö-

Rövidet: — mi által, hol, mikor, mit és miképp'
Kellyen 's lehessen végre vinnünk.
Azután utánna! rajta öszveséggel! —
Óh vajha immár ott lehetnénk! —
Bizzunk az Istenben, 's utánna
(Hunyadyra mútatván.)
Ezen Világ tiszteltte nagy Vezérben.

G a r a.

(A' Királyhoz.)
Szükséges a' jelenvaló
Veszélyre nézve rendelést, íntézetet
Tennünk; 's ha Felségednek úgy fog tetszeni,
Jó volna gondolóra, és tanácsba
Vennünk, ha hát személyesen felkellyen-e
Most a' közönséges magyar Nemesség? —
Elég-e ez Hazánknak oltalmára,
Vagy még egyéb módokhoz is kellessen
Nyúlnunk? — Hunyady, Ujlaky,
E' két tapasztaltt, nagy nevü,
És több csatákban győzedelmes Hadvezér,
Legjobb tanácsot fognak adni.

U l r i k.

(Kevélyen.)
Én, a' mi engem' illet, a' felséges
Trónusnak oltalmára, és fénnyére
Ezer lovas Vasast ajánlok.
Mind régi Hősek, 's több jeles harczokban
Forgott Vitézek. A' kiket, mint eddig, úgy
Folyvást tovább is, a' magam költségén
Tartók Királyomnak javára.

G a r a.

(Cziliai Ulrikhoz.)

Uram! Te a' királyi Felség 's trónus
Eránt való hívségedet mindeddig is
Már szembetűnő tettek által mútatád –
Meg a' Világnak. Senki sincsen,
Ki ezt tagadni tudgya. De
Ezen valóban nagy 's nemes,
Fejdelmi nagyságos Nemedhez illő
Fényes Hazafiúi tetted minket
Új tiszteletre bír Erántad. És én
Kötelesnek érzem arra, mint Nádor, magam',
Hogy e' dicső segéd ajánlást Néked
Nyílván, egész Ország' nevében
Itt megköszönnyem. Én is, a' mi
Vékony tehetségem szerínt kitellik,
Örömmel áldozom Hazámnak.

B á t o r y.

(Felindúlva, boszszús haraggal.)

Dicséretes minden kicsiny, minden kevés,
A' mit Hazánknak áldozunk. De hogy ha mí
A' drága szűk időt imígy, egymásnak
Dicséretére vesztegettyük;
Hát a' magasztalás' hiú füstyében
Meg sem talállyuk majdan a' dolognak
Velejét. Hunyady tíz ezer Vitézt adott.
'S miképpen adta és mikor? —
Midőn gyalázatot, halált koholtak
Hazafiúságára, életére? —

(Váltva mérges szemekkel nyílazza a' Cziliai Ulrikot, Garát, Ujlakyt, Bánfyt, Giszkrát.)

Eszünk-

Eszünkbe sem jutott, dicsérni Őtet.
Nem is csudálom: mert naponként
Hozzá vagyunk már szokva, Őtet,
Nagyot, dicsőt mívelni, látni.
Mint a' napot dicsérni, sem jut
Eszünkbe, ámbár tőle vesz naponként
Az egész Teremtés életet, tenyészetet.

(A' Gyülésnek nagyobb része jelek által jóvá hagygya Bátorynak beszédgyét. Zajogni kezdenek az Urak; de midőn észre veszik, hogy a' Király szóllani akar, mind azt kiáltyák: hallyuk! hallyuk!)

K i r á l y.

(Hunyadyhoz.)

Nagy érdemű Hunyady! tartsd meg
Tovább is Országomnak eddig
Olly híven, és dicsőn viseltt kormánnyát.
Vegyed Királyod' és Hazádnak
Köszönő szavát, és hála érzeménnyét
Szolgálatid' díjjába nyílván tőlem.
Tisztedbe itt most újra béiktatlak:
Te légy ezen túl is magyar Népemnek
Kormánnya, 's Fővezére minden
Seregimnek a' dölfös Mohammed ellen.
Rád bízom Országimnak oltalmát. Úgy
Cselekedgy Te, intézz, a' miként legjobb lessz.
Rendelly, parancsolly a' nevemben.
Vegyed fel a' dolgot, 's közöld az
Itt egybegyűlt törvényhozó
Hatalommal.

(Örömzajra fakad az egész Gyűlés, Hunyady' ellenségeit kivévén.)

Érsek.

Éllyen jó Királyunk!

Valamennyen.

Éltesse Isten a' Királyt!
Éltesse Isten Hunyadyt!

Hunyady.

Uram Királyom! — —
(Ekkor lélek szakadva lépbe Rozgonyi Rajnáld.)

Rozgonyi.

(Felkiáltva.)
Hol Hunyady? —
(Észre veszi a' Királyt.)
Bocsánatot, felséges Úr, Királyom!
Hogy félbe kell szakasztanom
A' nagy tanácsot, kéntelen vagyok vele:
Nyakunkon a' Török.

(Közönséges rémülés, ámúlás, háborodás, zajgás. A' Király szembetűnőképpen megretten; szóllani sem tud. A' Cziliai Gróf, Ujlaky, Giszkra kevesebbet ijednek meg a' többinél. Hunyady legkissebbet sem változik. Bátory haragra gerjed.)

Bátory.

(Mérgesen néz Ulrikra, Garára.)
Megadta nékünk a' kaján Irígység.

Hunyady.

Rozgonyi! honnan jössz Te most? Hol a' Török?

R o z g o n y i.

Nándor körűl van a' Török; 's én
Onnan jövők, Szilágyitól, Nándorból
(Levelet nyújt Hunyadynak.)
Ezt Néked általam Szilágyi küldi.
(Hunyady általfuttya a' levelet.)
Igen kevés ló fogja meglábolni
E' most alattam tett futását.
Két napja még csak, hogy kezet fogtam volt
Szilágyival 's László fiaddal.
(A' Király leszáll a' trónusról, és Hunyady mellé áll, mintegy menedék helyét keresvén Hunyady' közellétében.)

K i r á l y.

Hol a' Török? Mit ír Szilágyi?

H u n y a d y.

Nándor körűl, azt írja. Meg ne rettenny
Királyom! —

R o z g o n y i.

Eddig már be is kerítté
Nándort. Szilágyi azt korán sem vélte,
Hogy még Budán légy.

H u n y a d y.

(Jelentőleg vállat vonittva.)
Itt vagyunk!

R o z g o n y i.

Roszszúl van, a' mint látom, a' mi dolgunk.
Későn tanács, — Korán veszély.

(Zavarodás, háborodás a' Rendek között; — mihelyt Hunyady szóll, legott csendesség.)

H u n y a d y.

(Rozgonyihoz.)

Beszéld el a' dolgot! miként volt, nyilván,
És voltaképpen: mert Szilágyi kurtán
Azt írja csak, hogy ott Mohammed,
Ki a' Keresztet és Magyart kiirtani
Szándékozik. — Hogy ő 's fiam,
Valamíg lehellnek, — míg csak egy magyar Szív
Dobog közülök, — míg csak egy kő állhat
A' másikon, — míg kőhalomra
Nem ontya Nándort a' Török,
Soha meg nem adgyák ők magok'.
Azonban én se késsek; ők is emberek. —

R o z g o n y i.

Valamint jelenténk, tudtuk immár régen,
Hogy ellenünk készül Mohammed; Ám de illy
Hamar — korán sem véltük. Egygyes
Lovagnak is sok, így előre jutni.
Előhadát, egy tíz ezer lovagból
Álló csapattyát én Szememmel láttam,
Midőn Hunyady 's én, kiküldve lévén
Szilágyitól két száz lovaggal,
Kémlődni jártunk a' napokban. Ezt legott

Nyom-

Nyomban követte a' derék Had.
Önnön Mohammed Fővezére
Az egész Seregnek; és kevélyen hírdeti:
Mire kétszer újjúl 's tellík a' Hold,
Ő a' magyar Királyi Várban űl Budán,
És a' Világnak onnan oszt majd sorsot.

H u n y a d y.

(Az Ég felé emeli szemeit. Könnyeket hullat. Látszik, hogy szíve erős fájdalommal küszködik.)

R o z g o n y i.

(Beszédgyét folytatván.)

Készűletének híre rettentő: úgy
Jön, mintha sarkából akarná
Kiemelni, 's felforgatni a' Világot.
Midőn temérdek népe mozgásban van,
Mozogni látszik a' Világ.
A' Duna már övé egészen;
Sok számtalan hajója úszik benn' felénk,
A' süllyedésig tömve mind a' majd reánk
Omló veszéllyel és halállal.
A' faltörő kosok, 's az ágyúk részszerínt
Már véle vannak, részszerínt
Utánna jönnek. —

H u n y a d y.

(Szíve' fájdalmának kitörésével.)

Ez tehát a' vége
Mind annak, a' mit a' Hazámért tettem,
Fáradtam, és szenvedtem, és áldoztam! —

Min-

Minden hazafiúi buzgóságom,
Hívségem, és iparkodásom mellett
Tehát az én Kormányom, és vezér kezem
Alatt fogom kidűlni látni
Édes Hazámat, mellyet úgy szerettem? —
Leverettni drága Nemzetem'? —
Rabláncra fűzettetni annyi századig
Szűzen virágozott szabadságunkat? —
(Szemrehányó tekéntetet vet a' Királyra, a' Ciliaira, és Garára.)
Szomorú következése a' kártékony
Viszszálkodásnak, és vetélkedésnek; a'
Kaján irígy indúlatoknak! —
(Tűzbe lobban.)
De én Hazámnak, Nemzetemnek vesztét,
Ha már veszendők, látni nem
Akarom, sem azt én látni nem fogom: Mert
Én-rajtam, és több hív Hazafinak levertt
Tetemén 's halomra dűltt, meredtt halálán
Túl fog csak az még meglehetni.
Míg én 's Barátim veszni, halni
Fogunk, eladdig a' Hazának
Oltalma elkészűlhet, és még jóra
Fordúlhat a' szerencse. — Ne
Rettegj, Királyom. Félelemmel nem javúl,
Sőt romlik ügyünk, 's nő veszélyünk. El ne
Csüggedgyetek Hazámfijai! —

Érsek.

(Hunyadyhoz.)
Egyedűl az Istenben 's Tebenned bízunk.
Egyetlen egy 's minden reményünk Isten

Után

Után te vagy, Hunyady! — Mond meg,
Hazánknak Attya 's Bajnoka,
Mond, mit tegyünk? —

K i r á l y.

Rendelly, parancsolly, és tégy,
Mint legtanácsosbnak találod. Eddig is
Magad valál Te trónusomnak gyámolya;
Légy néki Megtartója most is
Ezen temérdek bajban és veszélyben! —

H u n y a d y.

(Gondolatokba látszik merűlve lenni.)

K i r á l y.

(Háborodással, bízodalmatlansággal.)
A' múlttakért — most a' Hazán — vagy rajtam
Boszszút ne — —

H u n y a d y.

(Nem hagyván kibeszélleni a' Királyt.)
Hallgassmeg, Királyom!
Hallgassatokmeg Tí is engem'
Hazafiak! — Megmondom én, mitévő
Leszek, 's mi tévők légyetek Tí,
Ha a' Hazát megmenteni,
Mint elhiszem, való, igaz szándéktok: —
Szilágyi tíz ezerrel őrzi
És védi Nándort; Nékem is
Egy annyi Hősem van Szegednél.
Ezeket magam kívánom én eltartani

A' háború végéig, és ha minden
Örököm reá kelend is, én még embere
Leszek szavamnak. Tőletek,
Főrendek, én még húsz ezer Vitézt 's ha
Lehet, Nemest kívánok: a' Nemes nyer
Legtöbbet, és ő veszthet el most mindent.
Ezeket csak addig tartsa majd
El a' közönséges Haza,
Míg Nándorig mehetnek; ott
Eltartya őket a' levertt ellenség.
(Vidúlni láttatnak a' Főrendek; örömzaj támad.)

T ö b b e n.

A' nagy Vitézt, a' nagy Vezért, Hunyadyt,
Éltesse Isten! —

O r s z á g h.

Egy Magyarra öt Török?
Még akkor is nagy lenne a' külömbség.

H u n y a d y.

Néhány ezerre rá menend Kapisztrán
Atyánk' keresztes népe is.
Csak húsz ezer Vitézt, Nemest, — elég lessz.
De ez minél előbb kiállyon, és magát
Hozzám csatollya. Késedelmeskedni
Most annyi volna, mint akarva vesztét
Keresni a' Hazának, a' Nemzetnek.
A' Felkelés' módgyát reátok bízom.
Most félretévén más akármit mindent,
Egyedűl csak ez legyen tanácstok' tárgya.

Nékem sietnem kell alá. A Gyűlés
Intézze, és rendellye el;
Törvényt tegyen, 's azt hajtsa végre.
Csak egyre kérlek Títeket,
Csak egyre, általlyában, és egygyenként:
Óh senki most közűletek
Ne tartsa a' száraz hideg törvényhez
Magát; hanem tegyen kiki
A' mit tehet, minden tehetségével:
Eszével, és karjával, és javával, —
A' mint az Isten őt' megáldá ezzel,
Amazzal; — ám de szíveinkkel
Valamennyen egyformán ölellyük,
Szeressük a' Hazát. Hijába
Kíméllyük ezt, amazt, ha elvész a' Hazánk;
Oda minden úgy is a' Hazával. —
Én most legitt Szegedre mengyek,
E' szent Atyával,
(Kapisztrán Jánosra mútat, ki a' sokaság közűl most elő lép.)
a' ki a' kereszttel,
'S a' Néppel, a' melly szent szavára
Fegyvert fogott a' Felfeszített mellett,
Nékem segédem lessz eladdig. —
Tétessenek ki szerte a' Vérzászlók
A' Vármegyékben, Várasokban.

K a p i s z t r á n.

A' Szent Kereszt a' Templomokban.

H u n y a d y.

Téged', Királyom, arra kérlek:
Add víszsza Mátyást, a' Kezest Attyáért,

Add

Add viszsza nékem; hadd tanúllyon
Ő is korán, mint Báttya, tőlem
Harczolni, élni, halni a' Hazáért.

K i r á l y.

Örömmel; ámbár Őt igen kedvellem,
És czélom a' volt, hogy jövendő
Időkre Benne trónusomnak
Egy hív Barátot, és segédet
Nevellyek, ollyant, mint az Attya volt
Már több magyar Királynak életében.
De — mennyen Ő hát viszsza, nem tartóztatom,
Nagy érdemű Attyának a' kezébe.

H u n y a d y.

Köszönöm Királyom! — Jól reménylтem.
Mindég sokat tartottam én szívednek
Jó és igaz, szelíd kegyes volttáról. —
Meg' arra kérlek még Királyom:
Budát ne hagyd el. Leghelyesb alkalmatosb
Lessz Néked innen a' Hadat segítned,
Sürgetned a' fegyverfogást, és Felkelést;
Szorgolnod azt, hogy a' Vitézek
Ne késsenek, siessenek
Utánnam. Innen elmenésed
Kétségbe hozná Népedet;
Holott erős és bátoríttó
Példákra, el nem csüggedő lélekre,
Rettenhetetlen szívre, nyugodtt észre,
Sebes tanácsra, végézésre,
Buzgó, serény munkálkodásra,

[Egy

Egy czélrá, végre dolgozó,
Kezet fogó, megegygyező szándékra,
Akaratra volna most nekünk szűkségűnk.
Budán maradgy — kérlek Királyom! —

K i r á l y.

Meglessz.

H u n y a d y.

(Szent hazafiúi tűzzel.)

Egy Lélek, egy Szív milliom tetemben;
Egy érzemény, egy gondolat
Minden kebelben, agyban: — így legyünk most!
'S ha így leszünk, ne félly Hazánk! —

(Hálálkodó felkiáltások, zaj, mozgás az Urak között. — Hunyadinak utólsó szavai alatt egy Káptalanbéli egy Keresztet hoz elő, és azt az Érseknek kezébe adgya.)

É r s e k.

(Kezébe vévén a' Keresztet, Kapisztránhoz.)

Vegyed kezemből, Szent Atya,
E' szent Keresztet! — Prédikáld és hírdesd
A' Népnek; és segítsd leverni ennek
Erejével a' Pogányt; segítsd Hunyadyt.
Eszedre bízom, 's ájtatosságodra
Módgyát, szerét, miként lehessen 's kellyen.

K a p i s z t r á n.

(Letérdel az Érsek előtt, és általveszi töle a' Keresztet.)

H u-

H u n y a d y.

Soha Istenünk' áldása nékünk
Szükségesebb nem volt eleddig.

(Kivonnya kardgyát, és az Érsek elejbe tartya.)

Szenteldmeg, áldmeg pallosomban
Az egész Hazának, a' Magyarnak fegyverét! —

(Letérdel Kapisztrán mellé. Ekkor az Egyháziak mind letérdelnek, és a' Világiak a' Királlyal egygyüt mind meghajtyák magokat; a' Cziliai Gróf legutóllyán, 's nem szívesen cselekszi.)

É r s e k.

Mindenható Urunknak Istenünknek
Áldása szállyon Rád, — Magadra,
Seregedre, fegyveredre, óh Hunyady! —
Örízzen, oltalmazzon, és vezessen
Téged' hatalmas karja az
Ég' 's Föld' Urának, a' kinek
Nevét, dicsőségét, jelét
Védended a' harczban, veszélyben! —
Tellyes bucsú, és bűnbocsánat
Calistus Szent Atyánk' nevében
Azoknak, a' kik a' csatákban
Most a' Hazáért, és Hitért elesnek.

(Ekkor Égbe emelt tekintettel, kiterjesztett kezekkel lassan, rövid imádságot mond. Innepi csend uralkodik. Kis idő múlva áldását adgya reájok.)

Az Atyának, a' Fiúnak, és szent
Léleknek a' nevében, Amen!! —

(Most mind valamennyen felkelnek.)

H u-

H u n y a d y.

Most hát Hazámfijai, rajta!
Kiki a' helyére, a' hová rendelve lessz.
Kiki megfelellyen híven annak, a' mi
Rá bízva lészen; csorba lessz külömben.
Most válik el, ha még tovább is
Szabad, keresztény, és Magyar
Maradsz-e Árpád' vére, fajja;
Vagy rabja léssz-e a' Pogánynak, és örök
Példája egy önnön hibája, vétke
Miátt Hazája-és neve-
Vesztett, 's az élő Nemzetek' sorából
Kihánytt, kitörlött, elveszett Nemzetnek. —
Élly boldogúl, Királyom! — Éllyetek Tí
Mind boldogúl, Hazafiak! —
Én Títeket, ha látlak-e,
Vagy nem, — bizonytalan; de bízom
Istenben, és néhány Magyarban,
Hogy nem sokára győzedelmünk' hírét
Hallyátok. Isten Véletek! —

(A' mellette álló Érseknek kezét megrázza, és sebesen elmegy. Utánna sietnek Kapisztrán, Bátory, Rozgonyi.)

O r s z á g h.

(Hunyadynak utánna kiáltva.)

Isten veled, Te egy 's minden Reményünk! —

T ö b b e n.

Isten veled! ments meg, Dicső, bennünket! —

K i-

K i r á l y.

Kiki lásson a' dolgához. A' mi hátra van,
Holnap vegyük tanácsba, és végezzünk.

(A' Király elmegyen; Valamenyen utánna. A' Cziliai Gróf Barátinak jelt ád a' hátra maradásra, és Bánfy, Thuróczy, Giszkra ott maradnak.)

ÖTÖDIK JELENÉS.

Bánfy, Thuróczy, Giszkra. Mindgyárt utánnok Cziliai Ulrik, Gara, Ujlaky.

B á n f y.

A' Cziliainak beszédgye lessz velünk;
Intett, ha nem csalódom.

T h u r ó c z y.

Én is
Úgy vettem észre; várakozzunk.

G i s z k r a.

A' gyenge kézzel üldözöttnek most majd
Feltetszik újra Csillaga.

(Ulrik, Gara, és Ujlaky sietve jönnek viszsza.)

U l r i k.

A' Hölgy' ölébe tettem a' Királyt; hadd
Pihennye ott ki döbbenését.

Megi-

Megijedtt szegényke; szinte rázza
Bele a' hideg. — Barátim! a' nagy
'S egészen új történetekkel terhes
Időt előttünk két homályos,
Ezer veszélyt rejtő, ijesztő fergeteg'
Képébe' látom a' fejünk
Felett lebegni, — melly reánk zúdúlni
'S veszedelmeit reánk boríttni,
Morogva és dörögve már közelget;
Jön minket elveszesztni mind a' kettő,
Vizével ez, — tüzével az: —
Egygyik Mohammed, Hunyady a' másik.
Amaz, Mohammed, szélesebben terjed,
Fejünk felett csattog, de meglehet, hogy
Úgy széllel oszlik, hogy kaczagni
Fogjuk magunk is gyáva félelmünket.
Emez Hunyady, — nincs felettünk még, de ha
Amannak oszlásával ez rá
Talál szakadni a' fejünkre, úgy mint
A' kikre régen fente, és gyűjtötte
Mérgét; tehát lesújt, leront bennünket,
Mint a' magas tetőket a' cikázó
Villám le szokta rontani.
'S ez annyival félelmesebb, minthogy most
A' kénszerített Béke' napja fénylik
Által 's keresztűl rajta. Ettől tartsunk
Mi jobban, úgy mint több 's nagyobb, 's ha meglep,
Bizonyos veszélytől.

G a r a.

Értelek Bátyám! igen
Jó Képben adtad a' veszélyt előnkbe.

Tudgyuk, mi történt. — A' dicsőség, mellyet
A' vak szerencse Hunyadynak szerzett,
A' hely, hová emelte, mellyen áll most, —
Sok 's nagy vitéz tettének egy
Egész Világrészt ellepő
És fényt sugárzó híre — könnyen
Részére csábíthattya az
Embert, kivált a' gyenge gyáva
Fiatal Királyt, ki el van arról
Most már hitetve, hogy Hunyady nélkűl,
Lehetetlen Országunknak alkotvánnya,
'S az ő Királyi trónusa
Megállyon. —

U l r i k.

Ugy van: tudgyuk, — én kivált, kinek
Most is szoríttya, fojtogattya lelkét
A' szégyen, a' gyalázat; — azt tudgyátok,
Hogy én magamnak, 's néktek a' nyúgalmat,
Becsűletet, mellyből kimart a' dölfös,
Erővel, életem' 's nevemnék
Koczkára tételével is
Még' újra megszerezni szándékozván,
Nyakam' szakadta milly kevésbe múlt el? —
Gyalázatomnak béllyege
Még most is ég, sajog pofámon. Tudgyuk,
Mire volt tökéllve a' Királyi gyermek? —
Alig jelent meg egy Pap, és a' szolgák'
Szolgája' rettentő nevében még alig
Feszegette bajjal, és sokáig
Hordott, rakott épűletünket,

Leg-

Legott lerontá; söt egészen mást emelt
Helyébe, 's mint Urat, Hunyadyt helyhezé
'S Barátit abba. — Így vagyunk Barátim.

G i s z k r a.

Nem sült el úgy, a' mint akartuk;
Magunkra pattant viszsza a' kilött nyíl;
De minket ez még el ne rezzentsen, mint
A' gyermeket, ki a' kezét megmetszvén,
Fél 's retteg ismét kést kezébe venni.

T h ú r ó c z y.

Ha bal kimentte volt is a' dolognak,
Köszönetre méltó még is, a' mit tettél.

B á n f y.

'S ez ingerünket ösztönünket,
Még sokkal élesbé, hegyesbé tette.

U j l a k y.

Azt bánom én csak, hogy az embert, a' kinek
Dagállya, dölffe minden órán
Földhez ver, a' mi néki úttyában lessz
Mindent, egészen olly gonosznak
Nem mondhatom, hogy Ötet, a' hol érnénk,
'S a' mint lehetne, ütni, ölni kellene,
Mint a' dühös veszett ebet. Mert
Csakugyan való igaz marad mindenkor az,
Hogy nagy Vitéz, nagy Bajnok Ö. E' részröl
Magam, ki Néki Mestere

Voltam, gyalázatomnak éppen
Nem tartanám, most már tanítvány lenni
Alatta. Emberséges ember
Meg tudgya ellenségben is
Esmerni a' tagadhatatlan érdemet.
De hogy ha büszkesége ártalmára
Kezd lenni a' Hazának, és trónusnak. —
Mint szinte már ez is tagadhatatlan —
Hát veszszen inkább: mert minél tovább él,
Annál nagyobbra 's többre nő a' párttya,
Míg végre nagy 's erős hatalma
Megtörhetetlen dönthetetlen lészen.
Így vonnya egy terhesb, nagyobb felhő gomoly
Magához a' kissebbeket;
Míg végre egy villámokat szóró, dühös
Ijedelmes égi fergeteggé válik.
Ma holnap, úgy fordúl, uralni fogjuk Őt',
'S térdhajtva kérjük a' kegyelmét.
Csak azt kötöm ki, hogy orozva
Ne bántsa senki a' Vitéznek életét.
Ez vétek a' Becsület ellen.
Mondottam immár, a' mi Bécsnél történt, —
Roszszúl esett. —

U l r i k.

Szívem szerint beszéllesz
Te Ujlaky! — Ez mind igaz, bölcs, és helyes;
Mind egy imilly nagy szívhez illik,
Millyennek esmerünk, becsülünk régen.
Megvallom én azt, hogy Hunyady' vesztét
Másképpen intéznünk, ha színre is csak,

Ta-

Tanácsosabb volt volna, — a' Világnak
Itéletére nézve is; de más részt,
Meg' annyi okra nézve kellett féltenünk
Magunkkal egygyütt a' Királyt, hogy
Sietést javallott minden óra.
Egyéberánt Tí mind kimosva lévén,
Magamra hárúl a' gyalázat.
Sajnos! — de majd letörli a' jövendő. —
Én sem török csupán eleméllye ellen.
Megesmerek, sőt tisztelek benn' minden
Jó, érdemes, becses tulajdonságot;
'S pedig annyi volna benne, a' mi
Magasztalásra volna méltó! —
Csak olly magasra, nagyra vágyódása
Lohadni, csillapodni tudna egyszer.
De telhetetlensége már nem esmer
Határt; 's ha egyszer a' hatalma is kezet
Fog ezzel, — a' mi most igen
Könnyen megeshetik, 's meg is történik,
Ha nem vetünk úttyába gátot; — akkor
Mindenki térd-'s fejhajtva fogja
A' Győzedelmesnek porát csókolni.
Megérjük azt még, hogy ezen
Magyar Mohammednek Királyok
Szolgálnak, és mí, most Urak még,
Csak polyva, vagy akármi még csekélyebb,
Leszünk szemében; győzzön Ő csak. —
Egy óriás ő, a' ki könnyű kézzel
Kénnyére játszik a' magyar Nemzettel; —
'S mí férgek Őhozzája képest,
Kiket hatalmas lába rendre eltipor. —

Uj-

U j l a k y.

Ki hitte, hogy ama' szugolyban termett
Fattyú-poronty illy ostorunkká vállyon! —

U l r i k.

Mint mondom: én személlye ellen nem török;
Egyedűl dagállya, dölffe borzaszt engem:
'S ezt a' ki híve a' Királynak,
'S önnön magát 'el nem veti,
El fogja nyomni, a' hogyan 's mikor lehet.
Hallgassatok meg engemet, Barátim! —
Most a' Király, Hunyady, és miközttünk
Még Béke van, 's ha színre is csak, az legyen;
Mind a' Király, mind a' Világ azt hidgye.
Bizonyos Mohammednek közelgetése,
És a' veszély valóba' több 's nagyobb, mint
Akár mikor volt. Szent igaz, hogy —
Ha csak öszvetett erőnkkel ennek
Ellent nem állunk, hát bizonnyal elveszünk. —
Hunyady — láthattátok a' Gyűlésben, —
Minden tehetségét reá fordíttya,
Hogy fegyveres Vitézt minél több és nagyobb
Számmal csavarjon Fővezér Zászlója
Alá az Országtól. Az Országgyűlés
Egészen elfogadta a' tanácscsát;
'S jól tette: kell is most nekünk a' Hőssereg;
Adgyunk is a' mennyit csak adhatunk; sőt
Magam azt tanácslom, hogy, — ha bár melly
Nehezünkre lessz is, — többet adgyunk, mint sem
A' mennyivel mí tartozunk törvény szerínt:

Hadd

Hadd lássa a' Világ; — azért is, minthogy
Valóba' szükség lessz magunkat védenünk.
Legyen hadunk; de — tartsuk azt magunknak.
Ez a' külömbség a' dologban.
Így majd magunkat, és Hazánkat
Egyszerre megmenthettyük a' veszélytől; —
Mind a' magyar, mind a' Török Tyrántól.
Ennen hibánk, nem a' felettünk
Uralkodó sorsé, ha el kell romlanunk.

U j l a k y.

Sajdíttom én a' czélodat; —
De a' következése még bizonytalan.

U l r i k.

Kéntsük Hunyadyt, mint az Ország'
Főhadvezérét a' Törökkel
Megvíni. Természet szerínt, és minden
Kétség' kivűl való dolog, hogy
Hunyadynak kicsiny csapat hadát az
Első csapással semmivé teendi
Mohammed' óriás hatalma.
Veszszen Hunyady, 's veszszenek Baráti
Közűl azok, kiket kijegyzend a' sors.
Ő véle nem vész még oda
Minden hatalma a' Hazának. Akkor
Állyunk elő mí fegyveres népünkkel,
A' mellyhez én ezer Lovast ollyant adok,
Hogy a' Világ csudálni fogja:
Kész Hősek és Vitézek. Egygyig készek,
Menynek, Pokolnak menni intésemre. —

Menn-

Mennyünk elejbe a' Töröknek.
Csak azt vihessük végre, hogy megállyon
Egy kis korig; tudom bizonnyal,
Hogy nem sokára lessz segédünk.
Önnön javára nézve is majd kéntelen
Lessz, minket a' szomszéd segíttni. —
Győzzük meg a' Világot arról,
Győzzük meg a' könnyenhivő Királyt, hogy
Hunyady nélkűl is megállyunk. —
A' Vajda légyen Fővezére
Seregünknek, a' ki, bátor a' folyó idő
'S alkalmatosság olly jelessé nem tevé, —
Bel érdemére nézve fellyül múllya ezt
A' balgatag-Világ dicsértte Hunyadyt.
Czélunkhoz eljuthatni nincs más módunk;
Közöllye vélünk, a' ki jobbat tudna;
Rá állok én örömmel.

G a r a, és B á n f y.

Ez legjobb lessz.

U j l a k y.

Csak a' Haza ne lássa kárát, miglen
Magunk között villongva így ellenkedünk.

(Mélly gondolatokba merűl. Habozása szembetűnő. De elragadgya, nem annyira a' Cziliai Grófnak szava, mint a' Dicsőségre vágyás; Hunyadynak nagy híre, neve által egészen felejtve és homállyba boríttva látván előbbi dicsőségét.)

G i s z k r a.

Hunyady' veszte már magában is nagy
Nyereség. Nem Ö a' Bajnok, a' Vitéz, 's Vezér

Egye-

Egyedűl közöttünk. Mí is értünk egy kicsínyt.
A' harczhoz. Ez nem lessz az első próbánk.
Cseh bajnokim, ha Ujlakynak
Magyar Vitézivel kezet foghatnak,
'S nem éppen olly igen kevés lessz számok, —
Kérkedni nem szokásom énnékem; — de —
Tudom, hamar felejtve lessz Hunyady.

U l r i k.

Nádor! te mindenben Hunyady'
Kedvét keresd; 's kívánatit töltsd szóval,
És színre; hogy azt véllye a' Nép,
Azt véllye, hidgye a' Király is,
Hogy minden úgy történik, a' mint
Végezve volt a' Rendek által. —
Hunyady elment táborába;
Játszék hadával ottan, a' mint tetszik.
Minden jövendő fegyverest Te
Számunkra, és Zászlónk alá gyűjts. —
Hunyady kérte a' Királyt,
Budán maradgyon, a' hadat sürgesse.
A' reszkető gyermek meg is
Ígérte volt azt néki, de
Nem volna jó. — Ő néki távol lenni, hogy
Semmit ne lásson, tudgyon; — az lessz legjobb,
'S czélunkra nézve legtanácsosb. —
Úgy elfogom rezzenteni
Innen szegényt, hogy majd eszén kivűl szalad
Fel Bécsbe. Ott azt fogja majd gondolni,
Hogy minden úgy megy, a' miként rendeltetett;
Azonban úgy lessz, a' miként akarjúk. —

Bíz-

Bízzátok ezt reám, Barátim! —
Nádor, Te itt maradsz Budán, 's Hunyadyt
Ígéretekkel, szép szavakkal,
Táplálod, és titkon — magunknak dolgozol.
Tenéked, Ujlaky, ha más külömben
Megegygyezünk itéletünkben,
Jó volna most Erdélybe menned,
És ott előmozdíttnod a' czélunkat.

U j l a k y.

Jól lessz. El is megyek legitten.

U l r i k.

(A' Többiekhez)

Tí is Barátim! mennyetek, siessetek, —
Kiki a' helyére. A' dolog' folyását
Pedig sietve és gyakorta lészen
Szükséges egymással közölnünk. — Mennyünk
Most a' Királyhoz. —

G a r a.

Én tudom, mi
Tévő legyek; 's ebben maradgyunk. Mennyünk! —
(Elemennek.)

HATODIK JELENÉS.

(Nándorfejérvár. Piacz a' Fellegvárban. — Oldalt Zászlók, dárdák, és egyéb hadi szerek. — A' hátúlsó kárpiton a' Duna' és Száva' öszvefolyása, hajók, és még meszszebb

szebb a' Török Tábornak egy része van rajzolva, — az Egész olly meszszeségre, hogy a' szem csak nehezen külömböztetheti meg az egygyes tárgyokat. Ugyan azon kárpitnak jobb felén, de közelebb látszatra, és nagyobb formában rajzolva, egy szegelet - bástya 's féltorony áll. A' tornyon két egészen felfegyverkezett magyar Hős őrt áll; kezeikben dárdát tartanak, és azon Kárpiton rajzolva lévő Török tábor felé fordúlva, beszéllgetni láttatnak egymással. Mellettek egy leszegzett Zászló lobog Magyar Ország' Czímerével. — Ez mind a' hátúlsó kárpitnak rajzolattya.)

Szilágyi Mihály, Hunyady László, Palóczy, Hampó, Andrásy, — utóbb Nyáry, fellépnek.

(Szilágyi és Hunyady vaspánczélban vannak, de csak könnyen öltözve. A' Hadnagyok egész fegyverben; sisak a' fejekben.)

Szilágyi.

Igen sokáig késik a' mi Toldynk.
Mind a' köz ügyre mind magára nézve,
Nagy volna benne veszteségünk.

Hunyady.

Kár volna értte! száz ezer között sincs
Hozzá hasonló egy is: — olly
Agyafúrt, ravasz, fáradhatatlan 's vakmerő.
Mindég csudálva hallom, a' mit elkövet.

Szilágyi.

A' róka addig vizslat a' majorban,

Míg

Míg végre eb köröm közé jut.

(A' Hadnagyokhoz.)

Van-e kedvek a' Hőseknek? —

P a l ó c z y.

Éppen annyi,

A' mennyi kell. Több tűz ezekben
Csak vakmerőség volna, 's kárt okozna.

H a m p ó.

Tekézni kívánnának a' tar
Kobakokkal; a' mint tréfa közben mondgyák.

S z i l á g y i.

'S hát a' Lakósok félnek-e? —

A n d r á s y.

Nagy bízodalmok van Tebenned.
Magadban egy egész Had él, azt tartyák.
Csak Aszszonyok ne forganának közttünk.
Minden parányi moczczanásra,
Melly a' Török tábor felől jön,
Elhalnak ők; — 's ezt látni csak boszszúság.

S z i l á g y i.

Nem rokkapörgés, a' mit ők, szegények,
Majd hallanak. Hadd féllyenek, jajgassanak,
Ha ez talán enyhekre szolgál.

H u n y a d y.

(Ki az előbbi beszéd alatt a' Török tábort szemlélgette.)

Csu-

Csudálom én, hogy annyi néppel
Mohammed illy békével állhat: —
Az ő helyén Szilágyinak
Más gondot adtam volna én eleddig.

Szilágyi.

Azt elhiszem, hogy tűzedet
Idő előtt korán kipattognád te.
Úgy tett Ulászló, a' tüzes Lengyel Vitéz:
Haszontalan tartóztatá Apád Őt'; —
És Várna, a' megöltt Ulászló, 's annak
Dárdába vontt Királyfeje,
Síralma, gyászsza lett Hazánknak, —
Diadalma, Csúfja a' Töröknek.
Úgy tett Apád' tanácscsa ellen,
És a' Rigómezőn korán' vitézkedett
A' büszke Székely János is,
'S ez által új sebet csapott Hazánkon.
Tanúlt, tudom, Mohammed a' mi
Kárunkon eddig, és hevét meg fogja
Zabolyázni tudni; — bár ne tudná! —
Tanúldmeg azt Öcsém, 's eszedben tartsd meg:
A' bölcs Vezérnek a' maga
'S hadának a' tüzével úgy kell bírni, 's azt
Zabolyában úgy kell néki most feltartani,
És majd, ha kell, eresztni tudni
Mint a' Lovagnak a' tüzes, békétlen
Paripát, ki a' midőn sebes vágtatva
Nyargalna egy előtte eltakarva voltt
Meredeknek, elkerűlhetetlen'
Oda lenne; — ellenben ha meg' léptetve
Ballagna csak meszszebb helyekre,

Hol

Hol a' szerencse csak kevessé késik, —
Bizonnyal elszalasztaná azt.
A' mód 's idő választya a' történetek'
Jó 's bal folyását többnyire.
Kövesd Apádat, a' kinél nagyobb, dicsőbb,
Szebb Példa nincsen Bajnokoknak.
Tanúlly Öcsém! hideg heves lehetni, de
Idején 's helyén, a' hol 's mikor kell.
Tanúlly Öcsém, ezer veszély köztt
A' Tátra ként megállani;
Törjön, szakadgyon, zúzzon emberléted,
Ha győzedelmet vársz ez által;
Soha élve meg ne add magad'.
De hátra menni, hogy ha úgy kívánnya
A' köz haszon, se tartsd gyalázatodnak: Úgy
Jó Hadvezér lessz majd belőled. —

(Nyáry belép; ehez Szilágyi.)

Meddig tudunk hát élni még Nándorban! —
Miben találtad életes házunkat? —

N y á r y.

Kenyerünk, borunk, húsunk, szalonnánk annyi van,
Hogy tán beérjük véle három hónapig.

S z i l á g y i.

Elég — sok is: mert vagy Mohammed, vagy mi
Sem enni nem fogunk, sem inni addig; —
Vagy hogy Hunyady eljövend, és — —

(Ekkor betoppan Toldy.)

HETE-

HETEDIK JELENÉS.

T o l d y, és az E l ő b b i e k.

S z i l á g y i.

Egyszer!
Csakugyan! — hol a' pokolba' sűltél? —
Búsúltam immár rajtad, és azt gondolám,
Hogy egy Török nyársón meredsz,
És nyelvedet kiöltve csúfolódól? —

T o l d y.

Vagy a' Dunában Bornemiszsza' tábora
Lakozik dögömből, és búsúlok,
A' nagy Itélet' napja megjelenvén,
Miként szedem majd öszve a' tengerben
Szanaszétt elúszott csontomat? —
Nem tréfa annyit úszni mint én;
Keresztkomám minden hal a' Dunában.
Hálá az Úrnak! megjöhettem. —
Sokáig el valék, de nem hijába:
Mindent tudok; 's kémlés' okáért
Már senki egy nyomot se mennyen.
Bizár, igaz, hogy olly derék vagyok, mint
Hunyady, vagy Szilágyi Hadvezér; de —
Nem illik önn-magát dicsérni.

H u n y a d y.

Mond-el tehát, mit tudsz? — közöld velünk is.

Toldy

T o l d y.

Innen kiszökvén, a' Török
Táborba mentem én elöször: —
Ha a' Török fa volna, hát Bakonynak
Lehetne nézni táborát.
Két száz ezernek tartya a' Világ; — lehet:
Mert hogy ha egygyenként kezénél fogva
Kerekbe állna, a' Világot
Abroncs gyanánt könnyen körűl fonhatná,
Kivált ha ez Somló' arany
Levét eresztő drága hordó volna. —
Temérdek ember, birka, ló, ökör, teve —
Keverve — egy csoportba' — szörnyű látni! —
Valamintha mindörökre itt múlatni,
Telepedni, élni, halni volna kedvek.
Ketté oszolva táboroznak:
Az egygyik a' Dunának, — a' Szávának
Mellette nyúlik és terűl a' másik.
Amott Mohammed a' Vezér, és sátora
A' déli napként fénylik és sugárzik.
Emitt az Ázsiai Basa
Kormányoz, — egy nagy űstökös csillag gyanánt.
Körülöttök annyi a' Török, mint
Alföldi rónáinkon a' szelekben
Zörögve hullámzó kalász. —
Dolgoznak, ásnak, túrnak éjjel nappal,
Hogy szinte nyög kínnyában a' szegény Föld. —
A' Száva, Duna, mintha fogva volna,
Hídalva van hajókkal és talpakkal; —
Egy szóval: úgy be van keríttve Nándor,
Hogy már ezentúl, a' ki nem madár, az

Innen

Innen ki nem megy. Én magam
Soha viszsza többé nem jöhettem volna,
Ha a' Duna Néném' habos szoknyája
Alá nem adtam volna bús fejem'; — mert
Hallottam egykor, hogy Leányok voltak
A' Patrónáji hajdan a' Vízeknek.

(Valamennyen nevetik tréfáját.)

S z i l á g y i.

Ficzkó! te rútúl rajta vesztesz egyszer.
Beszélly tovább, 's ha tűrheted, ne szűntelen
Komázva.

T o l d y.

Arra én nem állok: sok szabad
Annak, ki illy olcsón fecsérli életét.
Hallgassatok csak! rendre mondok mindent. —
Meg is köszöntem a' Dunának, — egynehány
Álmos Török strázsát halának vetvén
Fölöstökömre; ez Magyart már nem bánt. —
A l l á t kiáltozának ők; de a' nagy
Próféta nem hallotta; tán aludtt még.
A' lárma 's zendűlés ezért volt, mellyet
Hallhattatok ma reggel. — Észre vettek;
'S valamint midőn egy farkas üt
Véletlen a' sertés seregre,
Valamennyen öszve röffenének; —
Hajházták, és ha meg tudának fogni,
Több dárda reppent volna én belém, mint
A' mennyi tüske bökdös egy borzhátból.
Én fürge csík azonban úgy kicsúsztam

 Kör-

Körmök közűl, hogy a' midőn
A' legnagyobb zavarban egymást
Tiporta a' sok dőre bősze, én már
A' vár alatt kaczagtam őket, ha ha! —
Ágyújok is van, 's több leszen még. Készet
Keveset hozának ők magokkal a' nehéz
Útak miátt. — Ezer Tevéken
Ezernyi mázsa durva ércz jött;
Itt öntet abból majd Mohammed ágyút. —
Ott, a' hol estvénként ama' nagy
Tűz látszik, és iminnen azt tartánk, hogy
Helységek égnek, ott kohollyák ők azt.
A' faltörője 's kossa, mellyel
Megtörni készűl várainkat,
Irtóztató, és olly temérdek, mintha
Egész Világnak kőhalomba
Ontása volna óriási czéllya.

Hunyady.

Derék Fi vagy te Toldy; és ha én Király
Volnék, ezen kémségedért, 's azért, hogy
Te a' Hazáért olly temérdek, 's mintegy
Bizonyos halálba merted élted'
Bocsátni, én Tenéked egy
Olly terjedet falút ajándékoznék,
Mellynek határa kétszer annyi öszve
Lánczoltt Pogányt megbírna, mint a' mennyi
Véredben egygyenként feredni kész volt.

Toldy.

Köszönöm. Csak az kár a' dologban, hogy Te
Nem vagy Király. Kevés Király van, a' ki

Úgy

Úgy érzi a' Hazafiság', Vitézség'
Becsét. Elég szerencse, és becsület
Lehet nekünk, sőt mindeneknél több, ha
Meghalhatunk érettek — azt tártyák ők;
Nem mind — hanem kiknek tanácsadójok,
Sáfárjok egy illy Cziliai ördög.
A' mit teszek, csupán Hazám' javáért
Teszem, 's ez' emberséges emberért, ki

(Szilágyira mutatván.)

Engem' szegény gyámoltalan
Árvát nevelt, 's Apám helyett Apám volt. —
De most jön, a' mit legnagyobb remek volt
Végére hajtanom, 's Tinéktek tudnotok
A' legnagyobb szükség szorúlttságunkban.

(Leszakaszt nyakáról egy sinórra kötött arany gyürűt.)

Voltam Hunyadynál: köszöntet
Ő títeket.

S z i l á g y i.

Hol, hogy' 's miként van?

T o l d y.

(Az arany gyürűt Szilágyinak nyújtván.)

Ezt adta nékem; 's ezt hozom Tinéktek
Annak bizonyságába, hogy szóllottam
Hunyadyval. Majd csak nem egygyütt
Érénk Szegedre. Ott van Ő a'
Maga tíz ezer Vitézivel, kikhez még
Öt ezer verődött, a' kiket
A' jobb Hazafiak szedének öszve. Ott
Van véle Kanizsay, a' két Rozgonyi,

'S egyéb Vitéz Segédi. Erdélyből is
Vannak sokan. Nem nagy sereg; de a' hány
Mind annyi bajnok; mondhatom:
Öröm reájok nézni.

(Hunyady Lászlóhoz.)

Ott van
Mátyás Öcséd is, és köszönti Báttyait.
„ Megvárjanak Bátyáim, (úgymond) engem is;
Mert nem sokára meg fogom
Én látogatni őket; és ha
Másképp nem is, levertt Törökből
Csinálok én hídat magamnak
Hozzájok a' Dunán keresztűl. "

S z i l á g y i.

(Örömétől elragadtatva.)

Szép, midőn
Így pattog, illy büszkén lövell ki
Szikrája a' Vitézi tűznek egy imilly
Gyermek valóból! — A' derék Oroszlány
Kölyök! korán mútattya, mi
Válik belőle, majd ha meg nő.

T o l d y.

Hunyadynak is elbeszélltem mindent,
A' mit ki kémlelhettem a' Török felől.
Mindent tud ő is. Egynehány napig még
Szegeden fog ő maradni, és
Oda várja a' Főrendek által ígértt
Sereget. Csudállya és haragszik,
Hogy olly sokáig késnek. — Eddig

Még

Még senki sem jelent meg ottan,
Egyéb Koroghy János, a' Macsói Bán;
Meg' ama' Kapisztrán János, a' Pápának
Követtye, a' kit annyit emlegettek; —
Ott Ő is a' Keresztesekkel:
Mindég kezében a' Feszűlet.
Szentsége nem csak puszta hír,
Mert minden, a' mit mond 's teszen,
Egy földfeletti ihletésnek
Látszattya. Mintegy tart az ember tőle,
Midőn közel van, hogy belát lelkébe,
Szívébe, és mindent kiolvas
Belőle; 's még is bízodalmat gerjeszt
Mindenkiben. — Hogy eljövék Hunyadytól,
Áldást adott rám, 's mondhatom, hogy — mintegy
Bizonyos valék, hogy semmi nem fog érni,
Akármi vakmerő leszek jártomban
Keltemben. Úgy is lett. — Hunyady
Igen becsűli, 's nagy baráttya néki.
A' Népe három annyi lessz, mint
Hunyadyé; és táborában Zászlók
Helyett Kereszt 's Feszűlet erdő látszik.
Megnéztem őket: furcsa egy ember csoport;
Kaczagásra kíszthetné az embert,
Ha czéllya olly nagy és nemes nem volna:
Remeték, Papok, Barátok, és Tanúlók,
Ringyrongy Parasztok, és szegények
Keverve Mesteremberekkel.
A' Szent Kereszt a' Czímerek; 's a' fegyverek
Csákány, dorong, és fejsze, vagy szekercze.
A' Hadnagyok közöttök az
Értelmesebb Papok, Barátok, kiknek

Egy-

Egygyik kezekben olvasó, másikban
A' kard — csudálatos tekintet.
A' szent Vezér mindennap önnön
Miséz nekik, 's hangos torokkal hírdeti
És prédikállya a' Kereszt' védelmét. —
Hunyady' Népe, — bezzeg ez
Ám szép reményt nyújtó tekintet: mintha
A' férjfi Nemnek Szépe, Nagygya, és Java
Ezerek közűl kiválogatva állna
Ott egy Csoportban. Már alig várják, hogy
Velünk kezet foghassanak. Hogy
Megláttam őket, majd kirúgta volna
Szívem magát kedvébe'. Mátyás Úrfi
Közttök forog, szilajkodik, 's mindenki
Közűlök Őtet annyira
Kedvelli, hogy kész volna értte
Megküzd'ni a' Pokollal is.

S z i l á g y i.

Mit izent tehát Hunyady nékem? —

T o l d y.

Valamint az éhes vén oroszlány, búsúl,
Haragszik, és nem győzi várni
A' Hőseket, kiket kikelni
Rendelt az Ország. Sajnos is valóban! —
Valamint, midőn Tátrát komor felhő lepi,
Morogva áll hegyctte, 's nem sokára
Csattogva, zúgva mégyen a' vidék felett;
Úgy ül Hunyady: — homlokát komor bú,
'S hazafiúi gond boríttván. Szinte

Lát-

Láthatni, mint fáj Szíve a' keblében. —
Tinéktek azt izente Ő:
Hogy nem sokára már leindúl.
Két száz hajókon 's talpakon
Leküldi a' Tiszán 's Dunán
Az egész Kereszt hadat, 's Koroghy'
Vitézeit Szalonkemenig.
Maga szárazon kíséri őket
Seregével a' Tisza' Duna' menttében:
Jakab' Havának második
Hetedén, külömben szent Bonaventúra'
Napján korán reá fog ütni
Mind szárazon, mind vízen a' Törökre;
'S akkor, javallya Néktek, és meghagygya,
Egész erővel rontsatok ki Tí is,
És üssetek hátúl reájok, —
Hunyady László a' Dunán, hajókon,
Szilágyi szárazon, — midőn Ő
Mindenfelől majd nyomni fogja őket.
Annak jeléűl, hogy ezen hírt
Én általam vettétek, és szándékát
Tudgyátok, azt kívánnya Ő, hogy
Előtte három nappal éjjel szüntelen
Tűz égjen a' Vár' tornyain, bástyájin.
Nagy 's meszsze látszható tüzet fog
Ő is rakattni a' Dunán, 's két pártyán,
Annak jeléűl, hogy megérkezett már. —

(Az alatt, mig Toldy ezt beszéllé, sokan 'gyűlekezének öszve a' Várbéli Hadnagyok és Hősek közűl, kik Szilágyit környűlvévén, Toldyt hallgatták.)

Szi-

S z i l á g y i.

(A' körülötte állókhoz)

Vitéz Hazámfijai! Hallottátok,
Miként van a' dolog? — Mohammed
Most minden órán ostromolni fogja
Nándort; 's ha ezt meg tudgya venni,
Oda van Hazánk, e' földi boldogságunk —
Oda van Hitünk, menybéli idvességünk! —
Ki tudna így egyszerre minden mostani,
'S utóbbi kincsétől, javától
Megválni? — én nem; — 's ezküszöm
Istenre, — a' Keresztre, mellyen függött,
'S Hazámra, hogy míg élek, és egy kő áll
A' másikon, meg nem fogom
Magam' adni, bár a' Félvilágot vonnya is
Estem magával, — én ugyan nem! — esküszöm! —
Fejét, becsűletét veszeszsze, a' ki szót
Mer tenni arról, hogy megadgyuk Nándort,
Akárki légyen az közöttünk.
Esküdgyetek meg erre mind
Valamennyen! —

M i n d n y á j a n.

Esküszünk örömmel! —
Valamennyen így gondolkodunk, így érezünk.

S z i l á g y i.

A' Hősek a' Templomba gyűllyenek most;
Valamennyen, és mindnyájan erre
Esküdgyenek meg rendre és egygyenként.

(Tűzzel.)

Egész

Egész Világnak a' szeme
Nándorra és mi ránk vagyon függesztve.
Egész Világ, a' megkereszteltt,
Most a' Magyartól várja megváltását.
Égig repülhet a' Magyarnak híre,
Neve most, ha győzünk. Rajta! Rajta! — Bízzunk
Istenbe, Hunyadyba, és Magunkba.
Vitéz Barátim, Rajta! — Mennyünk!

H u n y a d y.

(Tűzesen ugrik Szilágyi' nyakába.)

Bátyám!
Bátyám! bizonnyal győzedelmesek leszünk! —
És a' Török gyalázva, verve megy haza.

S z i l á g y i.

Engedgye Isten! — úgy reménylem én is.

(Mind elmennek.)

NYOLCZADIK JELENÉS.

(Szeged' tája. Hunyady Tábora. Zászlók 's egyéb hadi szerek. —)

(A' hátúlsó kárpitnak rajzolattya: egy nagy térség, mellyben Szeged' városa meszsze látszik. Egy felöl Hunyady' Tábora: Sátorok, Hősek, Paripák, Zászlók, egyéb hadi szerek külömbféle helyzetekben, keverve. — Más felöl a' Keresztes Hadnak tábora: Remeték, Barátok, Parasztok, Feszűletek, templombéli Zászlók, 's a' t. Általlyában minden nagy, mozgásban látszik lenni.)

Hu-

Hunyady János, Hunyady Mátyás, Kapisztrán János, Kanizsay, Rozgonyi Sebestyén, Rozgonyi Rajnáld, Bodó, Madarász, Horváth, Hadnagyok, Hősek.

H u n y a d y J á n o s.

Most mindenestűl tízenöt
Ezeren vagyunk Zászlóitokkal, Koroghy'
Vitézivel, 's Erdélyi Hőseimmel
Egygyütt. Budáról azt jelentik,
Többet ne is várjunk ezentúl.

(Kapisztránhoz.)

Keresztesidnek száma most már mennyi
Lehet Barátom? — mert naponként látom
Szaporodni őket? —

K a p i s z t r á n.

Most ezeknek száma rá
Fog menni három annyira.
A' szám elég; de a' tehetség
Kevés. — De buzgóságok, elszánások
Fegyver helyett szolgál, reménylem.

H u n y a d y J á n o s.

Segíttsenek, Barátom, a' mint tudnak
A' Jámborok. Több még is érdemek, mint
Azoké, kik ennél még csekélyebb dolgot is
Olly könnyen elmúlatnak; a' kik puszta
'S csak üres jelenlét által a' Hazának

Ügyét

Ügyét előmozdíttni, és sürgetni
Tisztek, hitek, 's törvény szerént rendelve
'S kötelezve voltak, 's nem cselekszik.
Szomorú dolog Barátim! — A' Király, kit
Hazánk' nevében, Ön-javára nézve
Kértem, Budán maradgyon, ott sürgesse
A' felkelést, fegyverfogást — Hah, Ulrik!
Miképpen adsz te számot Isten és Világ
Előtt ezen szörnyű 's temérdek,
Boszszút kiáltó tetteidről?
Az általad már ennyire
Kiforgatott, megvesztegetve lévő
Királyi Ifjúról, — 's egész Keresztény
Világra gyászt hozó gonoszságodról? —
Elhagyta a' Király Budát, 's a' Vértesi
Bakonyba' tartandó Vadászat' színe
Alatt elillant Bécsbe Udvarával.
Pedig miként ígérte, melly
Szentűl fogadta; Senkinek tanácscsát
Nem fogja meghallgatni ellenemre. —
Új zűrzavarra 's kába rémülésre
Adott ez, és méltán okot:
Elhagyta minden ember a' Főpárost,
És a' hegyekben tétova
Bujdos, bolyong, és ott keres magának
Menedéket, — a' Királynak olly
Sebes futását arra vélvén,
Hogy a' kapúnál a' Török.
Királlya' példáját követvén elhagyá
Tisztét, helyét a' Nádor is.
Szó sincsen immár a' had állíttásról.
Országh, Perényi, Bátory örömmel

Ten-

Tennének, a' mit kell, de — mit tehetnek? —
Haszontalan panaszszal és átokkal
Töltik Budát, — és mérgelődnek, sírnak. —
Nagy bűnhödéssel tartozol te,
Szegény Hazám, a' sors' Urának! —

(Felhevűlve.)

De hadd legyen Barátim! Azt akarja tán
A' Nemzetek' sorsát vezérlő nagy Király,
Hogy, a' dicsőség, és az érdem,
Melly a' Hazának és Keresztnek
Védelmezéséből reánk sugárzand,
Egyedűl miénk legyen, kik e'
Nagy áldozatra kezdetétől fogva
Elszánva voltunk szívvel és lélekkel.

(Hunyadynak emelkedő szavára a' Hősek közeléttenek, és őtet körűl fogják. Hunyady indúlatos hanggal folytattya beszédgyét.)

Azért Barátím, rajta! — Egy
Titkos remény azt súgja nékem: győzni
Fogunk. — Nem a' sok Nép, hanem
A' bátor, állandó, erős szív 's lélek, a'
Szabad Nemes Nemzet, — de főképp'
A' lelkes és igaz Hazafiúság
Teszen csudákat fegyverével.
Ez tette Rómát a' Világ' Urává; —
Ez tette híressé, jelessé
Mind eddig e' Magyart is; ezzel győzött
Mindenkor a' sok ellen. Igy győz most is.
Hány háborúnak fergetege
Csapott reánk már? — Mennyi vérözönnel
Szereztük, és tartottuk édes

Hazán-

Hazánkat, és arany szabadságunkat? —
Áll a' Magyar még most is; — áll
Mint a' Hazáját elfedő Kárpáth hegyek;
'S fegyverre keltt Vitézeit
Rettegve láttya most is ellensége. —
Sokkal nagyobb szám ellen is már hányszor
Vítt a' Magyar mind régi, mind az újjabb
Időkben? — és ha egygyező szív 's lélek
Vezette őt', mindenkor ő volt győztes:
Mert a' Magyar nem becstelen rab bérért,
Hanem magáért, és szabadságáért
Kedvelli, 's oltalmazza a' Hazáját; —
'S csak egy imilly lelkes sereg bont, tör, ront
Hadrendet a' mérges csatákban. Rajta
Vitézek! — Indúllyunk! — az Isten
Vezérli ügyünket, karunkat.
A' szent Kereszt, édes Hazánk a' nagy czél:
Ez lelkesíttsen minket a' harczokban;
'S győzünk bizonnyal; — 's a' miénk lessz
Isten' 's Világ' szemében a' dicsöség, —
A' boldogíttó érzemény, 's magunkkal
Elégedés, hogy Istenünkért,
És Nemzetünkért, a' mi gyarló
Embertehetségünk szerínt kitellett,
Azt élve, halva híven elkövettük.
Elég ez emberséges embereknek.
Most hát, Hazámfijai, rajta!
Kiki tudgya, 's híven tellyesíttse,
A' mint kiszabtam a' kötelességét.

(Ekkor kivonván kardgyát, háromszor üt paizszsára, melly háromszor nagyot csattan. E' jelre minden felől megriadnak a' trombiták. Fellázad az egész tábor. Fegyver-

zör-

zörgés, Csattogás. A' Hősek fel 's alá futkoznak. A' Paripák nyerittenek. Hunyady kiáltva mondgya)

Isten' nevében! a' Törökre! —

V a l a m e n n y e n.

Éllyen Hunyady! — a' Törökre!

K a p i s z t r á n.

(Térdre esve, égbe emelt szemekkel.)

Segíts meg Isten, áldgy meg Isten minket! —
Tekínts le Bajnokidra irgalommal! —
Eszünknek adgy tanácsot; adgy karunknak
Erőt — szerencsét Fegyverünknek! —

(Hunyady elindúl, 's utánna Valamennyen. Dob, trombita szó, — ének, muzsika. A' Zaj között leesik a' Kárpit.)

ÖTÖDIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

(Nándorfejérvár. A' Fellegvárnak a' Duna felől lévő bástyája. Jobbról balról Zászlók és egyéb hadi Szerek. Azon kivűl hátúl, oldalt a' Vígyázó csonka torony. A' hátúlsó kárpit meszsze terjedő rónaságot, és a' Dunát állittya elő. Az idő az 1456 dik esztendőnek 14 dik Juliusi Hajnala.)

Szilágyi, Hunyady László, Hampó, Palóczy, Toldy, Hősek.

(Toldy á' csonka torony' tetejéről vígyázza a' Dunát, és a' török tábort egy trombitással. Toldy jön megyen; de a' Trombitás mindég a' tornyon marad. A' Hősek váltva jönnek mennek. Minden ember egész fegyverben.)

Szilágyi.

A' meszsze lángoló Duna' Hunyady'
Jöttét jelenti. Észrevette, gondolom,
Nándort boríttó tűzeinket Ő is. —
Nándor körűl ma nagy meleg lessz. Készen
Van-e minden ember?

Pa-

Palóczy.

Készen, és talpon; sőt
Alig lehet már tartani
Vitéz dühök' kilobbanását.

Hunyady László.

Csudálom én, hogy nem mozog még a' Török.
Vagy nyúgalomra szánta mái napját,
Vagy hogy Atyámnak tudgya már szándékát,
'S nyúgodtt erőre várja.

Szilágyi.

(Toldynak kiáltva.)
Toldy!

Toldy.

(A' toronyról.)
Hallom.

Szilágyi.

Mit látsz te, mit vészsz észre a' magasról? —

Toldy.

Körös körűl a' sok temérdek Csillagot,
Kik már megúnván fenn ragyogni,
A' Földre szállottak, 's tüzöknél
Ómár' poronttya most hason melegszik,
És paprikás tokánt eszik.

Szilágyi.

(Mosolyogva.)
Komázva szóll 's tesz Ö kegyelme mindent.

Tol-

T o l d y.

Valamerre látok, csendesen van minden.
Tova a' Dunán, de meszsze — köd
Emelkedik, ha nem csalódom.

S z i l á g y i.

Talán Hunyady' tábora
Ereszkedik le a' Dunán 's mellette. —
Jól kezd'tek immár ostromolni minket
A' múltt napokban.
(A' Hadnagyokhoz.)
Mennyi veszteségünk? —

H a m p ó.

Száz egynehányra megy; de élnek többen
Ezek közűl is még, kívévén a' kiket
Darabokra szaggatott az ágyú.

H u n y a d y L á s z l ó.

Mért nem veszett inkább pokolban a' Barát,
Ki élte' únalmában ezt a'
Gyilkos, dühös port feltalálta.
Most már csupán a' vak szerencse'
Játéka minden legvitézebb bajnok.
A' legsilányabb kéz halálba
Onthattya e' villám por által
A' Földnek első bajnokát.
Oda a' tulajdon lelki testi
Vitéz erőnek érdeme;
Oda a' halált sújtó karoknak disze.

Egy megtanított kis majom, ki
Markába tudgya fogni a'
Tüzes kanótot, földre dönthet, onthat
Egy Bajnokot, kit Róma hajdan
Mint harczok' Istenèt imádott volna.
Magát az átkozott Találót első
Probája szórta volna száz darabra! —

P a l ó c z y.

(Hunyadi Lászlóhoz.)

Azért Te Úrfi! úgy ne tégy, mint eddig.
Ne vesd hijába éltedet koczkárá.
Azt, a' mi nem tiszted, ne tedd, 's ne menny Te
Olly helyre, melly nem a' tiéd.
Kevésbe múlt, hogy tegnap a' Szendrői
Bástyán Te széllyel nem szakadtál.

H u n y a d y L á s z l ó.

Ott még nem érkezett el órám.

(Szilágyihoz.)

Szendrő felől, Bátyám, nagyon kezd
Csorbúlni Nándor; 's mintha a' Szendrői
Tőrténetért még most akarná
Mohammed a' kölcsönt megadni; onnan
Ereszti mérgének dühét ránk;
Onnan — —

T o l d y.

(A' toronyról.)

Hajókat látok a' Dunán felénk
Leúszni. Egy erdő takarta őket

Eddig

Eddig szemünk elől. Sok a' mint látszik:
Egészen el van fedve vélek a' Duna.

Szilágyi.

Megtartya a' szavát Hunyady,

Toldy.

A' Duna mellett jobbra balra fegyverek
Villognak a' napfényben. Ez Hunyady.

Szilágyi.

Ő az. Közelget a' veszéllyel terhes
Két harcz, leverni, ütni egymást.
Temérdek embervért, ezer
Halált fog öszveroppanások ontani.

Toldy.

Kezd már mozogni a' Pogány is:
Imitt amott Török lovag kalimpáz.
Mindenfelől porfellegek tornyoznak.

Szilágyi.

'S ha öszvekapnak majd, miként fog
Villogva és csattogva öldökölni most
Még szunnyadó tüzes haragjok! —
Kettő, Vitézek, — 's erre jól vígyázzatok —
Kettő, Barátim, most figyelmünk' ponttya;
Két fergeteg talál ma minket:
Az egygyik a' Duna felől; 's itt mí leszünk
A' támadók. A' másik a' Szendrői

Sánczok körül; hol a' Török
Üt ránk, ha tud hadat viselni.
Lábatlan ott a' védelem-harcz'
Kapitánnya, és alatta Forgács és Geréb,
Meg Várday és Raskay a' Hadnagyok.
Már tegnap ólta készen állnak ők ott.
Az Egészet innen én magam kormányzom.
László Öcsém! Te a' Dunán hátúlról
Fogsz majd az ellenségre ütni. —

(Ekkor már hallatni kezd, de igen távolról, és igen ritkán az ágyúk' morgása. A' harcznak koronként közelíttő zajja mindég a' Duna felől jőn, úgymint a' hol Hunyady János megütközik a' Törökkel. Szilágyi folytattya beszédgyét.)

Negyven hajód lessz; rakva vannak már ezek
Hősekkel és mindennel a' mi szükség.
A' rajtahajtás akkoron lessz,
Midőn Apád vagy törni, nyomni kezdi
Már egyszer a' Török hajókat;
Vagy a' midőn Őt' kezdené
Megtolni, nyomni a' Török. De kérlek,
Öcsém! heves ne légy, kivált
A' támadásban. A' helyes kezdettől,
A' jól kiválasztott időponttól, 's egy
Villámcsapás-ként megragadtt
Alkalmatosságtól szokott
Az ütközetben függni a' szerencse.
Én erre a' jelt trombita
'S dob által Enn magam fogom
Adattni innen. Akkor — —

(Most a' vigyázó tornyon készülőt fú a' trombita, melly jelre mindenfelől megriadnak a' várbéi trombiták. Zaj tá-

támad a' várban, melly váltva majd egygyik, majd másik részről hallatik. A' Hősek sebesen és keveregve futkoznak tétova, sokan közűlök ott maradnak. Ez csendesedni kezdvén, Szilágyi tovább folytattya beszédgyét.)

Akkor,
Öcsém Te, roppanny öszve a' Törökkel.
Törd, rontsd, veszeszd, a' mint lehet. Ha, a mit
Én nem reménylek, viszsza nyomna Téged is —
Készen leszek, 's ölembe veszlek én itt.
A' többi én gondom leszen.
Eredgy Öcsém! — Isten vezessen! —
(Ekkor Toldy, ki a' Toronyról lejött, Szilágyinál terem.)

H u n y a d y   L á s z l ó.

(Tüzesen megrázván kezét Szilágyinak.)
Isten veled, Bátyám! — parancsod
Szerínt cselekszem mindenekben.
(A' Hősekhez.)
Velem 's utánnam, a' ki én hozzám való! —
(Elsiet; utánna a' Hősek.)

MÁSODIK JELENÉS.

Az Előbbiek Hunyady László nélkűl.

(A' Hősek hatúl állanak, jönnek, mennek; a' Duna felé néznek, és lassan beszéllgetnek, észrevételeket közölvén egymással arról, a' mi kinn történik. Szilágyi is mindég a' Duna felé néz, midőn beszéll.)

Szi-

Szilágyi.

Alig ha várta a' Török Hunyadyt:
Mert mintha a' Zavarba tétovázva
Kerengni látszanának a' hajói.
'S az emberek magok miképpen
Keveregnek, és futkoznak a' táborban —
Egy széllyel űzött csorda-ként? —
(Toldyhoz.)
Van-e, a' ki intésemre a' toronyból
Majd jelt fog adni Hőseinknek? —

Toldy.

A' mit nekem parancsolál, hajszálig
Van tellyesíttve minden.

Szilágyi.

Ember vagy fiam! —
(Távólról ágyú morgás; trombita, dobszó és zaj hallatik.)
Most jön Hunyady a' Hadával; — mint egy
Nagy fergeteg, melly zúgva és morogva
Jelenti rémíttő közelgetését.
Zászlója — nézzed — tarka hullámot hány
A' Levegőben, mellyet a' Hőseknek
Haragja, a' habzó lovaknak gőze,
'S a' feltapodtt por már setétté tészen. —
Miként nyomúl előre a' Lovasság, —
Két szárnya a' kiterjedett Hunyadynak; —
Mint villog a' kard vágni kész markában? —
Miként tolyong Gyalogja, — a' Hadának
Megtörhetetlen Szíve, mellye, teste —
Sürű, aczélos erdejével? —

Innen

Innen Hunyady: csak kicsiny hadtesttel,
Mint látszik, ám de tízszer annyit
Tehető erővel; — és Kapisztrán
Amonnan a' Keresztesekkel.
Meg volna számok, és csoporttyok;
A' bajnok érték fog hibázni bennek; —
De a' Kereszt, 's a' Hit, reménylem,
Meglelkesítti őket. Eddig
Elég sebesnek látszik a' mozgások.

T o l d y.

Barát Vezérjek is, tudom, sok égi
Áldást, 's malasztot hoz magával.

S z i l á g y i.

Mint egy sürű köd lepte fenyves erdő,
Úgy látszik a' hajókon a' sok
Lebegő fejérhamvas vitorlás árbocz. —
Hunyady' harczrendgyét öröm szemlélni,
A' mint felosztva látom azt:
A' vízen és mellette a' nagy, vastag,
Megtörhetetlen, dönthetetlen Hadderék;
És jobbra balra a' sebes mozgással
Forogható, kerenghető nagy Szárnyak.
A' háta sem lessz, azt tudom, fedetlen.
Nézzétek ellenben Mohammednek hadát? —
Egy nagy temérdek marha csorda;
Sem teste nincs, sem tagja — csak nagy száma.
Vígyázzatok, nem tart sokáig a' harcz;
'S előre látom, hogy Hunyady győzni fog: —
Nem a' sok ember szerzi a' harczokban

A'

A' győzedelmet; sőt gyakorta
Akadállya néki; legkivált ha
Jó rendelés, egy értelem hibázik: —
Villám sebesség, öszvetartás,
Megtántoríthatatlan állandóság,
Leleményes, éles elme, bátor lélek,
Szívbéli buzgóság, erős tökéllet, —
Ezek verik 's nyerik meg a' csatákat
Sokkal nagyobb had ellen is. —
Ott balra egy nagy por-gomoly
Emelkedik. — Lovas csoport lessz. —
Miként hasonlítt egy fakó felleghez, —
Törökök lehetnek, mert előre látszanak
Nyomúlni. A' hadtestet oldalt 's hátúl
Kerítt'ni 's megzavarni lészen czéllyok.
Gondolkodott, tudom, Hunyady arról.

(Most egyszerre, de mind kivűl és távol, rajtahájtás hallatik fúvattatni, és doboltatni. Nagy és közönséges lárma támad. Az ágyú egyformán dong, csak hogy mindég közelebb, de általlyában ritkán. — Szilágyi folytattya beszédgyét.)

Most öszvecsapnak — öszve — vízen, földön.

(Szilágyi neki hevűlttében kirántya kardgyát, a' többi jelenlévők utánna.)

Nézzétek! — ott —

(Kardgyával az ütközetre mutatván.)

úgy ütközik meg a' Magyar.

(Egygyet suhint kardgyával a' Levegőben; kardgyát azután a' földre eresztvén, és reá támaszkodván, kis ideig büszke gyönyörüséggel nézi a' harczot. Az ágyúzás, trombita, dob, és a' csatának zajja folyvást hallatik messzéről.)

Vala-

Valamint az ordittó üvöltő Szélvész, —
Mint a' döbörgő bús haragos fergeteg,
Rá roppan, és zúdúl az ellenségre; —
Valamint az öldöklő csatázó villám,
Villogva és csattogva sújt karjával; —
Töri, dönti jobbra balra a' harczrendet, —
Sodorja, sepri, hajtya, és zavarja,
Mint a' dühös szélvész az erdöt és mezőt.
De a' Török sem hagygya ám magát el,
Nézzétek emberűl, vitézűl harczol.

T o l d y.

S' hát mí csak innen nézzük őket? —
Forr bennem a' harcz' mérge, — mennyünk!

S z i l á g y i.

Megmondom én, mikor lehet 's kell. — —
Amott azok, kik megfutamnak,
'S megint legottan homlokot fordítva
Reá rohannak a' Törökre, —
Keveregnek, és bizonytalan
Hullám zavarban zajlanak, —
Mint a' Dunának szélkevertte habjai, —
Azok Keresztesek lehetnek. —
A' szemvilág bizonytalanba' vész el
A' meszszeségben, és temérdek tárgyban. —
Egy helyben állva, mintha vasmacskákhoz
Lánczolva volna, küszködik még
A' vízi harcz is a' hajókon. —
Amott, hol a' por vastagabb, setétebb
A' többinél, 's nem távozik, nem ritkúl, —

Hol mintha e' Viaskodók a' földbe
Czövekelve harczolnának, és mindaddig
Ki sem állanának, míglen egygyig
Valamennyen a' Földnek kivájtt gyomrában
Ott nem talállyák sírjokat, —
Ott legdühösbnek látom a' csatát. — Amott
Az a' csapat, — láttyátok-e? —
Közel a' Dunához, — mint nyomúl előre:
A' merre tör, ront, — bomlik, oszlik minden
Akadály elötte; mint midőn a'
Haragra fortyantt bús Oroszlány
Sürű haraszton tör keresztűl,
Hajlik, törik, szakad körűltte ág gally, —
Maga lessz Hunyady ott az ő hatalmas
Harczot vezérlő és verő karjával. —
Por kezdi most már nyelni a' csatának
Mezejét egészen.

(Most már megszűnt az ágyúzás, csak közönséges lárma hallatik; de mind távolról.)

Toldy rajta! —

(Toldy sebesen felfut a' vígyázó toronyra.)

Nagyon mozognak a' hajók,
Keveregnek, és Nándor felé tolódnak; —
Itt győzni látszik a' Magyar.
László meg' őket hátba verje mindgyárt.
Csak rajta! — Toldy rajta! —

(Ekkor a' vígyázó tornyon Toldy rajtahajtót fuvat, utánna mindenőfell megriadnak a' trombiták, — dob, zaj, lárma közelebbről, a' mi lassanként a' Duna felé távozik.)

Szép lessz látni,
A' vén Oroszlányt mint segítti kölyke,
Tépettni látván azt sok ebtől. — Oh Te,

A'.

A' harczok' Apja, János! — és Te, harcz' fija
László! Szerettim! — Csapjatok
Most öszve arra, a' mi köztetek van;
És eltiporván, semmivé tévén azt,
Ott a' levertt dölf' romladékin
Omollyatok, dicső Vitézek,
Egymás' ölébe. —

(Kiterjeszti karjait.)

Én magam,
A' harmadik leszek, ki mindkettőtöket
Ölelni foglak nem sokára.

T o l d y.

(Lelkendezve jön viszsza.)

A' Duna vérrel van keverve immár;
'S ha még soká' tart, vize vérré válik.
Szám nélkül úszik a' habokban
A' sok fejetlen csalma, kalpag,
'S lelketlen ember; mindazáltal
Több a' Magyarnál hatszor is tán a' Török.
Miként beszéllik majd ezek szó nélkül
A' Földieknek, mint van itten a' Világ.
Azt nyerte még is a' Török,
Hogy egykorig kövér halakkal élhet.
Szerencse a' népeknek az
Olly Fejdelem, ki így szeret hollót, halat
Táplálni emberhússal, — és a' földet
Trágyázni embervérrel így kedvelli.

S z i l á g y i.

Fúllyon meg Annyának hasában
Minden Királyi magzat, a' ki

Vala-

Valahára Hódíttó akarna lènni! —
Szendrő felől ma a' Török nem mozdúl.
Eredgy Palóczy, nézdmeg, és hozd hírét.
(Palóczy elsiet.)
Nézzétek Apjának fiját Lászlót! miként
Kezd Ö is Attyához hasonló lenni. —
Imígy repűl a' Sasfi annya'
Példája ként a' fellegekbe.
Mint mérgelődik Ö, előttem képe,
Hogy a' hajó, a' mellyen űl, nem paripa,
És nem repűlhet rajta, mint a' karvaly,
Melly a' sebes nyílként csap a' galambra. — —
Nézzétek ott ama' lovag csoportot,
Melly Hunyadyt kerítteni
Szerette volna: mint szalad
Az most hanyathomlok, — tiporva egymást —
Maradozva, esve, kelve viszsza.
Utánnok egy hoszszú magas fakó hegy
Emelkedik porból. — Bizonnyal várta
És leste egynehány sas ezt a' lopni mentt
Seregély-csoportot; 's most beléje vágva
Szabdallya, és széllyeszti szerte.
Úgy vélem, a' két Rozgonyi:
Ök szoktak oldalt csapkodó, kerengő
Villámi lenni Hunyadynak
Mindenkor a' harczfergetegben.
Bodó 's Kanizsay pedig két
Megtörhetetlen bástya Ö mellette. —
Nézzétek ott Hunyady Lászlót!
Mint sújtya őket hátba. Mondom néktek,
Nem tart sokáig. —
(A' vízi harczot szemlélvén.)

Úgy

Úgy Öcsém! ember vagy.
Jól gondoláď így Sógorom. —
Most — most esik, nézzétek, a'
Végső csapás; 's legitten el fog válni
Az ütközetnek sorsa — Ahol! —
Mikéut nyomattnak viszsza már a' földön! —
Minő zavarban széllyedeznek a' hajók? —
Innitt, amott mint süllyedeznek.
Az ember élve, halva, és keverve
Töredék hajókkal, árboczokkal, —
Bukdosva mint úszik felénk le a' Dunán? —
Hagyattnak a' Török hajók;
Mind a' ki bírja még magát, a' partra
Menekszik, — ott fut a' magyar halál elől. —
Győztünk Barátim! — légyen áldott
A' sorsot intéző hatalmas Isten! —
Nem állya a' verést tovább, és hátat
Fordítt egész hadával a' Török nép.
Rémülve, egymást nyomva, döntve, rontva,
Tiporva, 's önnmagát emésztve fut, tolyong
A' táborába viszsza; — mint midőn a'
Szélvész' dühétől ostromoltt, korbácsoltt
Tengerhabok zajogva, zúgva,
'S ordíttva hömpölyögnek, és tolyongnak. —
Az öklöző a' hátba verttel egygyütt
Legitt alattunk lessz. — Helyedre Toldy!
Jelt adni a' kapú nyitásra.

(Toldy elsiet.)

Hampó! Te a' Duna-kapúhoz menny! — siess! —
'S a' majd adandó jelre nyisd meg.
Vagy hogy Hunyady jön be hozzánk; vagy mi
Megyünk ki Őhozzája, öszvekapcsoltt

Erő-

Erővel elvégezni, a' mit kezdett.

(Hampó elsiet.)

(Ez alatt a' Csatának zajja legközelebb ért; olly közel mindazáltal még sem, mintha helyben volna. Szilágyi folytattya beszédgyét.)

Fut a' Török; sarkallya Ötet a' Magyar:
Valamint midőn a' zúgva és morogva
Szakadó, sebes jégzápor ontya mérgét,
'S veri, csapja, ostorozza a' vidéket; —
'S mindgyárt utánna a' levertt, lesújtott,
Feldúltt, emésztett emberi
Öröm, remény, és büszke pompa
Bús, néma, puszta romladékban
Hever — mered, 's csak a' szegény
Kárt-szenvedők' panaszsza, jajja tölti
A' nagy Itéletnek határát. —

(Ekkor minden lecsendesedett kivűlről. A' vígyázó toronyban trombita által jel fuvattatik a' kapúnyitásra.)

Nyittatnak a' kapúk, — elejbek mengyek.

(Elsiet; 's valamennyen követik.)

HARMADIK JELENÉS.

(Nándorfejérvár. Az alsó Város' piaczcza. A' két oldal scénák házok. A' hátúlsó kárpiton középett zászlók, 's mindenféle hadi szerek láttatnak rajzolva, ugymint a' Főgyűlekezetnek helyén. E' körűl, ugyan azon Kárpiton, a' magyar Hösek, Keresztesek, a' Népnek sokasága, elegyesen külömbféle helyzetekben. Némellyek állanak; némellyek feküsznek; közben Sebesek külömb-

lömbféle állapotokban, a' Képírónak szabad Fantáziája szerint. A' Hősek mind egész fegyverben. — A' scénának változása közben diadalmi muzsika, trombita és dob szó hallatik, melly egyre közelebb 's végre bejön. Utánna egygyik felöl belépnek:)

Hunyady János, Hunyady Laszló, Kapisztrán János (Kereszttel a' kezében) Kanizsay, Rozgonyi Sebestyén, Rozgonyi Rajnáld, Horváth, Bodó, Hampó, Hadnagyok, Hősek, Keresztes nép.

(Az egész sokaság több izben kiáltya: „Éllyen Hunyady!"— Másik felől belépnek; Trombita, és dobszó által kísérve.)

Szilágyi, Toldy, Palóczy, Andrásy, Nyáry, Hadnagyok, Hősek.

(Hunyady János és Szilágyi egymás' karjaiba omolnak. A' nép indúlatosan kialtozza: „Éllyen Hunyady! Éllyen Szilágy!" — Kapisztrán János elôlép; kiterjesztett kezeit az Ég felé emeli, és a' Földre borúl; utánna valamennyen a' Keresztesek. Ezt látván Hunyady, Ő is térdre esik, 's utánna valamennyen az Urak, Vitézek, Hősek. Kis ideig inneplő csendesség uralkodik. Utóbb valamennyen felkelvén, Kapisztránnak következendő éneke riad meg.)

K a p i s z t r á n.

(A' néptől kísérve énekli ezt.)

Győztünk! győztünk! mert velünk volt,
Seregeink mellett harczolt

Az

Az Erőnek, Hatalomnak,
Védelemnek, Oltalomnak
Mindenható Istene! —

Győztünk! győztünk! az Istennek
Hatalmával, — ki Mindennek
Intézője, a' mi már lön,
És még lészen, Menyben Földön, —
Ki állhat Ő-ellene? —

Ő verte le szent Jobbjával,
Mindenható hatalmával,
A' Magyart 's Kereszténységet
Feldúlni jött ellenséget,
A' rettentő Hatalmas.

Ő volt a' Megszabadíttó,
A' lelkünket Bátoríttó;
Ő nyújt vala segedelmet,
Dicsőséget, győzedelmet,
A' Kegyelmes, Irgalmas.

Megitélvén igazságban
A' mennyei magasságban
Az egész Földkerekséget,
'S minden ember-nemzetséget, —
Megáldotta a' Magyart.

Megáldotta a' Keresztért,
'S a' Hazáért kiontott vért,
Az Úr, a' ki érdem szerínt,
Jónak Rossznak sorsokat int, —
Szent és igaz törvényt tart.

Rette-

Rettenetes haragjában,
Midőn méltó boszszújában
Menydörögve szóll le hozzánk, —
Háborúkat ereget ránk, —
'S Eget Földet öszveráz.

De kegyelmes jóságában,
Könyörülő irgalmában: —
A' mái harcz' dicsősége
Örök példás jelensége,
Mint magasztal, mint aláz.

Elszédűlve, elámúlva,
'S mintegy bizonnyal feldúlva
Állánk a' vég-romlás' partyán,
'S ha minket az Úr meg nem szán —
Örökre elveszendők. —

De megszánt Ő; és leverte
A' Kevélyt, ki vágni merte
A' megváltás' örök fáját,
'S a' Vadakat, kik hív nyáját
Tépni voltak jövendők. —

Énekellyünk nagy robajjal, —
Mint midőn a' szélvész zajjal
Zúg, harsog a' rengetegben, —
Adgyunk ének-fergetegben
Hálát a' nagy Istennek! —

Hálá légyen, és dicsőség! —
Rendűlly meg Föld! dördűlly meg Ég! —

Hálá a' nagy és hatalmas,
A' szent, Igaz, és Irgalmas
Áldó, verő Istennek! —

Hunyady János.

Isten vezérlé karjainkat
Szemlátomást; méltó azért először is
Hozzá emelnünk szíveinket.
Irgalma és Kegyelme nélkül
Most verve volnánk mí, — 's Hazánk elveszve:
Hálá azért, hálá 's dicsőség Néki! —
'S most jöjjetek szívemre Érdemférjfiak! —
(Kapisztránhoz.)
Te szent Atyám! nagy Istenünk' hív
Szolgája! Szent malasztival megáldott
Kedvelttye! Szenttye! — Lelki, testi, Bajnoka! —
Csudát tevél Te a' Világ előtt most
E' gyűlevész embercsoporttal.
Betellyesedve látom újra általad
Ama' jövendölő remény-ígéket:
(A' Feszűletre mútatván.)
„E' jelbe' győzni fogsz!" — ez által győztünk.
Példád' 's szavad' hatalma volt védelme,
Oltalma a' Keresztnek és Hazánknak.

Kapisztrán.

Csudát tevél Te Isten által,
Jámbor Keresztény! Nagy Hazafi!
Dicső Vitéz' — Híred neved nagy lészen
A' Hadvezérek köztt örökre.

Hunyady János.

(Jobbjával Szilágyit, Ballyával Kanizsayt ölelvén.)

És Tí Barátim! Tí is itten! —
Valamennyen, érdemes Vitézek! —
Mint annyi csillag, úgy ragyog
Nevetek Hazánk' Egén örökre.
Gyémántbetűkkel lessz beírva tettetek
A' nagy 's vitéz Történetek' könyvében.

(Szilágyihoz.)

Te Sógorom, Barátom! a' Hazáért
Viseltt harczokban régi Bajnoktársom!
Szívemnek egygyik édes érzeménnye az,
Hogy vérem a' Tiéddel egygyesűlvén
Büszkén tekínthetek nememnek
Utóbbi oltoványira.
Hazánknak és egész Kereszténységnek
E' nagy veszéllyében Te voltál
A' szeglet-oszlop, mellyben a' Világot
Letapodni vágyódó Pogánynak
Megakadtt erős dühös hatalma. —
Bodó, 's Te Kanizsay! Tí jobb 's bal kezem
Az ütközetben; Tí Vezér'-
Intézetimnek végrehajtó
Segédi; Tí csapásimat
Sujtó halálos fergetegek;
Oltalmazó védelmező bástyáim
Az ellenem mordúltt halálok ellen! —
Tí Rozgonyiak! — Szárnyaim
A' harczban! a' kiknek sebes
Szélvész repűltte hordgya a' legelső
Zavart, veszélyt, halált az ellenségbe!

Tí a' csaták' villámait
Hordó dieső magyar Sasok! — Mindnyáján,
Hősek, Keresztesek! — vitézűl
Harczoltatok ma. Adgya Isten,
Hogy, a' miként kezdettük, úgy végezzük! —

S z i l á g y i.

Te, a' magyar Hazának ügyét
Hatalmas és erős marokkal
Tartó Oroszlány! — a' Fiad, László is
Megérdemelte, hogy kegyes szemmel tekints
Reája, 's tettéről megemlékezzél: —
Ő verte hátba a' Pogányt;
És mondhatom, hogy szép Borostyán
Ágot szakasztott Ő is a' Többek között.

H u n y a d y J á n o s.

(Atyai örömmel tekintvén László fijára.)
Megelégszem én, Fiam, te Véled. Emberűl
Viselted első harczodat;
'S egészen érdemes valál
Te arra, hogy Szilágyi Erzsébetnek
Szívébe' termettél. —
(Fijának nyújtya jobbját. László reáborúl Attyának kezére.)
Egész
Éltedben ember légy, 's szeresd Hazádat! —

H u n y a d y L á s z l ó.

Egész Vilag' dicséreténél többet ér
Velem való elégedésed.
A' vízi harcz azonba' még sem dolgom:
Mert

Mert rabja ott az ember a' hajónak; —
És ez megintlen rabja a' Vizeknek.
Felét sem adhattyuk ki ott a'
Szívünkben égő bajnoki
Tűznek. Lovag, gyalog csatázni földön, —
Hol Önnmagától függ egészen
Az ember, — ott kívánok én csak. —
Mátyás öcsémet nézem? — úgy hallottuk,
Veled jön Ő is? — 's most sehol sem látom? —

Hunyady János.

Szalonkemenben hagytam őtet
Madarászszal egy kis tartalék csapatnál.
Sírt, hogy velünk harczolni, néki tiltva volt.
A' gyenge gyermek' életét
Sajnáltam olly korán veszélyre
Bocsátni, és koczkára tenni:
Ne hogy idő előtt kiveszvén
Minden hazafiúi érdem és haszon
Nélkűl, halála megrepeszsze
Érette élő Annya' szívét.
Ő néki eddig jönni már elég volt
A' végre, hogy a' harczokat, 's azoknak
Ijedelmit, és írtóztató veszélyit
Esmerni megtanúllya. — Most nyúgodgyunk
Barátim! Én megvallom, elfáradtam.
A' mái harcz, 's erőltetett
Viadal nagyon megtörte éltes csontyaim'. —
Ki tudgya, meddig hágy Mohammed békét. —
Koroghy János emberűl
Vitézkedett ma; most is Ő, és Bethlen

Vígyázza, 's tartya szemmel a' Törökhadat.
Nyúgodtt Vitézek mennyenek helyekbe,
'S váltsák fel a' fáradttakat. —
Nándorba életet szerezni
Mennél továbbra, legnagyobb szükség most:
Ez, Kanizsay, a' te dolgod lészen. —
Horváth! Te Bécsbe menny, ezen szerencsés
Történetet megvinni a' Királynak.
Vidítsd fel útadban Budát, 's minden helyet;
'S a' merre mégy, a' Felkelést
Sürgesd nevemben mindenütt.
Mond meg, — beszéldel, hogy' 's miként volt;
De mondmeg azt is Nékiek,
Hogy a' dolognak nagygya hátra van még; —
Hogy a' szerencsés kezdet is
Bal véget érhet, hogy ha nem segítt'nek; —
Sőt, hogy szerencsénk ingerelni fogja
A' meggyalázott büszke ellenség' dühét. —
Mennyünk, Vitézek, nyúgalomra! —
(Mind elmennek.)

NEGYEDIK JELENÉS.

(Néhány nap múlva a' Nándori ütközet után.)
(Esztergom. Az Érsek' palotája.)

Széchy Diénes, Gara, Országh belépnek,
Utóbb Bátory.

Érsek.

Isten hozott házomba, Nádor! Honnan? —
Mi hírt hozál Nándor felől? —

Mi

Mí ketten itten
(Országhra' mútatván.)
félelem 's reménység
Között habozva várjuk Istenünknek'
Itéletét Hazánk felett.

G a r a.

Nándor felől az hallatik, — mondom, hogy
Csak hallatik, mert nem tudom bizonnyal, —
De a' tudósíttást naponként várom,
Hogy öszvecsapták a' hadak Nándornál,
'S irtóztató volt légyen a' vérontás; —
De az, kié lett légyen a' szerencse,
Bizonytalan: mert mind Hunyady,
Mind a' Török Nándor körűl áll most is.
Én most megint Budára mengyek.

É r s e k.

(Dorgálva.)
A' honnan el sem kell vala
Jönnöd? —

G a r a.

Mi dolgom volna az
Üres Budában, hol remegve várja
Az ott maradtt kevés Öreg, beteg, 's már
Halálra elszántt Mesterember
A' vérszopó Török' közelgetését? —

O r s z á g h.

Elég jaj az nekünk! — 's talán az veszti
El majd leginkább a' Hazát,

Hogy

Hogy úgy cselekvék a' Király: — hogy
Hunyadynak tanácscsa ellen
Zavarba' és veszélybe' hagyta népét,
Mellynek leginkább illy esetben volna
Szüksége intéző, vezérlő,
'S elrendelö Kormányra. Jól 's könnyen megy,
Ha alszik is kormánnya, csendes
Idővel a' nagy gálya a' tengerben;
De a' midőn ellenkező szél 's fergeteg
Zavarja, zúrja, hánnya a' fonákúl
Felforgatott Tengert; az akkor elhagyott
Kormány hajótörést okoz bizonnyal. —
Ha jó napokban nem szokott is
Munkálni a' jó példa a' köznépre;
Imilly esetben a' Király, és a' Nagyok
Után vakon, bőszén elindúl a' Pór.
Most a' Királynak, és Nagyoknak gyáva
Félelme megfagylalta a' Nép'
Szívét idő előtt; meredve
'S kétségbe esve várja a' veszélyt; — 's nem azt
Forgattya már eszébe', hogy így, vagy amúgy
Fog néki ellent állani;
Hanem azt, miképp szökjék elöle majd meg.

(Feddőleg.)

Ez rossz tanács volt Tőletek,
Kik a' Király' tapasztalatlan
Szívét, eszét bírván, helyette
Gondolni, és akarni, és mívelni
Szerettek, és másnak tanácscsát
Előtte lábra kapni nem hagygyátok.

Ga-

G a r a.

Az én tanácsom nem vala,
Hogy féllyen a' Király. — Ki tesz hát arról? —
Ki fogja kénszeríttni a' Felséget? —
A' Cziliai Gróf' szava
Mellett tanácsom nem sokat nyom.
Csak a' midőn szükségtelennek
Véltem magam' Budán; csak akkor
Távoztam én el onnan. És azólta
A' Vármegyéket járom, intem rendre,
A' Felkelést, fegyverfogást sürgetvén;
De — mintha vér sem volna a' Magyarban. — —

É r s e k.

Mennyen lehetnek még is a' Vitézek,
Kik által új erőt kapott Hunyady? —

G a r a.

(Ögyelegve.)

Nem mondhatom meg; — rá mengyen
Talán — felére annak, a' mit kívánt;
És többre is talán, ha jól siettek
A' Vármegyék, Zászlós Urak; — ha
Nem késtek — —

É r s e k.

Így kell veszni egy Nemzetnek! —
Nyomorúltt Hazánk! —

(Ekkor lélekszakadva lépbe Bátóry.)

B á t o r y.

Jó hír, Barátim!
Örvendgyetek! — Hunyady győzött.
(Megrázza az Érseknek, és Országhnak kezét.)

É r s e k.

(Égbe emelvén szemeit, és kezét szívére tévén.)
Hálá Tenéked! —

O r s z á g h.

Óh Hunyady! —

G a r a.

(Elámúlva.)
Lehetetlen! —

B á t o r y.

(Garához.)
Úgy van most ez egýszer; ámbár
Tí elkövettetek valóba' mindent,
Hogy úgy ne lenne. — Emberűl megverte
Hunyady őket szent Bonaventúra'
Napján; — Szilágyival kezet fogott már,
'S Nándorban egygyütt vannak ők most.
De verve van csak a' Török;
Elűzve nincs még. A' dolognak
Erősse, nagygya hátra van még.

G a r a.

(Minden öröm nélkűl.)
Ez nagy Szerencse! — Sok Szerencse! —

B á-

Bátory.

Hunyady ezt a' harczmezőről
Izente Néktek. Majd utóbb
Bővebb tudósíttást adand mindenről,
Már tudni fogja eddig a' Király is.
Horváth örömpostája e' jó hírnek.

Gara.

A' mint előbb mondám: az új
Katonák, kiket Hunyady kaphatott már,
Réa mehetnek tíz ezerre.

Bátory.

(Haragra lobbanva.)
Vannak
Magyarok, 's pedig Nagyok, kik egy egy rút eves
Kelevény szerínt dúllyák, emésztik
Mérgekkel ezt a' nemzeti
Testet; kiket, ha rajtam állna,
Éltekkel és nevekkel egygyütt
Kitörleném én a' magyar föld színről. —
Vannak közöttünk ollyanok,
Kik a' Magyar Földnek csak annyi
Porára sem méltók valóban,
A' mennyit egy kis szél szemekbe vethet.
De eljövendő, úgy reménylem, a' nap,
Melly majd igaz törvényt teszen,
'S itél ezekről — —

Érsek.

(Szelíden engesztelvén Bátoryt.)
Csillapodgy

Ked-

Kedves Barátunk, Bátory! —
Felejtsd el a' boszszút, midőn
Örvendenünk illy nagy okunk van.

B á t o r y.

(Magát mérsékelve.)
Istenre, és Hazánkra kért Hunyady
Minket, segíttsük Ötet új sereggel.
(Garához.)
Nem tíz ezer; de egy, — csak egy sem
Ment általad Hunyady' zászlójához.
(Az Érsekre és Országhra mútatván.)
Mí itten, és még egynehányan szedtünk,
'S adtunk hadához négy ezer néhány száz
Fejekre mentt segéd csoportot;
'S ezekkel, és ama' Keresztes néppel,
Mellyet Kapisztrán szerze, verte Ő meg
Most egyszer a' temérdek ellenséget.

G a r a.

(Mérgét elharapván.)
Nem vétke egy kettőnek az, ha, a' mit
Százoknak öszvefogva tenni kellene, —
Akármi okból elhalad. —
Sietve mengyek, a' hadállíttást megint
Sürgetni. Isten Véled Érsek! —
(Elmegyen.)

B á t o r y.

(Utánna mútat Garának.)
Egygyik gazember, a' kiről szóllottam — ez! —
De eljövend, 's tán nem sokára

A'

A' számvetésnek, büntetésnek napja is;
Akkor hiszen másképp' beszéllyünk. —
(Ismét felvídúlva.)
S hát nincs-e minden egy igaz Magyarnak,
Ezt a' Hunyadyt, mint Apát, 's Védangyalt
Szeretni és tisztelni száz meg száz oka? —
Hazánkat Ö menté meg ismét. —

É r s e k.

'S az egész Kereszténységet. Ezt én
Legitt megírom szent Atyánknak:
Örüllyön a' győző Keresztnek; 's a' magyar
Fegyverre 's Bajnokára kérjen áldást
Továbbra is Mindenható Urunktól.
Lessz majd öröm Rómában! —

B á t o r y.

És én mengyek,
A' merre a' Hazafiság visz,
Segéd erőt szerezni Hunyadynknak.

O r s z á g h.

Veled megyek, Barátom, én is.

É r s e k.

Isten velünk! —
(Mind a' hárman megindúlva némán, rázzák meg egymás' kezét.)
Mí értyük egymást.
(Elmennek.)

Ötö-

ÖTÖDIK JELENÉS.

(Bécs. A' Királyi Palota.)

A' Király, Cziliai Ulrik, utóbb Ágnes.

K i r á l y.

(A' Cziliai Gróffal belépvén.)

Minden követ, de legkivált a' Római,
A' Lengyel, és Velenczei,
Szűnetlen azt kívánnya, kéri, 's arra int,
Siessek a' Magyar Hadat
Szaporíttni, és Hunyadynak több módot
Szerezni, hogy, a' mit dicsőn,
'S olly kedvező Szerencse közben kezdett,
Tovább is úgy követni, és folytatni
Képes lehessen: Mert ha a' Szerencsét
Meg nem ragadgyuk most, tehát azt többé
Soha el nem érjük; — vagy bizonnyal
Tíz annyi embervérrel, és költséggel
Szerezzük azt, — 's még akkor is
Talán csak a' felére viszsza;
Vagy éppen elveszünk egészen.
'S én elhiszem. Jól vélekednek.
Azt gondolám én, 's a' jelentések szerínt
Gondolhatám is, hogy Garának
Munkás iparkodása által
Már tellyesíttve lessz az Ország -
Gyűlésnek erre nézve tett törvénnye,
'S néhány ezer Vitézzel újra meg lessz

Sza-

Szaporíttva és segíttve a' Magyar Had.
Horváth azonban mást beszéllett:
Keserű panaszszal emlegette,
A' túnyaságot a' had állíttásban.
Öt ezerre megy csak, a' mit eddig nem Gara,
Hanem Hunyadynak baráti
Szereztek. Én Te általad mind egyre
Ellenkező hírt, és jelentést vettem? —

U l r i k.

Mondom Tenéked, hogy Hunyady minden
Fejdelmet a' részére csábítt
Ma holnap Európában. — És ma holnap
Már senki azt sem kérdi: mint van
László Király, hanem ha úgy cselekszik-e
László Király, a' mint Hunyady'
Akarattya és parancsolattya.

K i r á l y.

Egy Nemzet', Ország' rendelése,
Törvénnye nem gyermek lebelgés,
A' mint Te látszol azt tekintni:
Egyképp' köt az Királyt, Nemest, Parasztot;
'S az én itéletetem szerínt
Vétt a' Király, ki a' maga
Által hozott törvényt először megszegi,
Vagy mások által megszegetni engedi;
Holott az Ő nagy tiszte volna
A' végrehajtás: így tanúltam én ezt, —
És így vagyok meggyőzve erről.

Ul-

Ulrik.

Esméri tisztét Gara is;
Jól tudgya a' törvényt 's kötelességét.
'S eddig tudom, megtette, a' mit kellett,
És végre vinni csak lehetséges volt.
Minthogy azonban annyi ez'ret áldozott
Immár Hunyady a' Töröknek,
Csakugyan nehéz lessz olly hamar meg' annyi
Új ez'reket teremteni.
Az örök hadat, harczot megúntt Magyar már
Vonakodva nyúl most fegyveréhez,
'S egy tűrhető Békét nem ád
A' legszerencsésb harczolásért.
Egyéberánt az emberek sem gombák,
Hogy, a' kiket Hunyady mészárszékre vitt,
Helyettek újjak olly hamar teremjenek. —
'S osztán, — ha győzött annyival,
A' mennyi most van néki, — 's olly halálos
Csapással, a' miként izente volt Ő;
Most már egészen semmivé tehetné
A' megfogyatkozott, 's magát
Hamar ki nem pótolható pogány hadat:
Mert Ő azólta a' hatalmas
Szilágyival, 's Vitézivel nevelte
Erejét, hatalmát; — a' mi nem csekélység:
Mert tíz ezer próbáltt Vitéz sokat tesz.
Talán azért kell néki több, hogy,
Leverve lévén a' Török,
Nyomban reánk rohannyon, és — —
De mért regellyem újra, a' mit
Már annyiszor, haszontalan vítattam? — —
Legyen hadunk: azt mondom én is. Lessz is:

Iert esmerem Garát; de — hogy ha jót akarsz;
Ie vessük azt egyszerre mind koczkára:
Iert hát ha a' Rigómezőnek
Törtenetét fognánk megélni újra? —
Iert változó a' harczban a' szerencse;
Egy perczenet mindent dugába dönthet; —
Ii lenne akkor majd belőlünk? —
Iert vagy szerencsés lessz Hunyady, vagy nem:
Ia hogy szerencsés lessz, minek
Több néki, mint a' mennyi van már? —
Ia hogy szerencsétlen leszen; minek több
Ő néki szintúgy akkor is? —
Iogy újra elveszeszsze őket? —
Akkor nekünk legyen hadunk;
Hogy veszteségét helyre hozzuk.
Ia Gara, a' ki most helyetted
Sáfárkodik, majd számot ád tettéről,
Mindent egészen más szemekkel
Fogsz látni, és helyben hagyandod tettét. —
Kövesd, Öcsém, tanácsomat! —
Nevezd ki a' Vajdát ezen most gyűlő
Új Hadsereg felett Vezérnek,
Melly tartalék sereg gyanánt szolgállyon, —
Akarmiképpen üt ki a' Sors. —
Ha veszt Hunyady, akkor ez —
A' Vajda, próbállyon szerencsét. Ő sem
Alábbvaló Vitéz, 's Vezér Hunyadynál,
Ha a' Tanítványnál nagyobb a' Mester.
Ha győz Hunyady, — akkor is
Mindég tanácsos volt, nem egy
Koczkára tennünk mindenünket. —

(A' Király mélly gondolatokba merűl. Az alatt belép Ágnes.)

Á g n e s.

Ha talán az Ország' dolgait forgattya
Elmétek, — elmegyek; — csak egygyet mondok. —

K i r á l y.

Éppen nem. — Arról van csak a' szó:
Adgyunk-e még, vagy hogy ne adgyunk
Katonát Hunyadynak? —

Á g n e s.

Ne adgyunk; nem kell.
Tanácstok ollyan, mint az emberé, ki
Akkor töré fejét, midőn rég'
Elmúlt az esső, kell-e, vagy nem,
Köpönyeg? — Nevetnem kell tanácstokat, ha ha! —
Örülly, Királlya a' Magyarnak! —
Ez a' Hunyady! — 's a' Magyar Vitézség! —
Kiki térdre essen, és imádgya,
'S dicsérje a' Magyarnak Istenét! — Óh!
Sokért nem adnám, hogy ha mí Budáról
El nem szaladtunk volna; de — —
Most érkezett meg Rozgonyi
Hunyadytól: megverte Ő
Meg' újra és egészen a' Pogányt; 's így — —

K i r á l y.

Hol? hol van Ő? — hol Rozgonyi? — hadd jőjjön.

Ág-

Á g n e s.

Az
Ajtó előtt. De azt kikérem,
Hogy én is itt lehessek, és hallhassam? —

K i r á l y.

Bízvást. —
(Ulrik megnyittya az ajtót. Rozgonyi Rajnáld belép.)

HATODIK JELENÉS.

Az Előbbiek, és Rozgonyi Rajnáld.

R o z g o n y i.

Uram, Királyom, idvez légy Te! —

K i r á l y.

Mi hír, mi újság, Rozgonyi,
Nándor körül? —

R o z g o n y i.

Mélly tisztelet, szívbéli
Idvezlet, és jó hír igaz szolgádtól
Hunyadytól! — Megverve, eltiporva,
'S majd semmivé van téve a' temérdek
Török, kevély fejével egygyütt, —
Kitől egész Európa, az

Egész Kereszténység, leginkább Róma,
És a' magyar Nép rettegett.

K i r á l y.

Istennek
Hálá! —

R o z g o n y i.

'S dícsőség Néki mindörökkén:
Mert elfogadta, és szerencsés véggel
Koronázta hív népének, a' magyarnak
Véráldozattyait! — 's utánna mindgyárt
Köszönet, dicsőség, tísztelet Hunyady
Jánosnak, a' remek Vitéznek,
Remek Vezérnek, — a' Törökverőnek! —
Ki a' Világnak e' baját megvíván,
Európa' népeit, 's Királyi trónusit
Ijedelmitől örökre megmentette.

U l r i k.

Elhiszszük. A' dolgot magát beszélld csak.

R o z g o n y i.

(Felindúlva.)

Engedgye meg Nagyságod azt,
Hogy, a' midőn ezen dologról
Beszéllek, a' Tévőt is említhessem:
Mert semmi tétemény sem eshetik meg
Tévője nélkűl a' Világon.
Szavakkal itt küszködni nincsen kedvem,

Ki annyi élet és halál köztt
Birkóztam a' Törökkel a' napokban.
Egyéberánt, midőn Királyom
Beszéll, felesleg tartom akkor
Felelni a' szolgának. —

(Ágnes titkos örömét jelenti Ulriknak illy megszégyeníttetése felett.)

K i r á l y.

(Megháborodva, kárhoztatná is, javallaná is Rozgonyinak felhevűlését, Ulriknak megpiríttatását; de még is erőt vesz rajta a' sérelem' érzése Báttyának megszégyeníttetése felett.)

A' mit
A' Cziliai Gróf beszéll,
Nevembe' mondottnak vegyed: —
Mert Ő az első én utánnam.

(Kegyesen Rozgonyihoz.)

Szavakkal itt ne is csatázz most, Rozgonyi,
Hanem beszélld el nékem a' dolgot magát.
Hadd hallyuk azt hát, — hadd örűllyünk! —

(Ulrik megboszszúlttnak érezvén magát, büszkén tekint Rozgonyira; de nem szóll. Ágnesre néz, mintegy részvételét keresvén; de Ágnes elkerűli tekintetét. Rozgonyi fel sem veszi Ulrikot.)

R o z g o n y i.

A' szent Bonáventúra' napján történtt
Első csatát, tudod Királyom? —
Azon csapásra nem csak el nem ejté,
Mint gondolánk, szívét Mohammed;
Hanem dühösb haragra fortyant.

Me-

Metélte, tépte büszkeségét
A' nagy gyalázat, mellyet ejténk rajta;
És eltökéllve arra, 's Égre Földre
Megesküvén, hogy, vagy egészen semmivé
Teszi a' Magyart, 's egész Kereszténységet,
Vagy — élni nem fog szégyenében, —
Most új 's nagyobb veszélyt koholt fejünkre.
Néhány napig nyúgalmat engedvén aléltt,
Ellankadott népének, és magának,
Legottan ostromolni kezdé Nándort.
Az ellenünk körös körül kiszegzett
Barom szerekkel, faltörőkkel,
Ágyúkkal éjjel nappal egyre vítta,
Sujtotta, verte, törte a' bástyákat,
Olly nagy robajjal, mint midőn a' fergeteg
Dörög, morog, vicsog, zuhog Tátrának
Felette, — 's a' szirtek ropognak: Nándor
Így rázva, törve meszsze bőgött, rengett. —
Most szerte már hasadni, dűlni, omlani
Kezdének a' bástyák, falak, — 's megtelni
A' gödrök, árkok a' kövekkel;
Imitt amott már róna lett a' földdel
A' bástya és torony, — az árok és gödör.
Szent Dániel' napján utánna
Egész hadával ránk rohant Mohammed:
Így zajlik, így hullámzik a' szelektől
Felháborított tenger egy sziget körül,
Mint a' Török Nándor körül most.
E' számtalan seregnek ellent állani,
'S azt viszszaverni képtelen volt a' kevés
Magyar Vitéz; 's Mohammed egy időre
Ura lett az alsó Várasunknak.

Hal-

Halkal vonúltak a' Miéink, egyre
Küszködve, 's minden lábnyi földet
Magyar 's Török vérrel keverve
A' várba viszsza, hol Hunyady áll vala. —
Hunyady menykövezni készen állott
A' Várfokon, — mint egy hatalmas nagy Sas
Krívánnak egy Égig meredtt kőszálán
Erejének érzésében áll, alá néz,
'S Vígyázza, hol fészkének a' számára
A' préda, 's majd, ha ez közelget,
Villám sebességgel lecsap rá. — Lángoló
Haragos szemekkel néz alá Hunyady is,
És a' magyar vért folyni látván,
Nagyot kiált, — a' fegyverét megzörgeti,
'S hangos veréssel csattogattya pajzsát, —
Kinyújtya győztes hadvezérlő jobbját,
'S leroppan a' vívó Török seregre
Fijával, és Vitézinek javával.
Iszonyú lön akkor itten a' vérontás:
Magyar Vitézeinknek öldöklő dühe
Halmokra hányta jobbra balra a' Pogányt:
Mint a' midőn egy sziklahegy megrendűl,
És megbomolván szírtyei
Mindegygyik a' másikra roppan,
'S egymást temetve halmokat tetéznek; —
Úgy dűlt halomra, rendre a' Pogányság.
Ezek felett Hunyadynak kinyújtott
Harczot vezérlő kardgya, egy nagy üstökös
Csillag gyanánt villogva — rettentő volt.
Valamerre Ö ment, arra a' harcz' mérge,
Haragja, birkózó csatája,
Zajló, tolyongó habja, és hullámja —

Pa-

Panaszra, haldokló nyögésre,
És néma testhalmokra változik vala.
Zavarodva, és kétségbe esve viszsza
Futott, tolyongott volna most már a' Pogány;
De úttya el volt zárva a' Magyartól; —
'S ott dűlt halomra, a' ki addig megmaradtt.
Kevés kerűlheté el a' Magyarnak
Kegyelmet irgalmat nem esmerő kezét.
Hallotta, látta volt Mohammed
Népének estét, és legott új népet
Hajtott meg' újra, még erősbet ellenünk.
Mint a' mdőn egy téli zordon fergeteg
Sürű jegét zörögve sújtya,
Csapkodgya a' hegy' oldalának,
'S kevés idő alatt egész
Vidéket elboríttya; — úgy zúdíttá
Mérges szidalmak köztt Mohammed
Népét meg' újra ellenünk ostromra.
Ellepte Nándort a' temérdék sok Török; —
Mint a' midőn egy fellegektől elnyomott
Erdős magas hegyről, hol a' megállott
Nagy fergeteg soká' dörög, csattog, morog,
Végtére a' felhőszakadtta zápor
Zuhogva s' tajtékozva hömpölyög le; —
Úgy tört, szakadtt le a' Magyar
Meg' újra a' Törökre — szörnyen, mérgesen.
Valamint előbb, úgy járt megíntlen a' Magyart
Vívó Pogányság: Csak tetézte
Az imént esettek' halmait. Véres volt,
'S az előbbinél sokkal dühösb az ütközet:
Mert mindenegy kinyúltt magyar kard, dárda
Török veszély, Török halál volt.

Kit

Kit Hőseink nem érhetének,
Azt a' Keresztesek találták. —
Hunyady' kardgya, és Kapisztrán'
Keresztye egyképpen vala
Mázolva a' Török' dühös vérével.
Hunyadynak vitéz-'s vezér-remekjeit
Nincs ember, a' ki érdeméhez képest
Előbeszéllni, és dicsérni tudgya.
A' napvilág ként, melly behat mindenhová,
Meglátta 's észrevette, a' mit kellett.
Villámsebességgel lövelle, terme,
Valahol csak egy kis csorba lön harczunkban.
Példával és szóval tüzelte
A' küszködőket; lelkesítté
A' lankadókat, — biztatá, segítté.
Valamerre ment, veszélyt, halált vitt; —
Hullott előtte a' Török.
Úgy volt, ha vágott, mint midőn a' villám
Csattanva kétfelé hasíttya a' fát
A' rengetegben, és hamúba ontya. —
Szintúgy Kapisztrán a' kereszttel: egy erős
Szélvésznek ordíttása ként biztatta,
'S hajtotta népét a' pogányra; —
Menybéli boldogságot idvességet
Igérve, 's áldást szórva jobbra balra. —
Így volt leverve másod ízben a' Török. —

K i r á l y.

(Megilletődve.)

Sokat, nagyot tartottam én
Mindég Hunyadynak Vitézségéről;

De

De ezt — valóba' nem reménylém; —
Egész csudának nézhetem.
Az egész Világ sok háladással tartozik
Ő néki; én legtöbbel, — azt megesmerem.

Á g n e s.

(Öröm tekintettel.)

Királyi Bajnok! —

U l r i k.

(Szárazan.)

Szép szerencse! —

(Ulriknak minden tekintetéből, mozdúlásából irígy méreg néz ki.)

R o z g o n y i.

(Felmelegűlve)

Nagy ember Ő, Királyom, a' békében;
Nagy ember ő a' háborúban. Istent,
És a' Hazát hordozza nagy szívében,
Jó 's rossz napokban. Adgyon Isten minden
Hazának olly Hazafiat!
Minden Királynak olly segédet
Kormánnya mellé, olly Vezért a' harczban! —
Engedd, Uram, harczunkat elvégeznem: —
Habzott Mohammed, és csikorgott
Mérges dühében, szégyenében.
Meg' újra, harmad ízben, és most minden
Erejével ellenünk rohant: mint a' midőn
A' Tenger, ordíttó szelektől
Indíttva, korbácsolva, hömpölygetve,

Ezer-

Ezernyi tajtékzó zajos hullámival
Nagy zúgva bőgve egy szigetre zúdúl;
Szintúgy rohant Nándorra ismét a' Török. —
Mint a' miként meredve, 's meg sem
Rendűlve a' dühös haboknak csapkodó
Erőszakától, moczczanás
Nélkűl megáll a' szirt-sziget;
Úgy álla mozdúlatlan a' Magyarság.
Zörögve és csatogva, mint
Mikor sűrűn szakad, zuhog,
'S réztornyokat vér, csapkod a' jégzápor,
Törött, repedtt, hasadtt, riant
A' melyvas, és a' dárda, a' pajzs és sisak;
A' nyíl sivíttva repdezett
A' Levegőben; csengve sújtott a' kard.
Az új meleg vér a' fagyottat
Olvasztni, és a' Holttakat
Emelni kezdé; — rettenet volt látni. —
Hunyady tartván, hogy ki nem fogy a' Török,
Folytatni a' kezdett Csatát
A' tartalékban voltt Szilágyi' Hőseit
Rendelte, — Ő a' várba vonván fel magát.
Ekkor meg' újra birtokába
Jutott az alsó várasunknak a' Pogány.
A' Holttak immár szinte lábogának
A' szerte omló vérpatakban. —
Egy bátor, és magát Uráért
Bizonyos halálra szántt Török
Már felszökött a' várba, — a' toronyba,
Hol egy magyar zászló lobogva
Hírdette Nándor' Birtokossát;
'S hogy társait buzdíttsa, a' magyar jelt

Le-

Lekapta onnan, és helyébe
A' csillagos Holdot szegezte.
De észre vévén egy szemes magyar Vitéz
A' dolgot, és azt a' Magyarság'
Szívébe' majd zavart okozhatónak
Vélvén, dühös boszszút lehellve
Utánna tört, rohant fel a' toronyba; —
(Imígy lövell a' kölyke vesztett Párducz
Mérget lehellve a' magasra,
Honnan le-ríni hallya elkapott fiját;)
Fenn a' toronytetőn erős markával
Megkapja, megragadgya a' vicsorgó
Izmos Pogányt; — soká' veszödik, küszködik
Ott véle, hogy hamis jelét letépje;
De egy erő, egy gondolat,
Egy inger éltetvén dühűltt valóját
Mindegygyikének, bírni egygyik sem tudott
Ellenfelével. A' Török had
Valóban új erőre lászott kapni.
Egy érzemény, egy gondolat támad most
Ezen dicső Magyarnak a' lelkében; —
Méltán csudállya, és dicsérje
Valamennyi Nemzet és Királlya e' nagy
Hazaúfii Áldozót! —
Czéllyát külömben el nem érhetvén már,
Megölelte dühhel a' Pogányt, és Ötet
Holdgyával, és önnön magával egygyütt
Levetette, törte, zúzta a' méllységbe.
A' legmagasb szeglet-torony lévén ez,
Szörnyű halált halt a' Hazáért. —

K i r á l y.

(Megindúlva.)

Ki volt ez a' dicső Vitéz? — hadd tudgya
Egész Világ nevét; Királlya
'S Hazája hadd adgyon jutalmat
Negyed ízre is derék Vitéz fajjának? —

R o z g o n y i.

Sok volna akkor megjutalmazásra
Való, ha minden egy hazafiúi
Halálnak érdemére annyit téssz Uram? —
Ha így nem is, másképp nem egy — sok százan
Ezeren halának a' Hazáért.
Ezen halálban a' haszon, 's a' látszat
Volt csak nagyobb a' többinél,
Módgyára, és külön helyére nézve.
Külömben egy a' fájdalom, 's egy a' halál.
Nem tudgyuk a' nevét ezen Magyarnak;
Sokan feküsznek halva a' torony alatt,
Keverve, 's már békében a' Törökkel. — —
Midőn Szilágyi' Hőssei
Gyengűlve harczolának a' sok ellen,
Akkor Hunyady öszveszedvén minden
Erejét, — hasonló a' dühös szélvészhez,
Melly nagy robajjal hajtya és csavarja,
Töri, sújtya, dönti, rántya a' fát, bokrot
A' rengetegben, és mezőben, —
Vagy győzni, vagy meghalni eltökéllve
Búsan leroppant a' Törökre: „Rajta
Fiaim! Hazánkért, Istenünkért!"
Imezt kiáltá, és utólsót vítt velek.

Ha-

Halál-parancsolat riadtt torkából;
Török veszély lángoltt szemében.
A' Hősek elragadva a' szent tűztől,
Úgy konczolák most a' Pogányt,
Mint a' midőn pajkos Suhanczok
Kaszabolva bojtorjány-fejekkel játszanak. —
Egygyik halott Pogány-halomra
Hunyady állván, vérbe mártott kardgyát
Mútatta a' Hőseknek, és az
Örökre megmentett Hazának
Áldásival, 's hírünk' 's nevünknek
Örök dícsőségével élesztette,
Bíztatta őket. — Ott Kapisztrán
Másik halott Pogány-halomra állván,
A' vért veríttékző Feszűlet'
Erejével Istennek malasztyát,
Mártyr-koronát, Menynek idvességét,
'S tellyes bucsút hírdetve buzdította,
Tüzelte népét. 'S erre mintha minden
Magyarban a' szív, lélek, a' kar és erő
Duplázva volna, — — úgy vala — — —

Á g n e s.

(Ki eddig borzadozva hallgatta a' harcznak történeteit, ijedve ugrik Rozgonyihoz, és kendejével törűlgeti, takargattya arczáját, karját.)

Az Istenért! — vérzik kezed, ábrázatod? —

K i r á l y.

(Elijed szemlátomást. Ulrik is megdöbben.)

Mi baj talált? —

Roz-

R o z g o n y i.

(Kinek Nándornál nyert sebjei, mellyek még csak alig hegedtek be, most fején és karján, a' tüzes beszéd, és testmozgás közben megpattantak, és vérzenek.)

Eh! semmi. Egy kis béllyeg. —
Maradéka a' mondott csatának.
(Büszkén.)
Mert mindenütt ott voltam én is,
'S erőm 's tehetségem szerínt dolgoztam; —
'S valamint dicsőségében e' nagy harcznak, úgy
Részt vettem a' bajában is.

(Megvető tekintettel néz Ulrikra, ki Rozgonyi' szemeit kerűlni láttatik.)

Á g n e s.

Nemes Magyar! dicső Vitéz!

(Gyönyörködő tűzes szemekkel méregeti Rozgonyit tetétől fogva talpig.)

R o z g o n y i.

Közelget
Végéhez a' harcz. Mert Mohammed
Látván a' Véritéletet vesző népében,
Maradék hadával viszsza vonta
Magát; de olly ravasz csalárd fortéllyal,
Hogy nagy Vezérünk' bölcs elölátása
Nélkűl bizonnyal el valánk veszendők: —
Ö tudni illik jobbra balra
Helyhezte a' lovagjait, gondolván,
Hogy majd midőn a' győzedelmében kevély
Meghitt Magyarság Ö utánna szágúld,

'S

'S mérges csapással üldözi,
Akkor leséből kétfelől kirontván
Lovagja; 's Ő szintúgy legottan homlokot
Fordíttva, viszsza rajtok ütvén, — és így
Hátúl, elől, 's oldalt vasalván
A' körbe vett Magyart, hamar
'S melegébe' viszsza adgya a' nagy kölcsönt. —
Megvallom: én 's Hunyady László
Legelől valánk a' rajtahajtók
Között ezen veszély' Vezéri. —
De észrevette a' csalárd szándékot
Hunyady; mindenütt nyomunkban termett,
'S akadályt vetett ama' ravasz fortélynak.
Rémülve ment, futott el, a' hány annyi
Felé bomolva a' Török lovasság, —
'S vastag porával kelle csak vesződnünk.
Így most egészen a' Török táborba
Jutánk: — hamar foglalva 's gyújtva lett az.

U l r i k.

Hunyady sok kincset szerezhetett hát
Ismét magának? —

R o z g o n y i.

(Mérgesen tekint Ulrikra, de mérsékli magát.)
Annyit, a' mennyit mí
Soha nem fogunk szerezni; és Te tőle
El nem ragadhatsz, bár — kimard is életét:
Ha más külömben kincsnek azt
Nevezed, tekinted, a' mit én és a' Világ:
A' legnagyobb hazafiúi érdemet, —
A' legdicsőbb Vitézi Virtust, Hírt, Nevet? —

Ág-

Á g n e s.

(Mérgelődik magában.)

K i r á l y.

(Boszszonkodva.)

Ezt hagygyuk abba. — Hát tovább mi történt? —

R o z g o n y i.

Búsúlt Mohammed táborán; leginkább,
Ágyújin; és kétségbe esve
Még egyszer öszveszedte bomlott Népét,
'S rajtunk ütött, vélvén, eszünket veszté
A' préda, zsákmány táborában.
(Gúnyolva tekint Ulrikra.)
De csalatkozott: Hunyady készen várta: —
Önn táborokban önnön ágyújikból
Okádtatá reájok önnön tűzöket.
Meg' újra nagy halmokra omlott a' Pogány;
Míg végre a' Császárt magát is
Bal szembe lőtte egy magyar Kézíjjas
Nyilával. Erre mindenét elhányva,
Lohogva és dobogva ment, ki merre
Mehetett, — inalt, futott, szaladtt a' vertt had, —
Pezsegve, mint a' hangyafészek, mellyet
Üző dühében elrugott egy vad Bika; —
Dölöngve és tolyongva mint a' zajló
Balaton, midőn észak felől egy fergeteg
Somogyba hajtya azt Szalából; —
Törttébe' nagy porfelleget tornyozva,
Valamintha ezt a' Tartományt, a' mellyben
Maradása nem lehet, porában vinné

Legalább magával. — Így szokott távozni, már
Csak meszsze morgolódva a' szél által
Elszaggatott nagy fergeteg. — Mohammed
Sarnóba' nyúgodott először;
Hol szégyenében, sebje' fájdalmában,
'S boszszús dühében szinte megbolondúlt.
Fájt néki, hogy a' győzedelmi
Koszorút, kit a' levertt Görög
Hatalomnak omladékin olly kevélyen
Fűzött arany Holdgyára, a' Magyar most
Imilly gyalázattal letépte. —
Hallván Övéitől az Ázsiai
Basának, és jobbára minden Főfő
Törökvezérnek, és temérdek
Népének estét, — minden ágyújának,
Sőt táborának veszteségét,
Bújába' mérget volt veendő, hogy ha hív
Szolgáji engedik vala. —
Megverve volt hát a' nehéz véres harcz;
Letörve szarva a' Világot,
Keresztet eltapodni zendültt Holdnak;
Megnyerve a' véres, dicső
Diadal, Hunyady' 's a' magyar Seregnek
Erős hatalmas karja által.
Körös körűl vér follya Nándort;
'S Nándorfejérvár most vörösre változott. —
Úgy fekszik a' szélvész' dühös menttében
Kitekerve, törve, döntve egy nagy Rengeteg,
Mint ottan a' két harczoló Had' Holttyai.
A' harczkiáltás, büszke hánykolódás,
A' hadrobaj, fegyver zörej,
Melly a' Töröknek táborából

Fenye-

Fenyegette, rémítette Európát imént,
Megszűnt egészen; 's a' helye
Egy néma, puszta, kánya holló-lepte tér. —

K i r á l y.

Szavad szerínt hát a' Magyarnak
Sem lessz csekély a' vesztesége? —

R o z g o n y i.

Egy harmadára, gondolom, reá megy.
A' megmaradttak köztt talán száz sincs, kinek
Most a' Hazáért vére nem folyt volna.
Önnön Hunyady, és Szilágyi, 's minden
Főfő Vitézink nyíl-sebet kapának;
Azonban egygyik sem halálos.

K i r á l y.

Nyúgodd ki itt nálunk magad' most Rozgonyi? —

R o z g o n y i.

Engedd, Királyom, hadd mehessek viszsza.
Hunyadyt a' nagy munka megviselte:
A' harcz után forró beteg lett.
Ha (a' mitől Hazánkat Isten mentse!)
Nyavalyája Őt' halálba ontaná, előbb
Még látni, és ölelni kívánnám Őt',
A' nagy Vitézt, — Apánkat, — a' nagy Embert.
Téged, Királyom, kér, siess Budára.

K i r á l y.

Köszöntsd tehát nevemben Őtet,
'S mond Néki: nem sokára ott — meglátom.
Isten veled hát! jó szerencsét! —

(Rozgonyi elmegy.)

Á g n e s.

(Utánna kiáltva.)

Vígyázz magadra, sebjeidre, Rozgonyi! —

(Ulrik Hunyadynak megtörténhető halála felett örűlvén, gondolatokba merűl.)

K i r á l y.

Mennyünk, ezen szerencse hírrel
Örömre gyújtni Bécset, és
Egész Világot a' követség által! —

(A' Király, és Ulrik elmennek.)

Á g n e s.

(Egyedűl. Utánnok néz az elmenőknek.)

Nyomorúltt, kicsiny, alávaló Lelkek Tí! —
Be más, tetétől fogva talpig
Más Férjfiat csinálna szívem,
László, belőled, hogy ha Kedvesed helyett,
Feleséged, és egygyütt Királyné volnék! —
Fáj szívem, a' midőn naponként látom,
Miként enyészik nagyra termett
Valódban egy egy szép reménnyel
Kecsegtető Királyi Virtus-bimbó, —
Vesztére hagyva a' gonosz
Nevelés' kegyetlen vétke által! —
Sajnállak én szegény Királyi Ifjú! — —
Illy Férjfiak, — mint több között csak Rozgonyi? —
És ennek egy üres kegyes Királyi szót
Sem tudni adni, a' mikor
Éppen javáért, trónusáért vérzik? —
Én érzem a' gyalázatot helyettetek. —

Csak

Csak hogy — ha értettétek, a' mit érzett,
'S gondolt magában: „nem Te értted,
Ki érdemedre nézve szolgám sem lehetsz;
Hanem Hazámért, Hunyadyért,
A' Nemzetért, 's annak javáért;
Értted csupán csak annyira,
A' mennyit érsz, úgy mint süveg fejünkön!" —
De mind hijába! mert nem érti Ő ezt. —
Boldogtalanság, és gyalázat Néked,
Hogy a' való Érdem barátod nem lehet.
'S mind ennek átkozott oka
A' Cziliai — senki más.

(Elmegyen.)

HETEDIK JELENÉS.

(Zemlin. Hunyady Jánosnak szállása. Fegyverei, a' kardgya, sisakja, pánczéllya a' falon függnek.)

Hunyady János, Erzsébet Aszszony, Hunyady László, Hunyady Mátyás, Szilágyi, Vitéz, Kapisztrán János, Országh, Perényi, Bátory, Kaniszay, Rozgonyi Sebestyén, Bodó, Horváth, Madarász. — Utóbb Hősek, Keresztesek.

(Hunyady János középett egy karszékben ül. A' többi mint körülötte áll. Legközelebb hozzá Felesége, Gyermekei, Szilágyi, Vitéz, és Kapisztrán. Hunyady bádgyadtt, néha töredező hanggal beszéll.)

Hun-

Hunyady János.

Most már tehát meg volna adva, a' mivel
Jó Istenemnek, és Hazámnak
Tartoztam, — a' Végáldozat.
Könnyebben érzem lelkemet,
Miólta a' nagy útra elkészűltem.
Valamint egész éltemben, úgy utólsó
Órámba' sem hagyott el a' Kegyelmes,
Irgalmas; áldott légyen Ő örökké! —

Erzsébet.

Talán, szerelmes Férjem, irgalmas lessz
Hozzánk is a' jó Isten, és javunkra,
Örömünkre megtart Tégedet tovább is:
Mert lelke - vesztett lenne nálad nélkűl
Egész Hazánk, és mí szegények főképp',
Kik általad 's Te benned élünk.

Hunyady János.

Ne remélly, ne bízzál Kedves! — érzem — meghalok
Azt elhiszem, hogy a' kik itten vagytok,
Szívből szerettek engemet mindnyájan;
Kivált Te, édes hív Barátném! —
Ki életemnek napjait
Szerelmed által édesíttéd.
De esmerem nagy lelkedet, —
'S nagy Istenünk' szent rendelésén,
Ha bár keménynek látszik is, megnyúgvó
Tűrelmedet. Nem tartalak
Hiú reménnyel, mint szokás

A' gyenge gyáva Aszszonyokkal bánni. —
Rég nem lehet váratlan egy embernek
Halála, a' ki szüntelen harczokban
Élvén, naponként a' halállal küzdött.
Mint bírni tudtál, és szerettél,
Úgy tudgy, 's tanúlly megválni tőlem, Édesem! —
Adgy vélem egygyütt, adgyatok Mindnyájan
Hálát kegyelmes Istenünknek,
Hogy legnagyobb, dicsőbb utólsó harczomat,
Hazám' 's egész Vilag' javára,
Megvíni, illy erőt, szerencsét engedett. —
Hív Párom! édes Gyermekim!
'S valamennyen, édes jó Barátim! —
Csak arra kérlek Títeket: ne
Keseregjetek felettem olly mélly búval! —
Ámbar kemény ércz volt is a' harczokban
A' szívem, itt most könnyen ellágyúlhat, —
'S nehezíttni fogná végemet.

(Erzsébet fohászkodva néz az Égre, erölteti, 's megkeményítti szivét. László és Mátyás két felől többszer is Attyok' kezére borúlnak, és azt indúlatosan ajkaikhoz szorongattyák. — Hunyady János Kapisztránhoz.)

Jó volt, Barátom, szent Atyám,
Hogy engem a' halálra emlékeztetél? —

Kapisztrán.

(Szent méltósággal.)

A' jámbor, a' jó, és igaz szív, a' Vitéz, —
Ki méllyen érzi szíve' lelke' érdemét,
Hunyady nem retteghet a' haláltól.
Esmerlek én, Hunyady. Mindég
Kedves valál Te Istenünknél;

És

És így — elejbe, és ölébe menni,
Hogy ott kinyúgodgyad magad' — nem félhetsz.

H u n y a d y J á n o s.

Nem félek én, Barátom, a' haláltól;
Mert régi esmerősöm Ő énnékem.
Hányszor ragadta meg valómat immár
Véres kezével, ott is — itt is,
Hol Őseinknek, 's társainknak
Sírhalmiról most a' Magyarnak meszsze
Terjedve fénylik híre, és vitéz neve. —
Ott még nem érkezett meg órám.
Most itt van, azt mondod? — tudom, — mert érzem
Mindég elöttem hordozám azt, hogy, midőn
En a' Királyoknak Királlya
Elejbe mengyek, úgy mehessek, mint kell: —
Számvetve Éggel, Földdel, és magammal.
Esméretem 's erőm szerínt szolgáltam,
Jó 's bal szerencséjében életemnek
A' nagy Király-Bírót, ki a' Nap,
És Csillagok felett uralkodik 's itél.

V i t é z.

Talán megárt, Barátom, a' folyvást beszéd? —
Kíméld magad'! kíméld utólsó
Órádat, a' mellyért, ha rajtunk állana,
Örömmel adnánk hátra lévő életünk'.

H u n y a d y J á n o s.

Eh! hadd beszéllyek Véletek,
A' míg lehet. —
(Fijaihoz.)
Tí kedves édes Gyermekim! —

Ak-

Akkor, midőn az ember a' határon áll,
Az élet és halál között,
Legjobban általláttya, érzi,
Ha jól; ha roszszúl élt-e, tett-e? —
Én, mint Apátok, azt tanácslom néktek:
Úgy éllyetek, mint éltem, és láttátok.
Mert, hogy ha most meg' újra kezdeném is,
Előbbi útamat követném. —
Bízvást kövessétek tehát Apátokat.
Pályám tövíses, és göröngyös volt; de —
Bátor nehéz volt, rajta vonnom éltemet;
Soha félre nem csaptam belőle;
Egyenest menék és bátran, a' mint
Vezette lelkem' a' Keresztény Vallás,
Hazafiság, Becsűlet, és Emberség,
A' szent Igazság, 's hív Barátság. —
Akadályt 's ezer veszélyt vetett útamba
Gyakorta a' sors, a' kaján Irígység;
Soha még is el nem tántorodtam. —
Soha készakartva senkit a' Világon,
Akármi okra nézve meg nem bánték.
Soha senkinek tudtommal én
Igazát le nem tapodtam. Az
Istent, Hazát, a' Nemzetet szolgálni volt,
Miólta emberré levék, valómnak
Valamennyi érzeménnye, gondolattya;
'S örökűl, Barátim, Gyermekim, Tinéktek
Megtörhetetlen, tántoríthatatlan,
Életben és halálban állandó, hív,
Igaz hazafiságomat hagyom most.

Szilágyi.

Szívedbe' hordozád Te, nagy Hazafi!
Mindég Hazánkat, Nemzetünket;
De Téged' is szívébe' fog hordozni
Minden Magyar; 's a' míg csak egy Magyar lessz
A' Földön, — áldott lészen a' Te nagy Neved.

Bátory.

Soha Isten' Országát ne lássa, a' ki
Kétségbe tudta 's merte hozni a' Te
Hazafiúi lelkedet! —

Hunyady János.

Bocsáss meg
Nékik, Barátom! — megbocsátok én is
Ö nékik, — Ulriknak, Garának,
'S Valamennyinek, kik ellenem vétettek.
Éltemben azt bántam leginkább mindég,
Hogy a' derék Ujlaky' szívét
El tudta tőlem csalni Ulrik.
Mindég becsűltem őt', 's barátságának
A' vesztesége fájt nekem.
Az Ö haragját más világra vinnem
Most is nehéz szívemnek. Azt még sem hiszem,
Hogy, bár vetélkedőm tudott is lenni,
Éltemben, — Isten tudgya, mért,
Most megne engesztellye Öt' halálom. — —
Köszöntsd, Szilágyi Ötet! — éllyen boldogúl! —

Vitéz.

Felséges Ember! nagy, kegyes szív! —

Ka-

Kapisztrán.

Azért siet lehelletét felszívni,
'S lelkét Magához venni a' Teremtő.

Hunyady János.

Fiaim! Barátim! a' Királyt
Tí megbecsűllyétek; de e' mellett ne
Kedvezzetek hibájinak:
Mélly tisztelettel, ám de méltósággal
Járúllyatok mindég elejbe,
Midőn gonosz patvarkodók
Által felingerelve, elcsábíttva,
Álthágja törvényes hatalmát,
És népe' romlásával, a' Közjónak
Kárával indúl Önnmagának hírt, nevet,
Hasznot, dicsőséget szerezni:
Imilly esetben szóllani
'S jussát keresni félni, — vak félénkség,
Gyalázat, — annyi volna, mint Hazáját
Árúlni. — Tisztellyétek a' Királyt, mint
Oltalmazóját, Végrehajtóját a'
Törvénynek. — A' mit mondatok
Előtte, szent igaz legyen, —
Tessen, ne tessen, — szent igaz, való legyen;
Igazat leginkább a' Királynak
Kell tudni, látni a' Hazában.
A' jó Király örvendve hallya, érti, sőt
Önnön nyomozza a' valót:
Mert tudgya, minden Jó csak arra épül. —
Kevés, Barátim, a' gonosz Király: mert
Sok módgya lévén jót tehetni, hogyhogy

 Le-

Lehetne kedve, megtagadni szívét? —
De a' gonosz Tanácsos annyival több:
Nagy példa ebben most Hazánk! —
Legyetek Baráti, Hívei,
Legyetek Segédi, Gyámolyi
Mindenkor a' Királynak, — és pediglen
Minden kitelhető erővel, —
Vér-élet-értékbéli áldozattal,
Midőn Az a' polgári Társaságnak
Javára, a' Nemzetnek és Hazának
Köz boldogíttására czéloz.
Illyenkor ellent állani,
Vagy késedelmeskedni, vétek volna
Az Isten, és a' Nemzet ellen. —
Szent a' Személlye és hatalma
Minden magyar Királynak, a' ki
Törvény szerínt ül a' Hazának trónusán:
De szent az alkotvánnya, és törvénnye is
Hazánknak. Az jó, és igaz Hazafi,
Ki mindeniknek híven, és törvény szerínt
Eleget teszen. — Mindenkor így éreztem, —
'S csak az lehet barátom, és emlékemet
Az fogja csak becsűlni, a' ki
Hozzám hasonlóképpen érez. —

(Megapollya gyermekeit, kik némán Attyokra borúlnak. Csendesség, hallgatás; ez alatt Erzsébet Aszszony gyengén Férjének vállára hajol. Hunyady János Mátyáshoz szóll.)

Mátyás, szerelmes Gyermekem! — kivált Te
Mindég eszedben tartsad, a' mit mondtam! —
Te benned én nagy oszlopát
Látom Hazámnak, Nemzetemnek. —

(Elmerűl nézésébe. — Utóbb Vitézhez.)

Te! a' ki érző 's gondoló valóját
Feselni látád, és segíttéd! —
Ne hagyd-el őt' még akkor is,
Ha egyszer ember szárnyra kél! —

V i t é z.

Azon ne aggódgy, óh dicső Barátom!
Te a' Hazának boldogíttó Attya! —
Ha háladó szívem le nem kötné is
Házadhoz éltemet, lekötné mégis azt
Hazafiságom, 's gyermekidhez hajló
Hív érzeményem. — Sok szeretetünket
Viszed Te el magaddal, oh nagy Ember! —
De a' mi szívünkben marad még,
Mind Gyermekidre szállyon, essen; — hogy utóbb,
Valamint az Égi harmat, egybe folyván,
Egy hathatós patak legyen belőle: —
Mert a' Te magzatid valóban
Az egész magyar Nemzetnek édes Gyermeki.
Mint a' Magyarnak tartományját
Oltalmazó Kárpáthi hegysor, ollyan,
Hunyady, a' Te házod a' Nemzet felett.
(Kezét adgya Hunyady Jánosnak.)

H u n y a d y J á n o s.

Szeressük a' Hazát, Barátim! —
Legfőbb iparkodástok az legyen most,
Hogy a' Hazafiak között felgerjedtt,
'S majd vég veszélyre juttató Irígység, —
Ez a' Királyok' 's Nemzeteknek
Dúló, emésztő mérge, átka

Gyö-

Gyökerével egygyütt mind örökre
Kiveszszen, — és a' Béke helyre állyon.
Im! erre kérlek, erre intlek Títeket
Halálom' óráján is, óh Barátim! — —
Egy lélek, egy test, egy azon szív, egy ész
Legyen, maradgyon a' magyar Nemesség; —
Kegyes Attya, általlyában és egygyenként
A' Pórnak, és Jobbágynak. — A' Török hadat
Minden kitelhető erővel
Most nyomba' folytassátok, azt tanácslom;
Egyéberánt uralni fogja
Ma-holnap őtet a' Magyar. —
Letörve most a' szarva a' Kevélynek; —
Most rajta, míg új lábra nem kap.
Veszedelmes általlyában egy Hódíttó
Mindenkor a' szomszédnak. Ezt, Barátim,
Nevembe' megmondgyátok a' Királynak is. —
Ha a' magyar Király kezet fog,
És egygyet ért mindenben a' Nemzettel —
Akkor, Barátim! — rettenet
Lehet hatalma. — Ádgya Isten! —

(Ábrándozva.)

A' Fél világ parancsolattyától függ. —
Mindég szerettem én Hazámat!
És ebben élek, és — halok —

(Szorúlni kezd lélekzete.)

A' mellyemet szoríttya, — nyissátok meg! —

(Valamennyen megdöbbenve hozzá tolyonganak. Erzsébet remegő kezekkel, könnyező szemekkel, fuldokolva, némán bontogattya mellyét. Kapisztrán hol az Égbe, hol Hunyadyra tekint.)

E r-

Erzsébet.

Óh adgy erőt, hatalmas Isten!
Megbirni szörnyű kínomat! —

Hunyady László.

Az illyen ember mért halandó!
(Mord fájdalomba merűl.)

Hunyady Mátyás.

Óh édes — édes jó Apám! —
(Attyára borúl.)

Hunyady János.

(Mindég gyengébb, 's töröttebb hanggal beszéll. Szilágyit keresik szemei.)

Isten veled, jó Sógorom!
Te légy helyettem Attya a' Hazának! —
Vezére a' Seregnek, — Attya
És Pártfogója Gyermekimnek! —
Légy végrehajtó, tellyesíttő
Mindenben, a' mit én Hazánknak
Javára kezdettem, 's halálom —
Nem enged elvégezni! — — Jertek
Szívemre, — édes Kedvesim! —

(Erzsébet, Szilágyi, és a' gyermekei reá hajlanak.)

Köszönöm szerelmedet, kegyes
Hív Párom! — édes Annya Gyermekimnek! —

(Feleségének nyújtya kezét. Erzsébet zokogva dűl karjaiba. Kis ideig csendesség. — A' környűlállók közűl ki így, ki amúgy jelenti fájdalmas érzeménnyét.)

Ve-

Vegyétek, édes Gyermekim,
Áldásomat!

(Égbe emeltt szemekkel, bádgyadtt kézzel, némán megáldgyá Gyermekeit. Továbbá Kapisztránhoz.)

Te szent Atya!
Bajtársom a' szent harczban, — a' Keresztért! —
(Kezét nyújtván Kapisztránnak.)
Siess utánnam! — hadd vegyessük egygyütt
Zsoldunkat Attól, a' kinek szolgáltunk, —
Az Égi nagy igaz Királytól! — —
De arra kérlek még előbb,
Áldgyad meg itt elöttem e' két Gyermekem'! —
Áldó szavad sokat nyom Égben.

Kapisztrán.

(Ég felé emeltt szemekkel, kezekkel.)
Hallgasdmeg, Isten, a' Te hív szolgádat! — —
(Hunyady Jánosnak nyújtya jobbját.)
Bajtárs! követlek nem sokára én is.
Hiszem 's reménylem, — érzem is magamban:
Meghallgat engem, és Magához vesz az Úr.
(Hunyady Lászlóhoz fordúlva.)
Vezessed őt', Uram, dicső Attyának
Nagy nyomdokin! — Jeles Vitézt
Látok Tebenned; — 's a' Magyar ma-holnap
Értted keserves könnyeket hullat még; —
Mélly sebje lessz halálod a' Nemzetnek. —

(Hunyady Lászlóra tévén kezeit, súgva mondgya reá áldását; és csak hamár Mátyáshoz fordúl. Most mintegy mennyei ihletéssel, felemeltt szóval beszéll.)

Mátyás! megáldott Tégedet
Az Isten, és a' Mennyei

Szűz

Szűz már Anyád' méhében! — A' te kévéd
Felemelkedik magasra, 's meg fog állani;
'S Rokonidnak a' kévéji a' Tiéd körűl
Fejhajtva fognak elterűlni. —
Téged' szeret, kedvell az Úr,
És arra választott ki Ő magának,
Hogy hírdetője légy dicsőségének! —
Ide jőjj, Urunk' Felkenttye, a' jobbomra! —

(Jobbjára veszi, és súgva adgya reá áldását. — Valamennyen elbámúlnak.)

H u n y a d y J á n o s.

De mit jelent ez, szent Atya?

K a p i s z t r á n.

(Hunyady Jánosnak füleibe súgja. — Valamennyen fígyelmeznek.)

H u n y a d y J á n o s.

(Kapisztránnak súgására öszvecsapja kezeit, kolcsolva tartya azokat, és fejét lehajtya. Ekkor zaj támad ott kinn, ember nyomok kopognak. Ez alatt Hunyady János felrettenve kinyújtya mind a' két karját, és erőltetett hanggal kiáltya.)

Hah! a' Török? — Szilágyi, rajta! —
Ide fegyveremmel! — Kardomat kezembe! —

(Ekkor tüzesen betolyongnak a' Hősek, Keresztesek, Szerzetesek, Remeték.)

Egy Hős, a' Bejövőknek Szószóllója.

Hol a' mi jó Apánk? Vezérünk? — hol, hol
Hunyady? —

K a p i s z t r á n.

(Intvén a' Bejövőknek.)
Csendesen, Barátim! — Itt van.

H ő s e k.

(Hátúlról.)
Hol a' mi haldokló Apánk? —

S z i l á g y i.

(Hunyady Jánoshoz.)
A' Hősek és Keresztesek, —
Kik látni jöttek Attyokat; — csak nézzed,

H u n y a d y J á n o s.

(Megörűl Hősseinek, és bádgyadtan mondgya nékik.)
Fiaim! — Vitéz bajtársok! — Isten Véletek! —
(Szorúlni kezd lélekzete. Szívére mútat.)
Itt egy csomó — szorongat; — oldgyátok meg! —
(Ki akarja nyújtani karjait; de leesnek. Elhúnyó szemekkel, — töredezett hanggal.)
Szeressük — a' Hazánkat! — éllyünk — hallyunk
Érette! — Istenért! — Hazánkért! — —
(Feje hátra hanyatlik; és meghal.)

E r z s é b e t.

Óh Istenem! — — — —
(Elnyomja fájdalmát, és férjére borúl. Hunyady László és Mátyás Attyok' kezére hajlanak. Szilágyi Erzsébet Aszszonyt öleli által. A' Jelenvalók közűl mindenegygyik külömbféle helyzet által jelenti megkeseredését. Madarász Hunyady Mátyást fogja kezénél.)

Vi-

Vitéz.

A' múltt napokban, — még csak a' múltt
Napokban egy egész Világrész' sorsát
Intézte a' nagy Ember, és most —
Örökre elnémúlt. — Az Ég örvendhet;
De sírj, Hazám! — sírj véghetetlen'! —
Illyen Fiad nem születik többé soha! — —
A' legnagyobb, dicsőbb Vitéz erő itt
Eltörve fekszik, — egy haszontalan tetem.
Ha köny helyett vér folyna minden szemből
Halálodért, Hunyady! — még sem volna
Elég azért, a' mit Te benned vesztünk! —

Kapisztrán.

Elment közűlünk! — nagy sereggel
Kísérik Őt' a' más Világba
Szép, jó, dicső, nagy téteményi. —
Jámbor! követlek nem sokara én is! —
(Ekkor Kapisztrán égbe emeli szemeit, és harsány szóval a' következendőt énekli a' Keresztesekkel, kik a' meghaltt Hunyady elejbe tódúlván, Őtet a' többivel egygyütt eltakarják.)

Nyisdmeg, Ég, fénykapúidat!
Fogadd, Isten, Hunyadydat! —
Ki Nevedért harczol vala;
Néked éle, Néked hala. —

Sírasd, Magyar, Hunyadydat!
Ki megvíván bajaidat,
A' Nemzetre fényt hoz vala; —
Hazájáért éle 's hala. —

Si-

Sírassuk Őt' mí Magyarok!
De Tí Menyben, Angyalkarok,
Örűllyetek, ölellyétek!
'S Árváit ne felejtsétek! —

(Az Ének közben lefordúl a' Kárpit.)

Nevezetessebb Nyomtatásbéli Hibák.

Lap.	sor.	*hibás*	*olvasd*
8	28	hatrát	határt
143	16	(Elmennek.)	(Elmegy.)
162	4	mint gyáva	mint egy gyáva
218	21	(Elemennek.)	(Elmennek)
223	11	és búsúlok,	és azon búsúlok,
284	19	lászott	látszott